Atcitis

VASARIS 1980-21

Ateitis

1980 VASARIS/FEBRUARY VOL LXX NO. 2

Ateitininkų Federacijos leidžiamas katalikiškos-lietuviškos orientacijos mėnesinis žurnalas.

ATEITIS (USPS 935-440)

Drakono medžioklė (eil.) — G. K. Chesterton 41
ANTAI... — K. Trimakas 42
Pasaulį laimėti Kristui — P. Kisielius 44
Susipažinkim su Federacijos Vadu 49
Besirūpinant ateitim — J. B. Laučka 51
Ateitininkija ir 1980 metai — J. B. Laučka 56
Apie raktą į Naująjį Testamentą — Ses. O. Mikailaitė 57
Šių laikų Lietuvos didvyriai 61
Klausiat apie mane — A. Vinokuras 64
KNYGOS. Prof. Vardžio veikalas — J. B. Laučka 66
LAIŠKAI 69
Aktorė — Daiva Markelytė 70
Keturkojis (eil.) — V. Aleksa 72
Ritmas ir metai (eil.) — V. Aleksa 73
Didžiausio tinginio varžybos — V. Laniauskas 74
VEIKLA 76
Chicagos SAS Draugovė — Ateities mecenatė 84

Šį numerį redagavo ir išdėstė S. Kuprys. Nuotraukos: J. Kuprys (viršelis, 44, 45, 46, 47, 48, 50, 53, 54, 56, 57, 63, 66, 70, 72, 73, 76, 83, 84), V. Kuprytė (58, 59), A. Žygas (60), R. Musonytė (77 viršuje, 81 apačioje), R. Vingelytė (80 apačioje, 81 viršuje, 82), V. Noreika (77 apačioje), L Vyšnionis (78), J. Urbonas (80 viršuje). Iliustracijos: Nežinomo lietuvio, menininko, kalėjusio Sibire (64, 65), T. Zarankaitė (71), Jonas Kuprys (75).

Viršelyje Chicagos studentai ir moksleiviai ateitininkai žygiuoja pavergtų tautų eisenoje Chicagos vidurmiestyje. Toliau matosi jų paruoštas gyvas paveikslas.

Eilėraštis „Drakono medžioklė“ (psl. 41) paimtas iš Tomo Venclovos paruoštos eilėraščių vertimų knygos „Balsai“. Knygą išleido Ateities Literatūros Leidykla.

Vyriausias redaktorius: kun. dr. Kęstutis Trimakas, 850 DesPlaines Ave., Apt. 409, Forest Park, IL. 60130, USA. Telef.: 312 366-2446.
Redaktoriai: Saulius Kuprys, dr. Arūnas Liulevičius, dr. Linas Sidrys ir Aldona Zailskaitė.
Redakcijos nariai: Jonas Kuprys (fotografija), Roma Olšauskaitė ir Rima Sidrienė.
Administratorius: Juozas Polikaitis, 7235 S. Sacramento Ave., Chicago, IL. 60629, USA. Telef.: 312 434-2243.

Spaudos darbus atlieka Draugo spaustuvė Chicagoje. Leidžia Ateitininkų Federacija. Prenumerata metams JAV ir Kanadoje — 9.00 dol.; garbės prenumerata — 15.00 dol., susipažinimui — 7.00 dol.; kituose kraštuose — 7.00 dol., išskyrus Pietų Ameriką (5.00 dol.).

ATEITIS — a magazine published monthly, except July and August, by the Lithuanian Roman Catholic Federation Ateitis, Inc. Business address: 7235 South Sacramento Ave., Chicago, IL. 60629, USA. Yearly subscription in the US and Canada $9.00. Single copy $1.00. Second Class postage paid at Chicago, Illinois. © 1980 ATEITIS. All rights reserved.

LIETUVOS NACIONALINĖ MOKYKLŲ BIBLIOTEKA

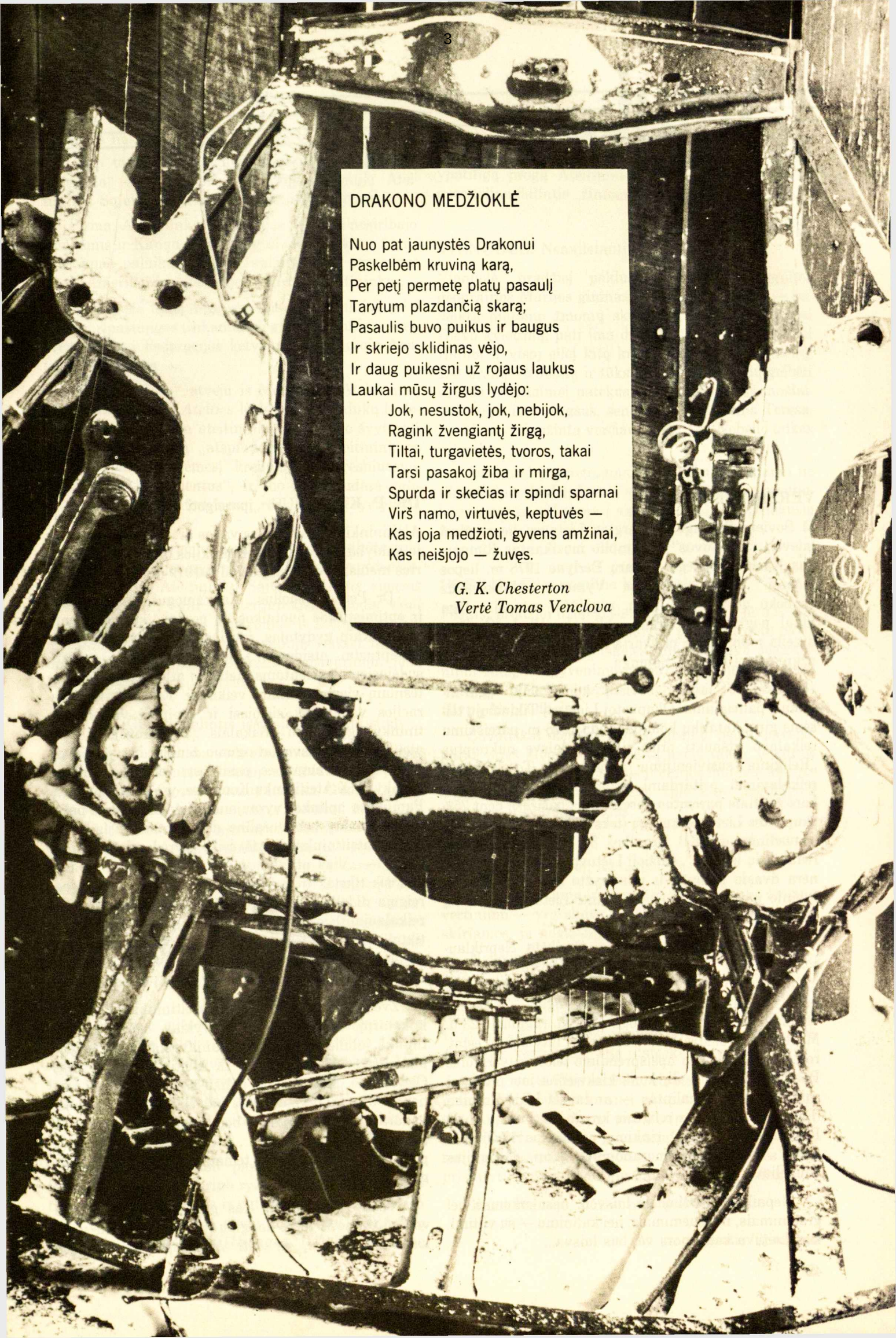

DRAKONO MEDŽIOKLĖ

Nuo pat jaunystės Drakonui
Paskelbėm kruviną karą,
Per petį permetę platų pasaulį
Tarytum plazdančią skarą;
Pasaulis buvo puikus ir baugus
Ir skriejo sklidinas vėjo,
Ir daug puikesni už rojaus laukus
Laukai mūsų žirgus lydėjo:
Jok, nesustok, jok, nebijok,
Ragink žvengiantį žirgą,
Tiltai, turgavietės, tvoros, takai
Tarsi pasakoj žiba ir mirga,
Spurda ir skečias ir spindi sparnai
Virš namo, virtuvės, keptuvės —
Kas joja medžioti, gyvens amžinai,
Kas neišjojo — žuvęs.

G. K. Chesterton
Vertė Tomas Venclova

Antai...

VERŽIMASIS: Laisvė!

Iš Sovietų Sąjungos pavergtos Lietuvos jie veržiasi laisvėn... „Lietuvos" ansamblio muzikantas Rimgaudas Kasiulis pabėgo Vakarų Berlyne 1978 m. liepos mėnesį. Jūros studentas Vytautas Mackevičius Liubeko uoste — 1978 m. rugpjūčio mėnesį... Jėga atgal pagrobto pabėgėlio irklininko Vlado Česiūno atvejis rodo, kokią prievartą naudoja Lietuvos laisvę užgniaužusi Sovietų Sąjunga.

Tikėjimo laisvė, sovietų konstitucija „garantuota", paneigiama. Okupuotoj Lietuvoj Tikinčiųjų teisėms ginti katalikų komitetas jau 1978 m. pareiškimu reikalavo atšaukti prieš tikėjimo laisvę nukreiptus „Religinių susivienijimų nuostatus". To komiteto reikalavimai pritardami, stipriais ir nedviprasmiškais žodžiais paremtus pareiškimus pasirašė bent 75% okupuotos Lietuvos kunigų (tekstai ir kunigų pavardės spausdinamos LKB Kronikos 38 nr.). Tos Kronikos redaktorių išvada: „didžioji Lietuvos kunigų dauguma nėra dvasia palaužti ir pilni ryžto kovoti prieš valstybinio ateizmo užmačias dusinti Lietuvos Katalikų Bažnyčią".

Lietuvių tautos valia buvo išreikšta Nepriklausomybės aktu 1918 m. vasario 16 d. 1939 m. Molotovo ir Ribentropo slaptu susitarimu Pabaltijos valstybės buvo „parduotos" Sovietų Sąjungai. To susitarimo 40 m. sukakties proga 1979 m. rugpiūčio 23 d. Maskvoj demonstravo 37 lietuviai, 4 latviai ir 4 estai, reikalaudami laisvo apsisprendimo teisės pavergtoms Pabaltijo tautoms. Jų kone kiekvienas jau prieš tai suimtas, teistas, kalintas — ar tai už LKB Kroniką (Petras Cidzikas), ar religinių knygų platinimą (Anelė Paškauskienė), ar už rinkimą parašų po 17,000 lietuvių katalikų memorandumu (kun. Virgilijus Jaugelis)...

Nepailstąs veržimasis laisvėn, nesulaikomas nei grasinimais, nei suėmimais, nei kalinimu — su viltimi, kad Lietuva kada nors vėl bus laisva...

DR. P. KISIELIUS: „įpareigoti energingai veikti".

Ateitininkijos Federacijos vadas dr. Petras Kisielius ir jo valdyba, vadovavę ateitininkijos organizacijai šešerius metus, savo veiklą užbaigė 1979 m. lapkričio 18 d.

Dr. Petras Kisielius... Kaip žmogus, visad šviesios ir optimistiškos nuotaikos, ją perdavė su juo dirbantiems. Kaip gydytojas, jaučiąs didelę atsakomybę ir nepaprastai atsidavęs į jo rankas savo sveikata sudėjusiems pacientams, neturėjo atliekamo laiko platesniam visuomeniniam veikimui. Tačiau kaip Federacijos vadas, jis sielojosi ir rūpinosi visais ateitininkų gyvenimo reikalais. Nesidrovėjo iškelti ateitininkijos nesveikatingumo ženklų, bet ypač skatino idėjos draugus,-es pasišvęsti veiklai. Jo kalba, pasakytų IX Ateitininkų Kongrese, yra charakteringa. Paminėjęs aplinkoj vyraujančią ir ateitininkus palietusią dvasinę bei moralinę dezorientaciją, jis toliau ragino ateitininkus pasišvęsti: „Turėdami tokį kilnų tikslą — „Visa atnaujinti Kristuje", turime suprasti, kad šis tikslas ir jam ateitininkiškoji priesaika įpareigoja dideliems ir sunkiems uždaviniams, iš mūsų reikalaujantiems drąsos, veiklos ir aukos. Nepakanka tiktai matyti apie save gyvenimo trūkumus ir neigiamybes, bet esame įpareigoti energingai veikti, jaunatviškai, gaivalingai pajudėti".

Žvelgiant į tą šešerių metų ateitininkiškos veiklos laikotarpį, iškyla du dideli įvykiai: bendrinė ateitininkų jubiliejinė stovykla Dainavos stovyklavietėje, Manchester, Mich., JAV, ir IX Ateitininkų Kongresas Clevelande. Abu įvykiai paliko savo pėdsakus: jubiliejinė stovykla ypač savo intelektualine programa, vakarais ir trijų sąjungų bendravimu; Kongresas — savo trišake programa, „Šventojo narvo" dramos premjera, įspūdingomis, tematiškai pritaikytos liturgijos pamaldomis.

Nelengva atsakyti: Kas galutinai ateitininkijos veiklai turėjo ir turės daugiau įtakos — ar tokie vienkartiniai įvykiai, ar kiti Ateitininkų Federacijos

valdybos nuspręsti, nuolatine įtaka veikiantys faktai.

Tarp tokių faktų suminėtini bent trys: dėmesys „užsienio“ ateitininkams, įsteigimas Jaunųjų Ateitininkų Sąjungos ir *Ateities* apimties išplėtimas.

Pirma, Ateitininkų Federacijos valdyba nesiribojo JAV-ėmis ir Kanada, bet stengėsi siekti ir kitus žemynus, ypač palaikant ryšius, aplankant ir paremiant Pietų Amerikoj ir Australijoj esančius ateitininkus.

Antra, šis didėjantis rūpestis ateitininkijos prieaugliu ir pastangos tinkamiau jį globoti galutinai susikristalizavo į Federacijos ketvirtąją — Jaunųjų Ateitininkų Sąjungą.

Trečia, „bėdos“ atveju iš Moksleivių Ateitininkų Sąjungos perėmusi *Ateities* leidimą, Ateitininkų Federacijos valdyba šiam ateitininkijos sąjūdžio švyturiui nurodė naują tikslą „atspindėti visos ateitininkijos veiklą, ypatingą dėmesį kreipiant į vyresniuosius moksleivius ir studentus“, ir tuo būdu sudarė galimybę žurnalui platesniuose rėmuose išsivystyti ir klestėti.

Buvusio Federacijos vado ir apie jį susibūrusiųjų darbų ateitininkijos gyvenime paliekami šie pėdsakai: naują Jaunųjų Ateitininkų Sąjungą, *Ateitis* visiems ateitininkams, ... gal ir ateitininkiškas žodis visai lietuviškai visuomenei, Australijos ir Pietų Amerikos ateitininkams duotas naujas akstinas veiklai, na — ir du stiprūs bendriniai ateitininkų susibūrimai: jubiliejinė stovykla ir kongresas.

J. B. LAUČKA: „dalintis ieškojimais ir patirtimi“.

Ateitininkų Federacijos vado rinkimuose. Didžiule 94% dauguma šioms ateitininkijoj svarbiausioms pareigoms išrinktas Juozas Bronius Laučka. Gimęs Jungtinėse Amerikos Valstybėse, augęs Lietuvoj, tapęs ateitininku 1921 m., vėliau gyvenęs ir veikęs tai Lietuvoj (ateitininkuose, pavasarininkuose), tai JAV-ėse (ALTe; BALFo reikalų vedėjas lietuvių pabėgėliams reikšminguose 1945—48 m.; Amerikos Lietuvių Katalikų Federacijos pirmininkas 1941—1946 m.; 1938—1939 m. vadovavęs Lietuvių dienos ir dainų šventės rengimui Pasaulinėj parodoj New Yorke, o 1949 m. visuotiniam Amerikos Lietuvių Kongreso rengimui). Savo rūpesčiu ir veikla buvo tapęs gyvu tiltu tarp Amerikos ir tėvynės lietuvių.

Ateitininkų eilėse užėmė įvairias pareigas: buvo Moksleivių Ateitininkų Sąjungos pirmininkas 1929—1930 m., Vytauto Didžiojo Universiteto Studentų Ateitininkų Sąjungos pirmininkas 1934—1935 m., Amerikos Ateitininkų Sąjungos pirmininkas 1948—1951 m., Sendraugių Sąjungos pirmininkas 1951—1952 ir 1973—1976 m.

„Ideologinio turinio paskaitos praplėtė pasaulėžiūros akiratį, sustiprino ryžtą tobulinti save, dalintis žiniomis, ieškojimais ir patirtimi su kitais“, — taip J. B. Laučka apibūdina vienų ateitininkų gimnazistų žiemos kursų įtaką sau (*Draugas,* 1979 m. rugpiūčio 18). Dabar po pusšimčio metų idėjos draugai,-ės balsavimu pasisako už jį ir tuo būdu sudaro naują ypatingą progą Ateitininkų Federacijos vado pareigose toliau dalintis „žiniomis ieškojimais ir patirtimi“.

VIENUOLĖ: Nenuilstanti dėl kitų

Vienuolė, pradžioj paklusniai mokiusi mergaites geografijos Marijos gimnazijoj Kalkutoj, paskui — paveikta matomo žmonių skurdo ir nelaimių, pajutusi Dievo kvietimą, pati ima dirbti ir tam pačiam darbui Indijoj ir visoj eilėj kitų kraštų suburia 1800 seselių, 250 brolių vienuolių ir tūkstančius pasauliečių gelbėti skurde ir nelaimėj patekusius: pamestinukus, našlaičius, ligonius, vargšus, senelius... Tai Motina Teresa, kuri buvo pripažinta verčiausia 1979 m. Nobelio taikos premijos.

Tuo tarsi patvirtinama, kad taika atsiekiama ne tik politinėmis derybomis ar besikivirčijančiųjų sutaikymu, bet ir gelbėjimu į skurdą ir nelaimę patekusių žmonių.

POETAS: Eiles pagilino karo patirtis

Poetas, pradžioj džiaugęsis gamta, vasara, jūra ir jaunyste; vėliau — kare su albanais patyręs fronto pavojus, savo eilėraščiuos išliejęs gilų ir blaivų susirūpinimą žmogaus gyvenimo ir mirties problemom, laimi 1979 m. Nobelio literatūros premiją. Tai Odysseus Elytis-Alepoudhelis.

Savotiškai keista, kad šį graikų poetą paveikė karas prieš albanus — prieš tą pačią tautą, iš kurios kilo šįmetinės Nobelio taikos premijos laureatė Motina Teresa. Jis pynė žodžių eilę apie kare paguldytas gyvybes; ji tvarstė žaizdas.

POLITIKAS: Karui, ne taikai

Bet premijos — kaip ir visa, kas priklauso nuo žmonių vertinimo — yra slidus reikalas. Ne visi, kuriems jos skiriamos, jų nusipelno.

Nobelio taikos premijos vargiai yra nusipelnęs Le Duc Tho. Jis vadovavo vietnamiečiams derybose su JAV Kissingeriu. Tos derybos privedė prie „taikos“ Indokinijoj. Už tai jam ir Kissingeriui buvo paskirta 1973 m. Nobelio taikos premija. Ne tiek sąžinės, kiek ambicijos verčiamas, Tho atsisakė jos priimti.

Šiuo metu Tho, atrodo, slapta vadovauja Vietnamui Kambodijos karinėj okupacijoj, kuri neša ne taiką, o pratęsia karą Indokinijoj, kartu įstumiant milijonus Kambodijos gyventojų į mirtį sėjantį badą; net neleidžiama vakariečiams tiesiausiu žemės keliu pristatyti maisto badu mirštantiems milijonams.

Kas karą sėja, taikos premijos nevertas.

Kęstutis Trimakas

Nuotraukoje dr. Petras Kisielius taria atsisveikinimo žodį. Prie garbės stalo sėdi: dr. A. Damušis, ateitininkų tarybos pirm., inž. V. Kamantas, PLB pirm., J. E. Vysk. V. Brizgys, J. B. Laučka, naujai išrinktas Federacijos Vadas, dr. J. Meškauskas. Pasaulio Lietuvių Katalikų Bendrijos pirmininkas ir kun. S. Yla, Dvasios vadas.

PASAULĮ LAIMĖTI KRISTUI

DR. PETRO KISIELIAUS ATSISVEIKINIMO ŽODIS

Darbą pradėjome 1974 metų kovo 16 dieną, perimdami pareigas iš dr. J. Pikūno Federacijos valdybos. Mūsoji valdybos sudėtis buvo sekanti: Federacijos vado pareigos teko man, prof. kun. Yla — Federacijos dvasios vadas, Vaclovas Kleiza generalinis sekretorius, Jonas Pabedinskas iždininkas bei reikalų vedėjas, Aldona Prapuolenytė, protokolų sekretorė, Alina Skrupskelienė, narė informacijos reikalams, dr. Algis Norvila, Sendraugių Sąjungos referentas, dr. Linas Sidrys Studentų Sąjungos referentas, dr. Kęstutis Girnius, moksleivių Sąjungos referentas. Vėliau sąstatas šiek tiek pasikeitė, būtent, į pasitraukusios Aldonos Prapuolenytės vietą buvo pakviesta Daina Kojelytė ir į dr. Lino Sidrio vietą — dr. Antanas Razma. O ryšiams su užsieniu palaikyti buvo pakviestas inžinierius Kęstutis Sušinskas. Paskutiniais metais Sendraugių Sąjungą Federacijos valdyboje atstovavo Vytautas Šoliūnas, Studentų Sąjungą, Sąjungos pirmininkas Saulius Girnius ir vėliau Tadas Klimas, o Moksleivių Sąjungą, pirmininkai Rasa Šoliūnaitė ir paskutiniu metu Arvydas Žygas.

Miniu visus valdybos narius, nes esu jiems labai dėkingas už jų darbštumą bei darbingumą, už darnų sugyvenimą, — niekuomet nesusipykome, — už jų idealistinę darbo auką mūsų organizacijai ir jos tikslams. Jaučiuosi jiems daug daug skolingas. Be abejo čia daugiausia darbo yra įdėjęs Generalinis Sekretorius Vaclovas Kleiza, su kuriuo iš anksto aptardavome daugelį dalykų, prieš pateikdami svarstyti valdybos plenumui. Mūsų Valdybos didysis ramstis buvo Federacijos vyriausias Dvasio vadas prof. Stasys Yla. Jo asmuo turtingas darbu, entuziastingais užmojais, išmintimi, kantrumu. Jo žiemos ir rudens kursai yra nepaprastos vertės mūsų organizacijai. Jie brandina vadus ne tik mūsų organizacijai, bet iš dalies ir visai išeivijos lietuvių visuomenei.

O ką mes būtume darę be kun. dr. Kęstučio Trimako? Jo atėjimą į *Ateities* vyriausiojo redaktoriaus postą mūsoji valdyba laiko didžiuoju mūsų kadencijos laimėjimu. Aukštas *Ateities* lygis kilstelėjo ir visą mūsų organizaciją.

Dėkingi esame Ateities Šalpos Fondo Valdybai, vadovaujamai dr. V. Šaulio. Fondo lėšomis išleistas kongreso proga leidinys *Ateitininkų Keliu,* kurį suredagavo Stasys Barzdukas. Dirbdami labai kruopščiai, jie sukrovė nemažą sumą Fondui, kuriam ir mes, berods, esame įsiskolinę. Tikime, kad jie tą skolą pavers parama Federacijos veiklai, lygiai taip, kaip jie nuolat rėmė moksleivių ir studentų veiklą.

Ateities Leidykla ir Ateities Literatūros Fondas aktyviai reiškėsi ir mūsų kadencijoje, vadovaujami dr. Kęstučio Keblio. Lietuvių literatūra nuolat turtinama naujai išleidžiamomis knygomis.

Su Sąjungomis turėjome labai tamprius ryšius per Sąjungų pirmininkus, kurie dalyvaudavo Federacijos Valdybos posėdžiuose, ir taip pat per Sąjungų referentus. Esame didžiai dėkingi Sąjungų vadovybėms už puikiausį kooperavimą visuose organizaciniuose darbuose. Jaunučių Sąjunga taip pat jau ant savų kojų, su sava vadovybe.

Nuoširdus ačiū *Draugo* Ateities skyriaus redaktoriui Jonui Žadeikiui, ištvermingam, nepavargstančiam.

Stiprią paramą ateitininkiškame darbe pajutome iš Ateitininkų Federacijos naujosios Tarybos, išrink-

Aptariant tolimesnę veiklą: kun. V. Rimšelis, MIC, kun. dr. K. Trimakas, dr. P. Kisielius ir D. Kojelytė.

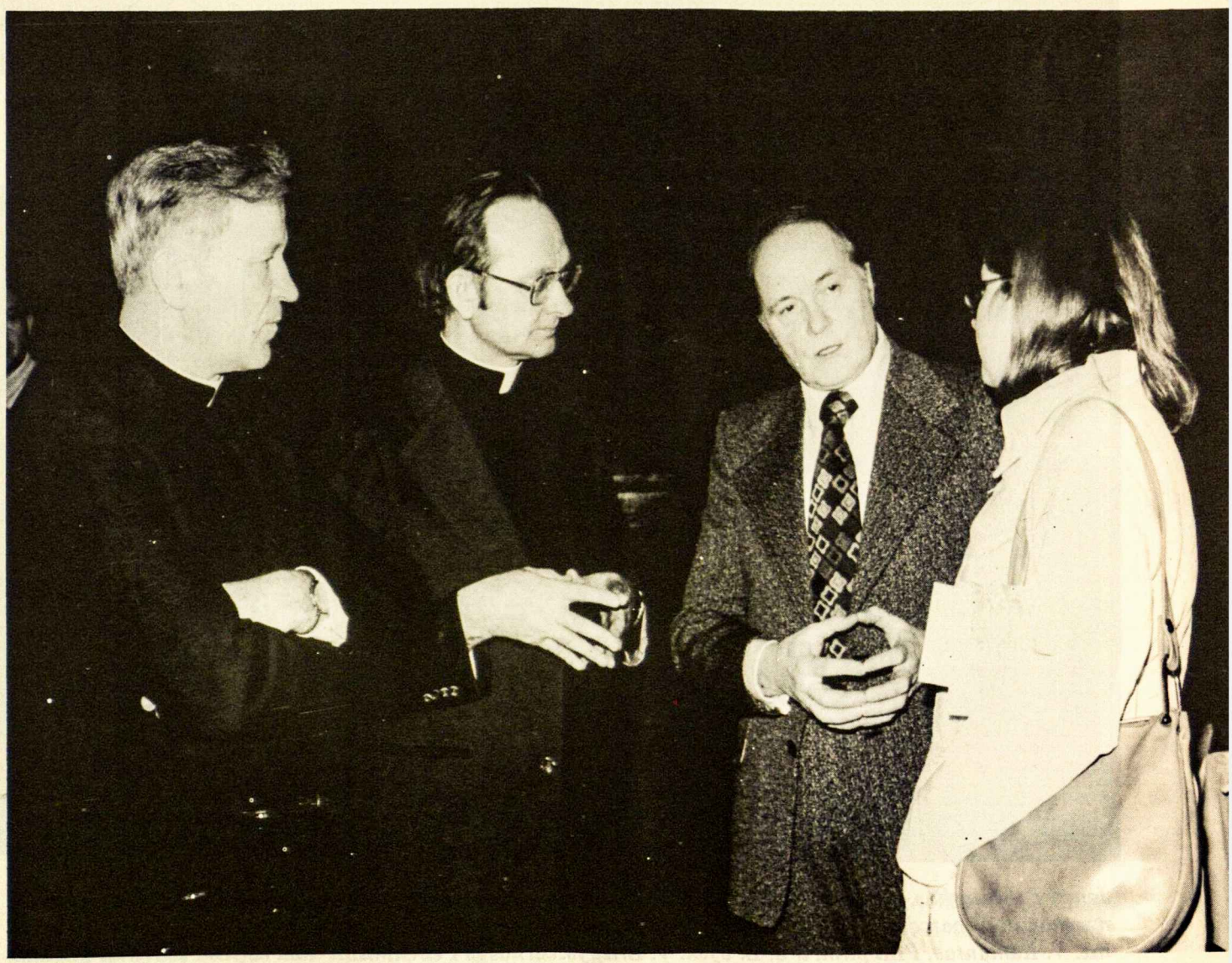

tos 1977-siais metais, vadovaujamos Tarybos Pirmininko dr. A. Damušio. Taryba pasiryžo paruošti Sąjungoms veikimo programas ir šį uždavinį vykdo stipriu tempu. Jaunučių ir jaunių vienų metų programos vadovas jau globėjų rankose. Dalis Tarybos narių labai aktyviai dirba jaunučių ateitininkų organizavime. Rezultatai labai pozityvūs, iliustracijai: 1975 metų pavasarį New York'o moksleivių at-kų šventėje mačiau 12 ateitininkų moksleivių iš kurių įžodį davė 8. Šių metų pavasarį, man dalyvaujant New York'o kuopos šventėje, įžodį davė apie 30 moksleivių.

Jau pačioje pradžioje savo kadencijos Federacijos Valdyba paskelbė stipresnio ateitininkų susiorganizavimo uždavinį, o už metų vykusioje Federacijos Jubiliejinėje stovykloje minėtasis uždavinys pakartotas Ateitininkų remobilizacijos šūkyje, taip pat buvo paskelbta ir ateitininkų krikščioniškojo atsinaujinimo idėja, kurią su ypatingu pasišventimu ateitininkų vienetuose skleidė kun. dr. Trimakas. Jubiliejinės stovyklos atidaromoje kalboje ateitininkai buvo kviesti kūrybinės kovos uždaviniams trijuose frontuose: tautiniame — Lietuvai laimėti laisvę, religiniame — pasaulį laimėti Kristui, asmeniniame — laimėti save pačius kaip pilnutinę lietuvišką asmenybę. Tad šalia ateitininkų kasdieninių auklėjamųjų ir lavinimosi uždavinių Federacijos Valdyba bandė duoti visam šios organizacijos judėjimui tam tikrą idėjinę kryptį bei turinį, išplaukiančius iš organizacijos esmės ir laiko reikalavimų. Su šiais tikslais susipažinti, juos išdiskutuoti ir juos paskelbti vykdymui ir buvo suruošta Jubiliejinė Ateitininkų stovykla, sutraukusi 500 stovyklautojų. Jubiliejinė stovykla tai buvo preliudas, pasiruošimas IX-jam ateitininkų kongresui, kuriame dalyvavo bent 1000 dalyvių. Čia nagrinėta: 1. Krikščioniškojo atsinaujinimo kelias per gyvąją dvasią, 2. Pažvelgta giliai į katalikiškąją rezistenciją krašte, 3. pristatyti būdai kultūrinės ateitininkų veiklos ateityje.

Dėl laiko stokos paminėjau čia tik keletą didžiųjų įvykių mūsų kadencijoje. Smulkesniųjų įvykių būta daug, gal net labai daug.

Tūlas paklaus: O kaip jūs tuos savo darbus bei planus vykdėte? Koki patyrimai? Koki rezultatai? Tobulumui nėra ribų — taip girdėjau kalbant išmintingus žmones. Niekas savęs per daug nepeikia. O visgi turėjome ir turime tam tikro džiaugsmo bei pasitenkinimo. Ateitininkų gretose mes matėme — stebėjome ne mažą skaičių labai gabaus lietuviškai ir krikščioniškai nusiteikusio jaunimo, su gera lietuvių kalba, su gilia ateitininkiška mintimi. Tai būsimieji mūsų organizacijos vadai, gal būt, ateityje vadai ir mūsų išeivijos. Nemaža dalis jų jau gerai pažįsta savąją tautą ir yra pasiruošę ją liudyti. Maloniai nuteikia toje ar kitoje vietoje spontaniška iniciatyva ateitininkiškame darbe, ypač organizuojant jaunuosius ateitininkus. Tekdavo tačiau nuliūsti, kai ateitininkų

Jonas Pabedinskas, iždininkas buvusioje Federacijos valdyboje, įteikia dovanėlę dr. P. Kisieliui, simboliniai padėkojant už parodytą rūpestį ir idėtą darbą. Prie garbės stalo sėdi, dr. A. Damušis, ateitininkų tarybos pirm., inž. V. Kamantas, PLB pirm. ir J. E. vysk. V. Brizgys.

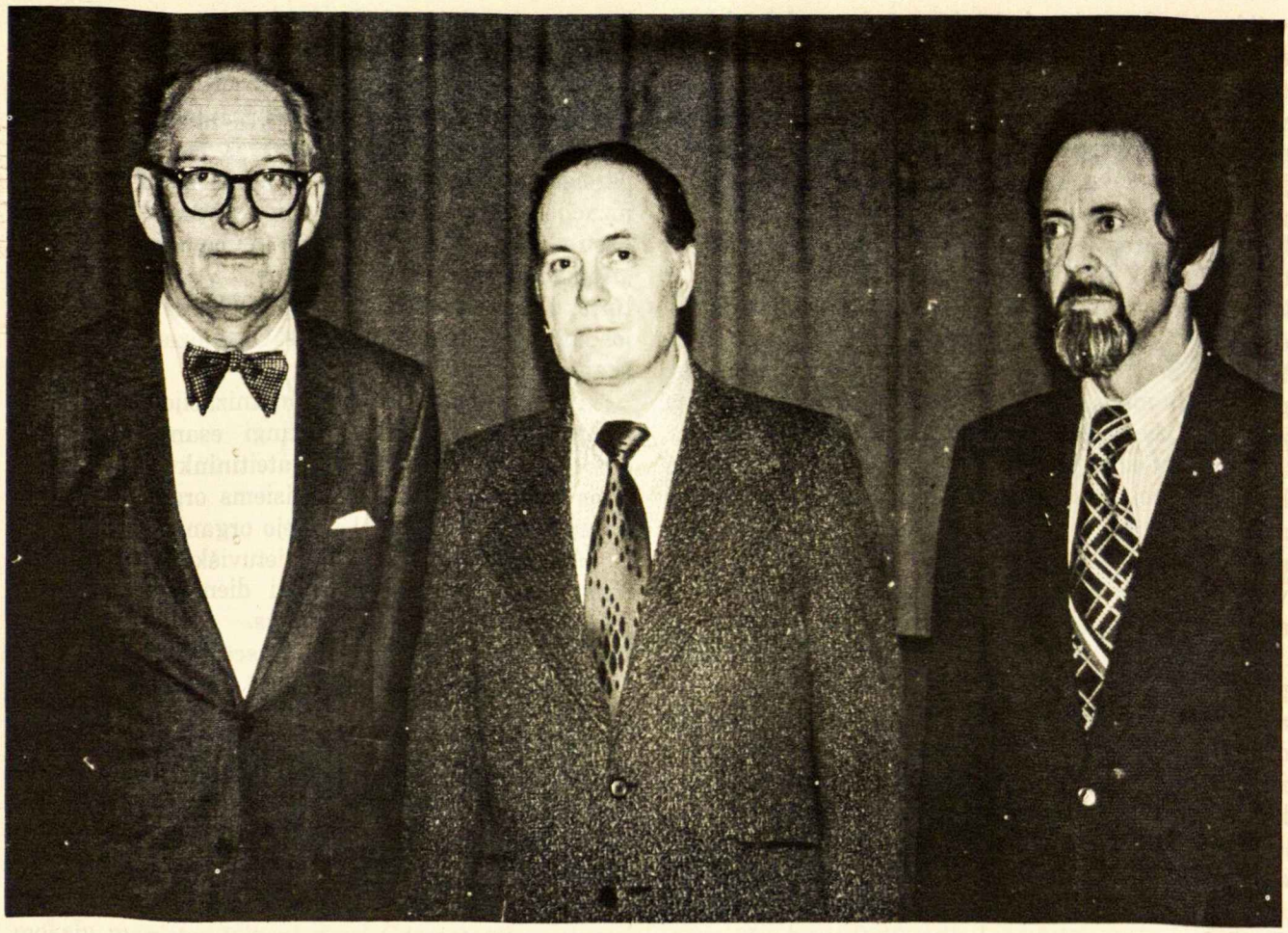

Trys buvę Ateitininkų Federacijos Vadai, dr. Adolfas Damušis, dabartinis ateitininkų tarybos pirm., dr. Petras Kisielius ir dr. Justinas Pikūnas, dabartinis Amerikos Lietuvių Romos Katalikų Federacijos pirm.

Pasitarimas Katalikų akcijos klausimais: J. E. vyskupas Vincentas Brizgys, Federacijos iždininkas Jonas Pabedinskas, Federacijos vadas dr. Petras Kisielius, ir sendraugių Sąjungos dvasios vadas bei Amerikos lietuvių katalikų tarnybos vedėjas kun. Kazimieras Pugevičius.

veikla silpdavo ir skaičiai mažėdavo dėl globėjų trūkumo, nors tose vietose vyresniųjų ateitininkų netrūkdavo, arba, kai neatsirasdavo kandidatų Sąjungų valdyboms. Imi galvoti, kad ima neužtekti idealizmo, matyt, nėra pakankamai motyvacijos, nes neužtenka įpareigojimo tėvų, nei organizacijos, o reikia, kad šį jauną organizacijos narį įpareigotų savoji tauta, su kuria jis būtinai turi rasti sąlytį. Pozityvia apraiška tenka laikyti naujas, pažangias mintis, kartais ir kontraversines, organizacijos narių pareikštas didžiuosiuose ateitininkų renginiuose, pvz., IX-jame ateitininkų kongrese. Kontroversija skatina dialogą, provokuoja mintį, galvojimą, akciją, pažangą, naikina inerciją. Džiaugiausi ir „Šventojo Narvo" pastatymu.

Malonu konstatuoti, kad per visą mūsų ilgoką kadenciją nejutome jokių trukdymų mūsajam darbui, nepatyrėme jokios opozicijos, jeigu tokios ir būta, negrėsė joks mūsų organizacijai skilimas, kuris buvo vykdomas kitose organizacijose. Tai ženklina didelę ateitininkišką atsakomybę organizacijos nariuose.

Turime daug bičiulių ir neateitininkų tarpe, kurie pozityviai vertina mūsų organizacijos veiklą ir jos rezultatus. Štai kodėl dažnai į mūsų organizaciją atleidžiami neateitininkų tėvų vaikai, gi, su kartėliu tenka išsitarti apie tuos tėvus ateitininkus, kurie nesuranda kelio savo vaikams į mūsų organizaciją.

Per pastaruosius keletą metų didelį dėmesį skyrėme tolimųjų kraštų ateitininkams: Pietų Amerikai, Australijai, Europai. Visus juos aplankėme ir patys ir pasinaudodami kitais. Rezultatų turime neblogų, tačiau šis darbas turės būti tęsiamas nepertraukiamai.

Nėra įmanoma pasiūlyti organizacijos nariams veikimą vien malonia forma, kiekvienas darbas yra pareiga, nuo pareigų nesame laisvi nei vienas organizacijos narys. Anuomet mano pirmajame viešame pasirodyme Federacijos vado pareigose buvo tarta: „Atsakomybė visiems už visus". Vadinasi, už ateitininkų organizaciją turi jausti atsakomybę kiekvienas jos narys, ne tiktai vadovybės. Organizacija turi augti skaičiais ir susipratimu.

Dėkingi esame visoms organizacijoms padalinių vadovybėms, ypatingai dėkingi esame ateitininkų globėjams, tėvų komitetams, ateitininkų veiklos rėmėjams pinigais ar darbu ir visiems organizacijos nariams, kurie bent kiek prisidėjo organizaciniu darbu.

Ateitininkiškas ačiū tai lietuviškai spaudai, kuri rėmė mūsų veiklą, ypatingai dienraščiui *Draugui, Darbininkui, Tėviškės Žiburiams.*

Nuoširdi padėka Jo Ekscelencijai vyskupui Brizgiui ir vyskupui Deksniui už dvasinę ir moralinę paramą.

Paklaidžiojęs po praeitį, vėl grįžtu prie naujojo Federacijos vado mielo Juozo Laučkos. Perduodamas jam Federacijos vado estafetę kviečiu visus organizacijos narius jam į talką ir linkiu, Dievui laiminant, gražiausių veiklos rezultatų.

Liudykime Kristų ir savąją tautą!

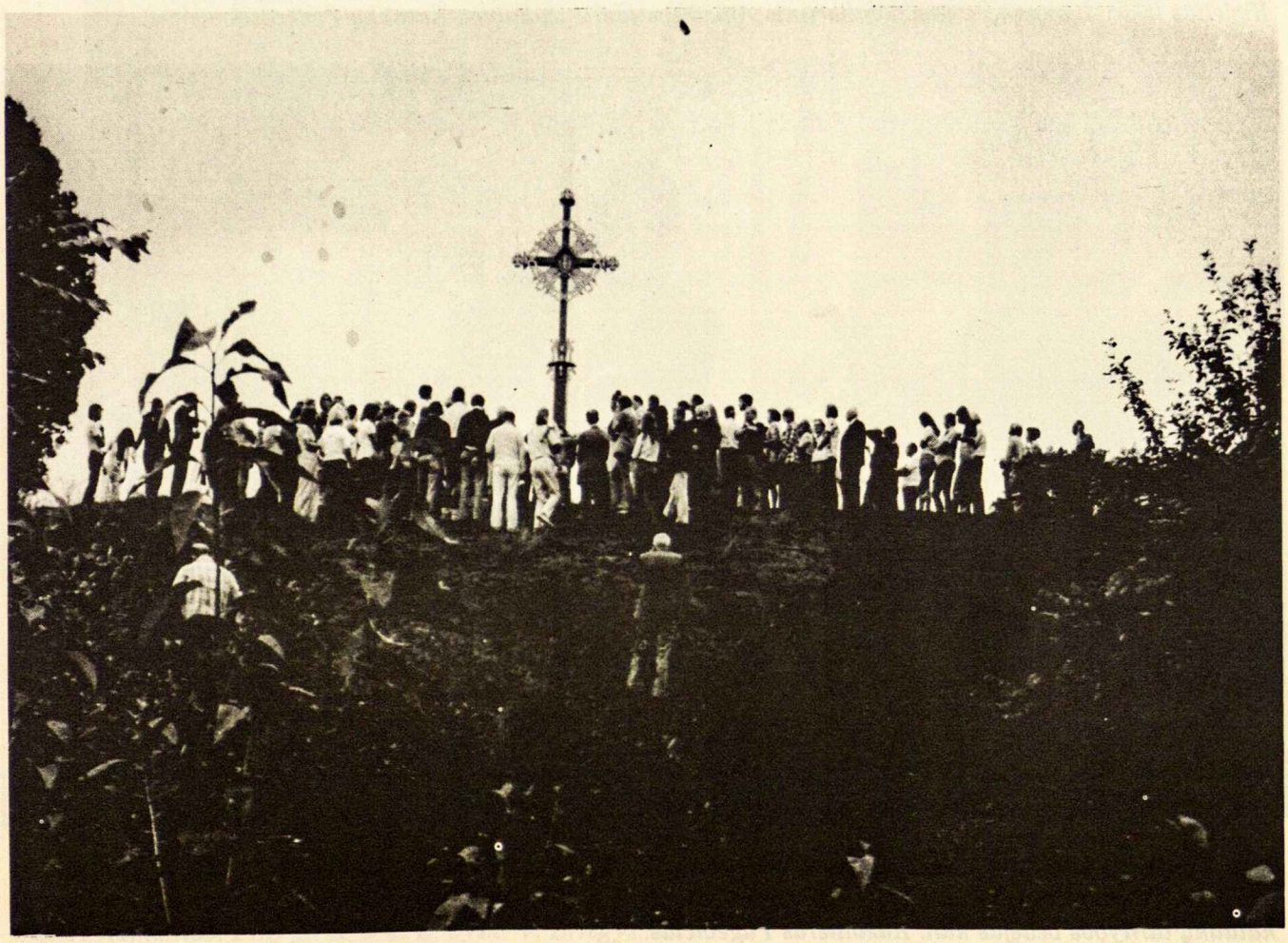

SUSIPAŽINKIM SU NAUJAI IŠRINKTU FEDERACIJOS VADU, JUOZU B. LAUČKA

Juozas B. Laučka gimė Brocktone, Mass., 1910 m. sausio 23. Tėvų parvežtas Lietuvon dar vaikystėje, augo Vabalninke, kur lankė pradžios mokyklą. Gimnaziją lankė Biržuose ir Panevėžyje. Studijavo teisę Lietuvoje, o politinius mokslus Amerikoje (politinių mokslų magistro laipsnį gavo Georgetowno universitete).

Visuomeninėje veikloje dalyvauja nuo jaunystės dienų. Ateitininkas nuo 1921 metų. Panevėžyje buvo kuopos ir rajono pirmininkas. Veikė ir pavasarininkuose. Grįždamas į Ameriką pilietybės reikalais 1930 metų rudenį, Lietuvos pavasarininkų federacijos įgaliotas būti jos atstovu Lietuvos Vyčiams. Priklauso Lietuvos vyčiams nuo 1931 metų. Yra jų ketvirto laipsnio narys. 1936 m. pavasarį ir vasarą drauge su dr. J. Leimonu aplankė keliasdešimt Lietuvos Vyčių kuopų su paskaitomis apie Lietuvos kultūrinius laimėjimus.

Amerikoje pasirinkęs žurnalizmą profesiniu darbu, keliolika metų dirbo lietuviškoje spaudoje. 1930—33 m. buvo Bostone dukart savaitėje ėjusio *Darbininko* redaktorium (drauge su Antanu Kneižiu). 1936—1945 metais Brooklyne redagavo savaitraštį *Ameriką*. 1951—1966 metais dirbo *Amerikos balse*, eidamas lietuviškos tarnybos redaktoriaus pareigas (1952—58 metais vadovavo Amerikos Balco Muencheno radijo centro lietuviškai tarnybai). 1966—69 m., kaip JAV užsienio tarnybos pareigūnas, buvo paskirtas attache titulu prie JAV misijos Vakarų Berlyne radijo informacijos reikalams. 1969—1973 m., grįžęs į Washingtoną, vėl *Amerikos balso* lietuvių skyriaus redaktorius. 1973 m. vasario 1 d. išėjo į pensiją pagal JAV užsienio tarnybos įstatymą. Po to dvejus metus talkininkavo *Amerikos Balso* įstaigai keletą kartų savaitėje. 1975 m. sausio gale pakviestas Laisvės radijo Miunchene lietuviškos tarnybos vedėju, kurio pareigose išbuvo iki 1978 m. vasario pabaigos.

Tiesioginį žurnalistinį darbą Laučka buvo pertraukęs 1945—51 metais, laikinai pereidamas į Balfo Centrą ir į Amerikos katalikų pasaulinės pašalpos įstaigą — War Relief Services — National Catholic Welfare Conference. Nuo 1945 m. sausio iki 1948 m. rugpiūčio buvo Balfo reikalų vedėjas, o nuo to laiko iki 1951 m. kovo dirbo NCWS įstaigoje New Yorke, tvarkydamas lietuvių tremtinių emigracijos ir įkurdinimo reikalus.

Organizaciniame gyvenime Laučkai teko įvairios pareigos. Ateitininkuose — Panevėžio gimnazijos kuopos ir rajono pirmininkas, Moksleivių sąjungos pirmininkas, Vytauto Didžiojo universiteto studentų sąjungos pirmininkas, Sendraugių sąjungos pirmininkas, Federacijos tarybos narys. Kitų organizacijų veikloje: Amerikos Liet. katalikų darbininkų sąjungos sekretorius, ALK Studentų ir profesionalų s-gos pirm., ALK Federacijos pirmininkas, Lietuvių Kultūros instituto sekretorius, 1939 m. New Yorko pasaulinės parodos lietuvių komiteto pirm., Amerikos lietuvių delegacijos pas prez. F. D. Rooseveltą 1940 m. spalio 15 narys, ilgametis Amerikos lietuvių tarybos (Altos) narys, Balfo valdybos ir direktorių tarybos narys, Lietuvių Katalikų susivienijimo vicepirmininkas (nuo 1978 m. birželio). JAV lietuvių bendruomenei priklauso nuo jos įsisteigimo dienų. Keletą metų yra buvęs Amerikos katalikų vyrų tarybos vykdomojo komiteto narys.

Laučkų šeima gyvena Bethesdoje, Marylande, Washingtono priemiestyje. Jo žmona — Izabėlė Mocejūnaitė, gimusi, augusi ir mokslus baigusi Rochesteryje, N.Y. Laučkai išaugino dvi dukteris. Abi baigė universitetą magistro laipsniais. Duktė Pranutė, ištekėjusi už adv. Rimo Al. Domanskio, gyvena Chicagoje. Yra vienos mokyklos psichologė. Duktė Izabėlytė gyvena netoli tėvų ir yra vienos vidurinės mokyklos mokytoja ir bibliotekos vedėja.

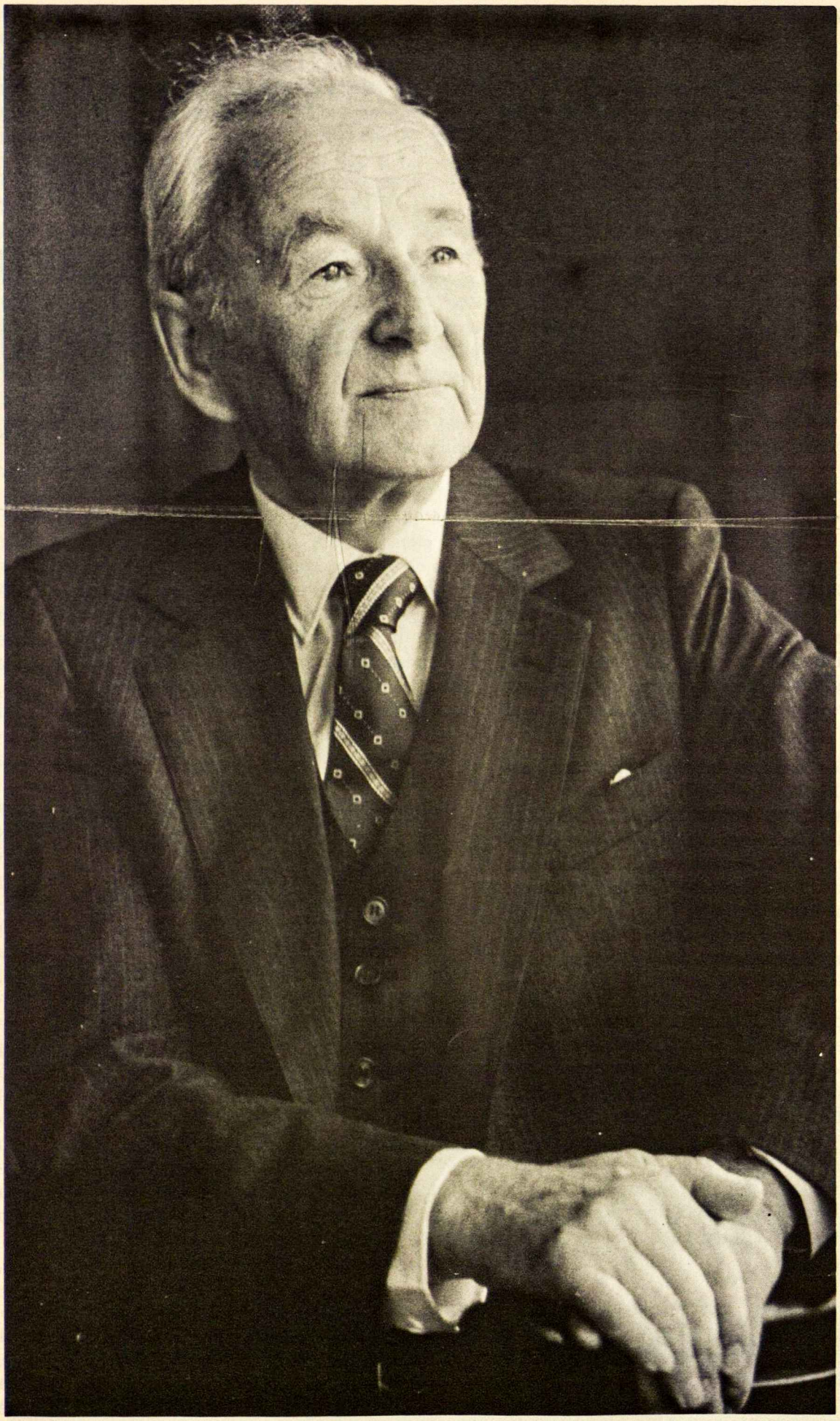

Naujai išrinktas Federacijos vadas Juozas B. Laučka.

NAUJAI IŠRINKTO ATEITININKŲ FEDERACIJOS VADO ŽODIS:

BESIRŪPINANT ATEITIM

Nuoširdžiausias ačiū dr. Petrui Kisieliui už taip šiltus žodžius mano asmens atžvilgiu. Pasitraukiančiai valdybai naujosios valdybos vardu iš širdies dėkoju už beveik šešerių metų vadovavimą Federacijai. Pastarasis šešerių metų laikotarpis mūsų organizacijos gyvenime paženklintas reikšmingais įvykiais, vertingais pasiekimais. Suruošta 65 metų sukakčiai paminėti jubiliejinė stovykla, surengtas didysis Clevelando kongresas, pasiimtas mūsų organo *Ateities* leidimas, įsteigta ketvirtoji Federacijos — jaunųjų ateitininkų — sąjunga, gyvastingai būtina mūsų Federacijos ateičiai. Suaktyvinta Federacijos Taryba, užmegzti artimesni ryšiai su Federacijos vienetais kituose žemynuose. Ateitininkai labai aktyviai dalyvavo bendrinėse organizacijose, nevengdami ir pačių atsakingiausių pareigų. Dėmesy turiu Pasaulio Lietuvių Katalikų Bendriją, Pasaulio Lietuvių Bendruomenę, Vliką, Altą, Balfą, Kraštų bendruomenes, Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungą.

Dėkodamas atskirai dr. Petrui Kisieliui už jo atiduotą visą savo laisvą laiką, dažnai nutrauktą nuo savo šeimos ir profesijos, esu įsitikinęs, kad tinkamiausio įvertinimo jis susilauks pas Aukščiausiąjį, kad jam didžiausiu pasitenkinimu bus žinojimas, jog Ateitininkijos idėjos ir toliau susiranda vešlią dirvą.

Dėkodamas buvusiai valdybai, noriu pasidžiaugti, kad kun. Stasys Yla sutiko pasilikti Federacijos dvasios vado pareigose. Tai didelis užtikrinimas, kad valdyba galės pasisemti nemaža paskatų iš jo visada kūrybiškų nusiteikimų ir gyvenimiškų planų. Esame taip pat laimingi, kad kun. dr. Kęstutis Trimakas pasilieka *Ateities* vyriausiuoju redaktorium. Dr. Algis Norvilas sutiko ir toliau tvarkyti naujai pradėtą leidinių seriją „Mūsų idėjos dabarties šviesoje".

Pradėdamas eiti man atitekusias pareigas, užklupusias mane visai netikėtai, prisimenu popiežiaus Jono Pauliaus I-jo susirūpinimą, pasakytą kardinolams tuojau rinkimams pasibaigus. Jonas Paulius I paminėjo jo garbingojo pirmtako Pauliaus VI-jo aukštą intelektą ir gilią patirtį, Jono XXIII-jo atvirumą ir plačios širdies didžiadvasiškumą... Ateitininkijai iki šiol vadovavo visiems žinomi asmenys: švento gyvenimo žmogus, mūsų sąjūdžio pagrindinis pradininkas, tautos kankinys Pranas Dovydaitis; didysis mintytojas, mūsų ideologijos suformuluotojas Stasys Šalkauskis; dinaminės veiklos šauklys Kazys Pakštas; kietos valios ir griežtai metodiškos veiklos vykdytojas Adolfas Damušis; sodriai kūrybiškas istorikas ir didžios pakantos Simas Sužiedėlis; įžymusis filosofas Juozas Girnius; psichologinio įžvalgumo profesorius Justinas Pikūnas ir šviesusis idealistas, aukštai savo profesijoje iškilęs Petras Kisielius. Vien šių vardų paminėjimas didina mano naujosios atsakomybės pajutimą.

Drauge man malonu pranešti, kad į naują valdybą mielai sutiko įeiti visi kviestieji asmenys. Mūsų pirmame pasitarime lapkričio 6 dieną pasidalinta pareigomis taip: protokolų ir informacijų sekretorius — Jonas Vaitkus, iždininkė — Milda Grušaitė-Čižiūnienė, generalinis sekretorius — Linas Kojelis, valdybos narys — Pranas Baltakis. Dabar laukiame sąjungų referentų parinkimo.

Prieš beveik 70 metų mūsų sąjūdžio vienas pagrindinių pradininkų, Pranas Dovydaitis, mokslus einančiai lietuvių jaunuomenei kėlė tris klausimus, kuriuos jis vadino pamatiniais: Kas mes esame? Kokioje aplinkoje mes gyvename? Kokios yra mūsų pareigos, siekiai ir keliai? Į juos Dovydaitis davė ir savo atsakymus, sudariusius mūsų ideologijai pagrindus.

Man atrodo, kad tie trys klausimai ir šiandien galioja. Ir šiandien teisingas ir tikslus į juos atsakymas pateisina mūsų sąjūdžio buvimą ir įprasmina kiekvieno iš mūsų asmeninį gyvenimą.

Kas mes esame? Turbūt ir patys jauniausi mūsų jaunieji ateitininkai be dvejojimo atsakytų, kad esame lietuviai katalikai, pasirinkę sau jau beveik septynių dešimčių metų istoriją turinčią organizaciją — Ateitininkiją. Šis sąjūdis turėtų būti artimas ir brangus už Lietuvos ribų gimusiems, augusiems ir mokslus ėjusiems lietuviams, nes Ateitininkijos užuomazga iš tikrųjų kilo užsienyje — vakarų Europoje. Tiesa, jos kūrėjui, steigėjai ir įkvėpėjai be išimties Lietuvoje gimę ir augę, tačiau aukštuosius mokslus ėję svetur. Šiemet

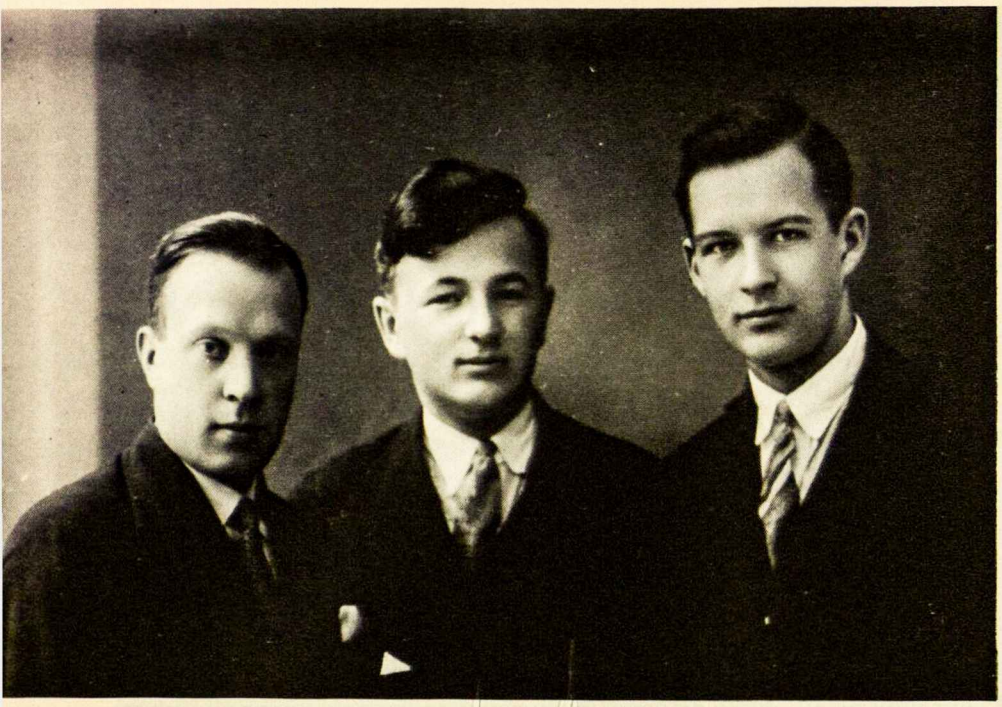

Moksleivių ateitininkų sąjungos pirmininkai — Vladas Vilimas (1927—1929 m.), Juozas B. Laučka (1929—1930 m.) ir Adolfas Damušis (1930—1931 m.

minime Vilniaus universiteto 400 metų sukaktį, tačiau Ateitininkijos gimimo metais šioji garbingoji istorinė Lietuvos aukštoji mokykla buvo uždaryta jau net per 75 metus. Laimingiems gimnazijų abiturientams, kuriems pasisekė susidaryti sąlygas studijuoti, teko veržtis į Maskvą, Petrapilį, Tartu, Taliną, o mažesnei jų daliai į vakarų Europą, — į Belgiją, Šveicariją, Vokietiją, Prancūziją. Buvo atsidūrusių ir Jungtinėse Valstybėse, bet tokių skaičius buvo labai nežymus.

Kaip žinome, keletas užsienyje studijavusių jaunų kunigų pajuto ir suprato gyvą reikalą kurti universitetų studentų, o vėliau ir moksleivių katalikų sąjungą. Pirmasis jų centras buvo sukurtas Liuvene, Belgijoje, Jo pagrindinis organizatorius buvo Pranas Kuraitis, 1910 metų vasario 19 dieną; už vienerių metų centras buvo patikėtas Maskvoje veikusiam lietuvių katalikų studentų būreliui su Pranu Dovydaičiu priešakyje. Amerikoje gyveną galėtų įsidėmėti, kad naujajam sąjūdžiui ir jo pradininkui Pranui Dovydaičiui pirmoji medžiaginė parama atėjo kaip tik iš Amerikos lietuvių katalikų.

Šiuos visiems gerai žinomus dalykus norėjau priminti, stengdamasis pabrėžti mūsų organizacijos ir sąjūdžio veiklos užsienyje natūralumą, tęstinumą ir pateisinamumą. Ateitininkijos medis šaknijosi, šakojosi ir lapojo ne tik tėvynėje Lietuvoje, bet ir už jos ribų. Mūsų sąjūdžiui buvimas užsienyje nėra jokia naujiena. Jo gretose ilgiau pabuvoję ar su juo artimai susiję atliko savo laiku svarbų vaidmenį ir Amerikos lietuvių gyvenime. Štai bent keletas vardų: kun. Emilijus Paukštis, kun. dr. Jonas Navickas, prelatai Ig. Albavičius, Jonas Balkūnas, Pranas Juras, Juozas Karalius ir Konstantinas Vasys, kanauninkai Fabijonas Kemėšis ir Juozas Končius, Leonardas Šimutis, Kazys Pakštas, Julius Kaupas, Matas Zujus, Aleksandras Aleksis, Antanas Mažeika, Kazys Vilniškis, Jonas Pilipauskas...

Bet grįžkime prie Dovydaičio. Į savo iškeltą klausimą: „Kas mes esame", jis atsakė: „esame lietuviai katalikai, kurie išpažįsta Dievą, Kristų, Bažnyčią". Tačiau vien išpažinimo neužtenką. Reikią jį vykdyti gyvenime. Dovydaičiui ir jo artimiems bendraminčiams rūpėjo ne tik savo sielų išganymas. Jie siekė, kad asmeninis išpažinimas tautybės ir Religijos spinduliuotų aplinkoje, kad kiek galima didesnis lietuvių tautos skaičius, ypač jaunimo, susižavėtų ir gyventų ateitininkų idėjomis. Taigi ateitininkų siekis nesiribojo asmeninio „aš" tobulinimu. Visų pirma, ateitininkų pradininkai troško, kad lietuvių šviesuomenė išpažintų katalikybę ir lietuvybę ir žodžiu, ir veiksmu, ir visu savo gyvenimu.

Kokioje aplinkoje mes gyvename? Daugumai mūsų vyresniųjų Federacijos narių gyvenamoji aplinka tiek Amerikoje, tiek, tikiu, ir Kanadoje, ir Pietų Amerikoje, ir Vakarų Europoje, ir Australijoje labai svetima. Bet būkime atviri sau ir tikrovei — gimusiems jau po 1945 metų toji aplinka nėra nei visiškai svetima, nei labai toli širdies. Naujoji išeivijos banga ir jos karta, kurių kilmę aš sieju su mūsų sąjūdžio gyvavimo antrosios pusės pradžia, savo dabar gyvenamo krašto negali vadinti ir laikyti visiškai svetimu — juk didžioji jos dalis jau čia gimė, čia brndo, čia mokslus ėjo ar tebeina. Čia ji medžiagiškai įsitvirtino, čia ji įsijungė į vienokią ar kitokią visuomeninio gyvenimo srovę. Dovydaičio ir jo bendraminčių grupuotė, gyvendami užsienyje, vis dėlto žinojo, kad jų pasilikimas užsienyje yra labai laikinis, kad jie už metų kitų grįš į savo tėviškes, kur juos vėl sups išimtinai lietuviška aplinka.

Mūsų, dabar gyvenančių už Lietuvos ribų, padėtis visai kitokia. Tik Dievas žino, kada Apvaizdos stebuklingais keliais Lietuva bus išvesta į laisvų ir nepriklausomų tautų šeimą. Tad turime remtis prielaida, kad

didelė ateitininkijos dalis gyvens ir veiks už Lietuvos ribų ilgą, ilgą laikotarpį.

Kalbėdamas apie gyvenamą aplinką turiu dėmesyje Jungtines Valstybes. Nereikia ypatingai gilaus įžvalgumo suvokti, kad dabartiniame Amerikos gyvenime daug vaizdų, kurių negalime piešti labai optimistinėmis spalvomis. Mokyklų drausmėje ir auklėjime beveik neribotas palaidumas; besaikis dėmesys seksui; pašalinimas maldos iš valdinių mokyklų; labai neveiksminga kova su narkotikų plitimu; valstybinis abortų finansavimas, nepaprastai aukštas šeimų išsiskyrimų nuošimtis; paprasčiausių dorovės dėsnių nepaisą kino ir televizijos filmai; gausi pornografinė literatūra... Vargu ar visa tai begali pasiekti žemesnį nuosmūkio lygį. Bet nepasiduokime pagundai kaltinti tik Ameriką už tokią aplinką. Labai panaši padėtis ir kitose valstybėse. Tokioje aplinkoje gyvenant, mūsų organizacijos uždavinys — auklėti pilnutinę žmogaus asmenybę — įgyja nepaprastai svarbios reikšmės. Ateitininkija siūlo jauniems lietuviams labai tiesų, nors ir nelengvą kelią — būti susipratusiu lietuviu, sąmoningu kataliku, ištikimu savo gyvenamos šalies piliečiu.

Kalbėdami apie gyvenamos aplinkos tamsesnius reiškinius, negalime nutylėti ir jos šviesesnės pusės. Dar tebegyvename neužmirštamos popiežiaus Jono Pauliaus II-jo viešnagės įspūdžiais. Juk tos masės žmonių, grūste besigrūdusių nors sekundei kitai iš arčiau pamatyti Kristaus Vietininką, taip darė ne vien iš smalsumo. Mums įdomiausia, kad popiežių pamatyti ypač gausiai ir entuziastiškai rinkosi jauni žmonės. Kalbėdamas jaunimui, popiežius savo kelionės tikslą apibūdino kvietimu „gyventi Kristaus meile šiandien ir visada". Vietoj bėgimo nuo atsakomybės, nuo įsipareigojimų, popiežius siūlė jaunimui pasirinkti Kristaus meilę, kurios apraiškomis galį būti kunigystė, vienuolinis pašaukimas, tarnavimas artimui, ypač pagalbos reikalingiems, vienišiems, apleistiems, tiems, kuri teisės sumindžiotos.

Ryšium su vyresniems įprastu priekaištavimu „dabartiniams laikams", norėčiau pacituoti mums labai brangaus asmens žodžius, parašytus prieš 40 metų Lietuvoje: „Gal tai skamba paradoksiškai, bet nieko nepadarysi: pažink pats save, berods, ir visais laikais buvo pati didžiausia problema... Šiuo metu, kai ir pas mus pastebimi įvairių krizių reiškiniai — kai visoje tautoje jaučiamas tam tikras pavargimas, kai inteligentija ima nebegyventi dvasinių gėrybių ilgesiu, o liaudis atitrūksta nuo idealių savo gyvenimo formų, kai net jaunuomenė pasiduoda ištižimui, — taigi šiuo ypatingu momentu darosi ir pas mus pravartu žvelgti į patį žmogų ir jame paieškoti giliausios minėtųjų reiškinių priežasties". Šį kritišką susirūpinimą randame ateitininkų leisto žurnalo *Židinys* 1939 m. gruodžio numeryje, o straipsnio „Žmogaus buities krizė" autorius — mūsų Federacijos dvasios vadas, kūrybingasis kun. Stasys Yla. Šia citata norėjau atkreipti ypač vyresniųjų dėmesį, kad lengvai nedarytume priekaištų mūsų jauniesiems dėl idealizmo stokos, dėl ištižimo apraiškų. Šios silpnybės — ne šios generacijos monopolis. Jų visada buvo. Jų netrūksta ir šiandien — nei pas mus, nei Lietuvoje. Svarbu tikrovės akivaizdoje neužmerkti akių, nenuleisti rankų savo užmojams, net ir po daugelio nesėkmingų pastangų, laimėti savo sąjūdžiui daugiau jaunimo. Visiems mums turėtų pagelbėti kun. Ylos minėtas geresnis savęs pažinimas, ne vien mus supančios aplinkos. Atsimintini Pijaus XII-jo žodžiai: „Bažnyčia visų pirma ieško paties žmogaus, stengdamasi jį suformuoti ir jame ištobulinti dieviškąjį panašumą. Jos darbo laukas yra kiekvieno žmogaus širdies giluma. Jos įtaka turi būti jaučiama visame gyvenime ir visuose individų veiksmuose". Tretysis Dovydaičio klausimas: kokios mūsų pareigos, siekiai ir keliai?

Vienas pirmųjų ir didžiųjų rūpesčių tenka Lietuvai, kurios laisvės ir nepriklausomybės bei kitų tautos gyvy-

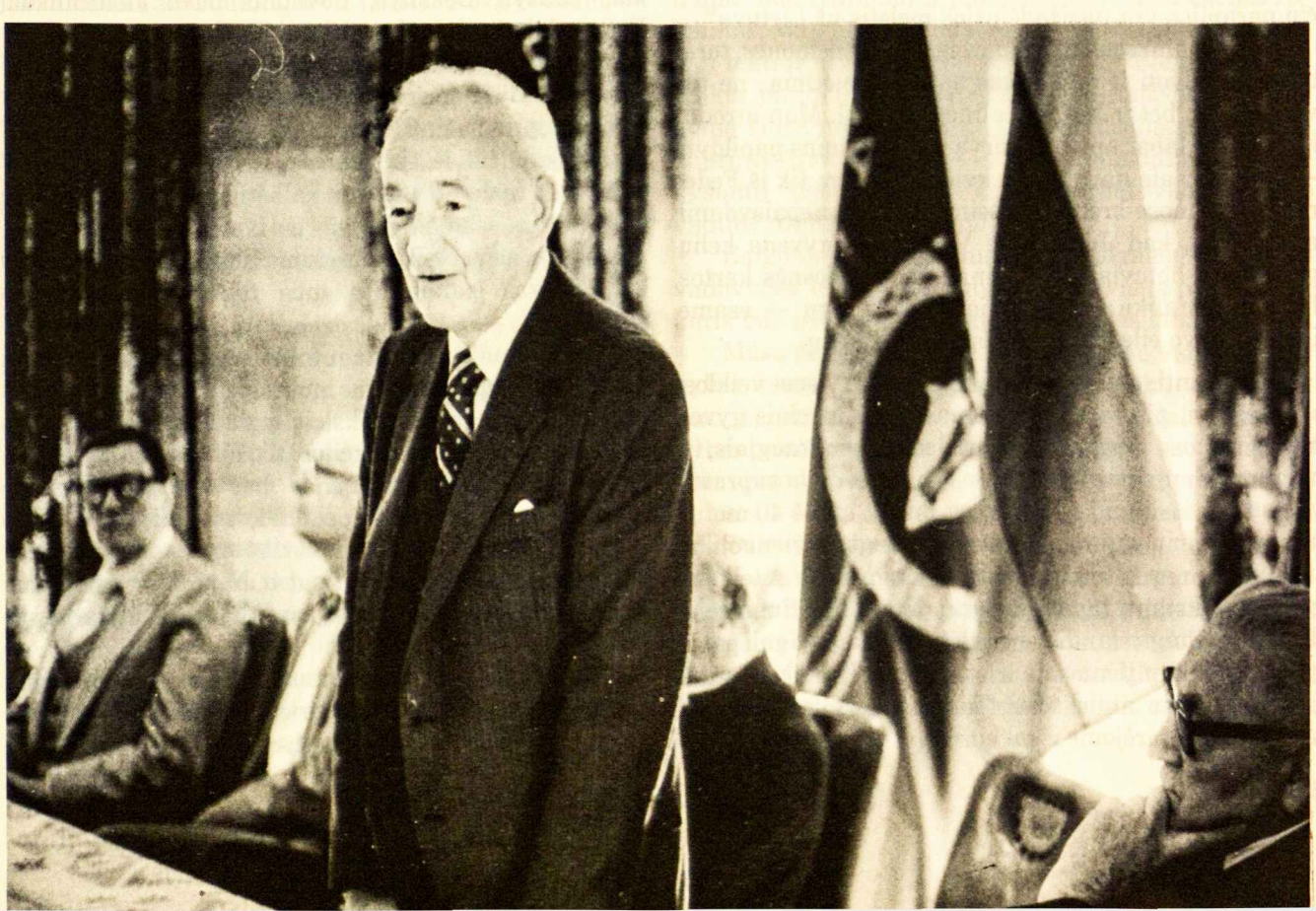

bės pagrindinių teisių gynimas yra ir privalo likti mūsų pirmaeiliu uždaviniu. Mūsų Federacijos vyriausioji valdyba dar 1947 metais savo atsišaukime sakė: „Gyvas savo tautos pergyvenimas ir nuolatinis jai atstovavimas yra pirmoji šio meto mūsų tautinė pareiga". Padarytina visa, kas tik įmanoma, laisvės dienai Lietuvoje priartinti, Lietuvos žmonių vargams šalinti, pagrindinėms žmogaus teisėms ginti. Susižavėję ir susijaudinę sekame didvyriškas mūsų brolių ir seserų pastangas išlikti ištikimais savo tautai ir Bažnyčiai. Visa tai mes akivaizdžiai matome ypač iš *LKB Kronikos, Aušros* ir kitų leidinių.

Žinome tai ir iš savo draugų ir pažįstamų, neseniai viešėjusių Lietuvoje ir savo akimis mačiusių skurdžią gyvenimo tikrovę. Visus mus jaudina Petro Paulaičio, Nijolės Sadūnaitės, Viktoro Petkaus, Balio Gajausko, Onos Pranckūnaitės ir kitų žmogaus teisių gynėjų tragiškas likimas, įpareigojąs mus visus padaryti visa, kas galima, kad jų drąsi laikysena ir gilus pasitikėjimas Dievu nebūtų veltui sudėta auka. Lygiai negalime užmiršti savo idėjos draugų. Juozo Lukšos ir Julijono Būtėno pasiaukojimo, kaip nepamirštamos žuvusių tūkstančių partizanų ir Romos Kalantos gyvybių aukos. Negalime likti kurti ir nebyliai savo tautos ir religijos teisių narsių gynėjų atžvilgiu.

Neretai pageidaujame, kad Amerikos katalikai dažniau prisimintų Lietuvą savo maldose. Norime glaudžių santykių su Amerikos katalikų centrinėmis įstaigomis. Tačiau visų pirma patys turėtume savitarpyje ir lietuviškoje visuomenėje daugiau dėmesio atiduoti maldai už Lietuvą. Norėčiau pacituoti porą sakinių iš mūsų vyskupų Vincento Brizgio ir Antano Deksnio paskelbto lietuviams laiško: „Kai mūsų tėvynė išgyvena sunkius priespaudos metus, mes panaudokime visas progas maldauti Viešpatį jos žmonėms visokios pagalbos... Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos pastangomis siekiama įsipareigoti, kad kiekvieną metų dieną būtų meldžiamasi už Lietuvą. Kai kurios net svetimtaučių parapijos yra pasižadėjusios melstis už Lietuvą".

Kalbėdami apie mūsų pareigas bei priemones, turėtume pagalvoti ir apie mūsų sąjūdžio plėtimą ne tik vertikaline, bet ir horizontaline kryptimi. Man atrodo, kad esame labai apriboję dirvą savo gretoms papildyti – savo nariais daugiausia kviečiame vien tik iš Federacijos rėmuose brendusių šeimų, tartum nepaisydami aplinkybės, kad Jungtinėse Valstybėse gyvena kelių generacijų lietuviai. Kiek žinau, iš ankstesnės kartos lietuvių katalikų – pasauliečių ir kunigų – esame įjungę į savo eiles labai mažą skaičių narių.

Rūpinantis savo Federacijos pažanga visose veiklos srityse, visų pirma sustiprintinas organizacinis gyvenimas visuose vienetuose – pradedant sendraugiais, ir baigiant jauniausia Federacijos šaka. Lengva suprasti vyresniųjų išsiilgimą „anų gerų laikų", prieš 40 metų, kai moksleivių sąjungos gretose džiaugtasi vienuolika tūkstančių narių, kai studentų sąjunga buvo sutelkusi gal visą tūkstantį raudonkepurių. Narių skaičiumi sendraugių sąjunga šiandien negalėtų skųstis – ji gali pasigirti pralenkianti nariais ir studentus, ir moksleivius. Lietuvoje buvo atvirkščiai. Tačiau neužmirškim, kad anais laikais turėjome visai kitokią dirvą savo idėjų sėklai sėti ir vaisiui nuimti. Moksleiviai buvo pasiekiami šimtais susitelkę tose pačiose mokyklose. Beveik visi gimnazijų kapelionai buvo mūsų ateitininkiškos mokyklos alumnai. Jie dažnu atveju buvo tas didysis **spiritus movens,** lėmęs mūsų sąjūdžiui nepaprastą pasisekimą. Be kapelionų pasiaukojimo, be jų besąlyginės meilės mūsų jaunimui mūsų sąjūdžio praeities veidas būtų visai kitoks. Galima teigti, kad nepriklausomoje Lietuvoje didžioji kunigų dalis, gimusi jau šio šimtmečio pradžioje, perėjo ateitininkišką mokyklą. Mes pagrįstai didžiuojamės, kad arkivyskupas Reinys, vyskupai Brizgys, Padolskis, Borisevičius, Ramanauskas, Brazys, Deksnys, Povilonis buvo ateitininkai. Esame laimingi, kad ateitininkija davė gausą pašaukimų ir kunigystei, ir moterų bei vyrų vienuolijoms. Deja, šiandien turime liūdėdami, apgailestaudami ir susigėdę prisipažinti, kad religinių pašaukimų srityje esame skaudžiai išsekę. Apie šią liūdną padėtį turėtume dažniau, drąsiau ir **viešiau** kalbėti, ją svarstyti, ieškoti išeities. Ir sekmadieniais, ir įvairių savo švenčių mišiose, ir asmeniškai, turėtume įjungti ir maldavimą, kad Dievas palaimintų mus didesniu pašaukimų derliumi.

Rūpindamiesi artima ir tolimesne ateitimi, ypač su dideliu dėkingumu turime nukreipti savo žvilgsnius į jaunųjų ir vyresniųjų moksleivių globėjas-globėjus. Jos ir jie – mūsų organizacijos tikroji pažiba ir užtikrinimas, kad jos gyvavimas bus tvirtai tęsiamas. Globėjai ir negausūs kapelionai, su didžiausiu pasišventimu dirbą su jaunimu įvairiuose kursuose ir vasaros stovyklose, o taip pat ir Nekalto Prasidėjimo Seselės, užsitarnauja mūsų visų didžiausios pagarbos ir padėkos.

Sielodamiesi savo jauniausiais, negalime užmiršti ir savo jaunų akademikų, kurie moksleivio ir studento dienomis gyvai reiškėsi mūsų sąjūdyje, bet kurių daugelio šiandien nematome mūsų organizacinėse gretose. Be jokių priekaištų, nei asmenims, nei vienetams, bendromis jėgomis pabandykime susidariusią prarają išlyginti. Gražią pradžią jau padarė Federacijos taryba, savo vakarykščiame posėdyje svarstydama mūsų vidurinriosios kartos įjungimą į jaunimo auklėjimosi ir auklėjimo darbus. Organizacijai visada vertinga kūrybinė iniciatyva. Galime džiaugtis, kad jau nuo 1927 metų Palangos reorganizacinės konferencijos turime instituciją iniciatyvai reikšti ir puoselėti – Federacijos tarybą. Per tuos 50 su viršum metų jai vadovavo žinomi mūsų sąjūdžio žmonės, pasižymėję savo kūrybiniu įnašu ne tik į ateitininkų, bet ir visos tautos gyvenimą – Eduardas Turauskas, Kazys Bizauskas, Antanas Maceina, Stasys Barzdukas, Juozas Meškauskas, Vytautas Vardys, kun. Gediminas Kijauskas, dabartinis Tarybos pirmininkas Adolfas Damušis. Dabartinė Taryba pasuko labai gyvenimišku keliu, užsimojusi parūpinti moksleivių – jaunųjų ir vyresniųjų – ir studentų pasiruošimo bei veiklos programas ir mūsų ideologijos klausimais studijų seriją „Mūsų idėjos dabarties šviesoje".

Norėčiau žodį kitą pasisakyti ir mūsų vidujinio santykiavimo reikalu. Jokia paslaptis, kad ateitininkai šiandien nėra tokie vieningi ir solidarūs, kaip prieš 40 metų. Taip, organizacija yra vieninga. Iš paviršiaus ji atrodo gal net perdaug vieninga – rinkimuose į Federacijos vadus jau kelintą kartą turime vos vieną kandidatą. Tuo tarpu kandidatų į bendrinių organizacijų vadovybes mums nepritrūksta. Tačiau, prisipažinkime, už organizacijos rėmų nemažai mūsų narių gerokai susiskaldę tautinės veiklos atžvilgiu. Negalima norėti, kad ateitininkai būtų visiškai uniforminio vienodumo savo nuomonėmis įvairiais visuomeninės veiklos klausimais, išskyrus ištikimybę katalikybei ir lietuvybei. Tačiau siektina, kad mūsų nuomonių išsiskyrimai dėl veiklos metodų **įvairiose** bendrinėse organizacijose nepaliktų savitarpyje kartėlio, kad mes visi galėtume viens kitam tiesiai į akis pažvelgti, nuoširdžiai dešinę ištiesti ir viens į kitą vardu kreiptis. Ateitininkų savitarpės šilumos ugdymo srityje dėsiu visas pastangas, likdamas atviras visiems Federacijos nariams.

Esame susirinkę į Chicagos Ateitininkų namus, kurių atsiradimas daugumai iš mūsų tikra staigmena ir net paslaptis. Praėjo vos dveji metai, kai Elena Razmienė metė mintį apie reikalą ateitininkams Chicagoje įsigyti savo židinį, savo namus. Štai jau esame juose. Nors ir negaliu nieko apčiuopiamesnio pasakyti, kaip tie namai bus tvarkomi ir panaudojami organizacijos reikalams, kaip jie bus išlaikomi, bet jaučiu, kad daugeliui gali tekti ir atitinkamų įsipareigojimų. Šie namai susilaukia paramos ir iš neateitininkų. Reikšdami dėkingumą šiuos namus parūpinusiems idealistams, turime stiprinti Ateities fondą – Ateitis Foundation –, tvarkysiantį šias patalpas, kurias turbūt visi norėsime vadinti Ateitininkų Rūmais.

Baigdamas savo pirmąjį žodį Federacijos naujosios vadovybės vardu, norėčiau pabrėžti vieną pasiryžimą, kuris bus gaire man patikėtame veiklos laikotarpyje:

Mūsų šūkis ir tikslas įpareigoja visų vienetų vadovybes ir visus Federacijos narius: a. siekti visą atnaujinti Kristuje vadovaujantis patvariaisiais krikščionybės principais; b. be atvangos rūpintis, kad pasaulyje lietuvybė – lietuvių kalba, tautinės tradicijos, tautos kultūra – būtų visada gyvastinga jėga; c. daryti visa, kas tik įmanoma, pagridinėms žmogaus teisėms Lietuvoje ginti, Lietuvos žmonių vargams šalinti, Lietuvos laisvės bylai pasaulyje kelti ir Lietuvos nepriklausomybės atstatymo dienai priartinti; d. budėti, kad Lietuvos tikinčiųjų ir kitų skriaudžiamųjų balsas, pasiekiąs vakarus jų spaudos ir kitais keliais, taptų žinomas ir platesnei pasaulio visuomenei.

ATEITININKIJA IR 1980 METAI

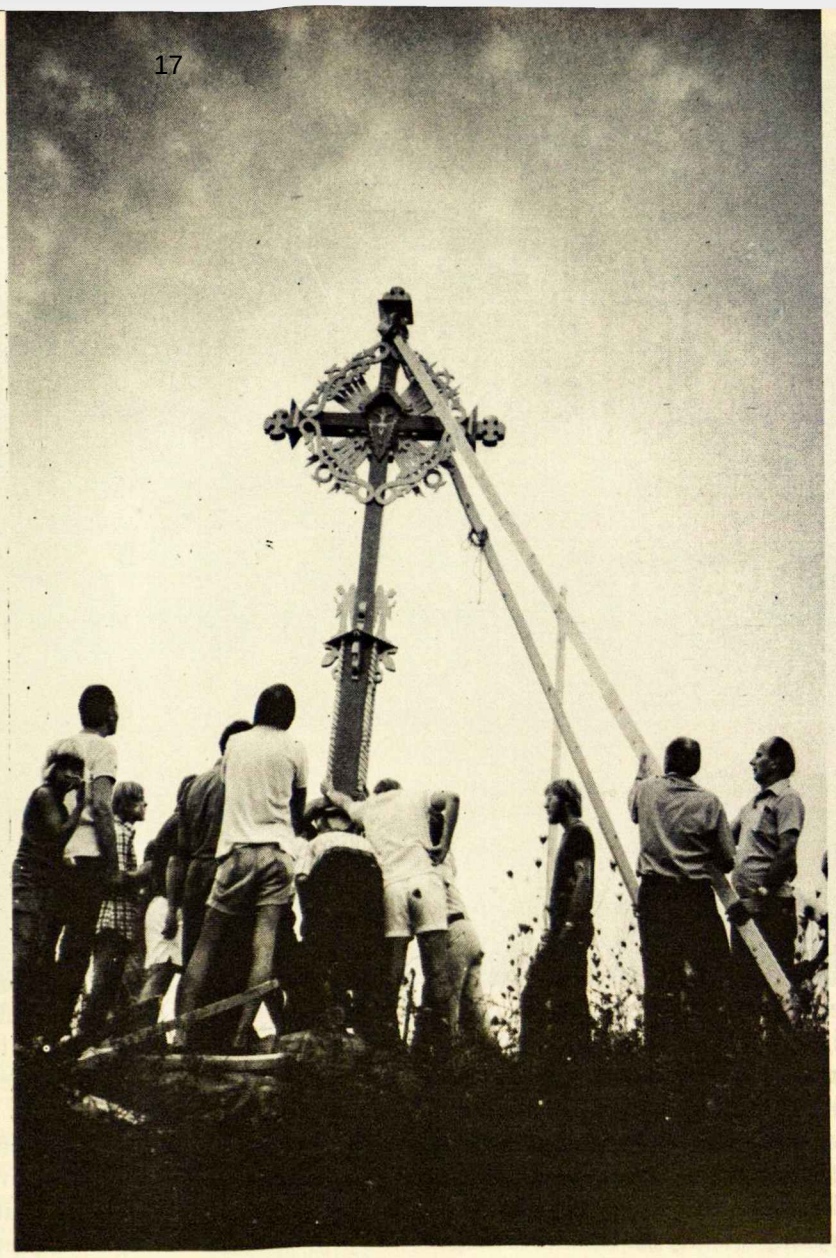

1980-jie metai yra paženklinti visiem minėtinomis sukaktimis.

Vasario 18 sueis du šimtai metų nuo didžiojo tautos poeto Kristijono Donelaičio mirties. Gegužės 15-ąją sukaks 50 metų, kai susirinko Lietuvos Steigiamasis seimas, pirmoji visuotiniu balsavimu išrinkta tautos atstovybė. Birželio 15—40 metų, kai Lietuvą okupavo Sovietų Sąjunga.

Visos šios sukaktys atitinkamai pažymėtinos, neaplenkiant nei Vasario Šešioliktosios nei šv. Kazimiero dienos, nei Tautos šventės rugsėjo aštuntąją.

Ateitininkam šie metai ypač ne eiliniai. Vasario 19 sueina 70 metų, kai Louvaine, Belgijoj, susidarė Lietuvių Katalikų Studentų Sąjungos valdyba, pasiryžusi suorganizuoti mokslus einančią lietuvių katalikų jaunuomenę. Tartum olimpinė liepsna, Louvaine įžiebtas žibintas netrukus perduotas Maskvoj veikusiam lietuvių katalikų studentų sambūriui su Pranu Dovydaičiu priešaky. 1910 rudenį Kaune pasirodė rankraštinis laikraštėlis *Ateitis*. Gimė Ateininkijos sąjūdis, netrukus susilaukęs organizacinių rėmų.

Taigi nuo 1980 vasario 19 ateitininkai pradeda savo gyvavimo naują dešimtmetį, jau aštuntąjį. Ši reikšminga sukaktis verta ne tik mūsų visų dėmesio, bet ir veiksmingo atoliepio. Laisvės sąlygomis Lietuvoj būtų ruošiamas didžiulis kongresas, kaip tai įvykdyta 1920, 1925, 1930 ir 1935 metais. Galėtume ir mes šią sukaktį kongresu pažymėti Jungtinėse valstybėse ar Kanadoj. Bet kadangi visai neseniai, 1977, minėdami Palangos reorganizacinės konferencijos 50 metų sukaktį, turėjom didingą kongresą Clevelande, todėl panašaus pobūdžio manifestacijos galim palaukti iki 1985. Tada švęsim Ateitininkijos deimantinį jubiliejų.

70 metų sukaktis minėtina turiningai, patraukliai, kūrybingai. Visi mūsų Sendraugių, Studentų, Moksleivių ir Jaunųjų sąjungų vienetai tikrai suras geriausius būdus jai pažymėti savo susirinkimuose, stovyklose, kursuose, viešesnio pobūdžio renginiuose.

70 metų sukakties minėjimas atvers mum visiem galimybę akivaizdžiai pažvelgti į savo sąjūdžio įnašą visos tautos pasiekimuose: nepriklausomybės atkūrime, kovose nepriklausomybei apginti, vidaus ir užsienio politikoj, moksle, literatūroj, švietime, mene, muzikoj, ekonomikoj, socialinėj srity, žemės ūky, visuomenės, ypač jaunimo organizavime, tautos rezistencijoj okupacijų metais.

70 metų sukakties minėjimas galėtų būti paskata mūsų jaunuomenei įsisavintus ateitininkų principus vykdyti ne tik savo asmeniniame gyvenime, bet ir atspindėti juos platesnėj aplinkoj. Minėjimai galėtų vyresniesiem sustiprinti pasigėrėjimą savo darbo ir pasiaukojimo derlium.

Minėdami 70 metų sukaktį, taip pat negalim neatsiminti paprasto dėsnio: niekas negali tikėtis nei pažangos, nei savo darbų išlikimo, jei išimtinai remsis tik praeity sukauptais pasiekimais. Išliekančias vertybes kuria dvasinio dinamizmo žmonės. Ačiū Dievui, ateitininkam neišsenkami kūrybinio dinamizmo šaltiniai yra krikščionybė ir lietuvybė.

Krikščionybė teikia jėgos gyvastingumui ir veiklai įprasminti, puoselėti, ugdyti ir plėsti. Gyvenam juk ne šiai dienai. Kristaus paliktas užtikrinimas, kad Jis yra „Kelias, Tiesa ir Gyvenimas“, yra visiem šviesiausia gairė visam laikui.

Lietuvybė — tautinis paveldėjimas, kultūra, lietuvių kalba ir visos tautinės tradicjos — įpareigoja mus visus ne tik neužmiršti Lietuvos, ne tik sielotis savo tautos išlikimu, bet ir atiduoti savo duoklę jos amžinumui užtikrinti.

Juozas B. Laučka

APIE RAKTĄ Į NAUJĄJĮ TESTAMENTĄ

Ses. Ona Mikailaitė

Ne vienas mūsų jaučiamės dvasiniai subombarduoti. Įvairūs pastarųjų laikų pasikeitimai bažnytiniame gyvenime daugelį mūsų paveikė gana neigiamai. Atrodo, kad griuvo paskutiniai šulai, kuriais dar galėjome pasitikėti ir remtis. Religiniame gyvenime tikėjomės pastovumo — bent čia, galvojome, rasime užuovėją nuo kasdieninio triukšmo ir nežmoniškai greito gyvenimo judėjimo.

Ir tai nėra būdinga tik mums lietuviams, nors mes gal giliau savo žaizdas slepiame ir tik kam nors užlipus ant mūsų dvasinių mazolių pašokstame gintis, aiškintis ar priekaištauti. Bet ir amerikiečiai jaučia tam tikrą dvasinę suirutę. Vienas rašytojas, norėdamas paaiškinti apie naują priėjimą prie Šv. Rašto mūsų laikais, kaip tik cituoja kažkieno nusiskundimą: „Šiais laikais niekuo negaliu būti tikras. Esu pasimetęs. Kur tik pasižiūriu — sąmyšis. Neseniai mačiau net vyskupą su ūsais...“

Taigi ilgesį ko nors pastovaus ir tvirto religiniame gyvenime išreiškiame įvairiais būdais. Šį nusiteikimą nesunku atpažinti savyje ir kituose. Kaip tik todėl mums vertėtų grįžti prie Dievo žodžio — į jį įsikibti ir jo šviesoje naujai pažvelgti ir įvertinti visą mus supantį idėjų ir besikeičiančių papročių sūkurį. Juk Naujasis Testamentas yra mūsų tikėjimo pagrindas ir tvirtovė. Jis turėtų būti mūsų pastovus ramstis ir atgaiva.

Naujasis Testamentas nėra mums visai svetimas, bet jis nėra nė toks labai savas. Gal esame pasisavinę vieną kitą tekstą ar vieną kitą mintį iš evangelijų, ar kitų per pamaldas skaitomų ir komentuojamų tekstų. Gal kartais ir patys pasiskaitome. Turime gana gerą Naujojo Testamento vertimą iš graikų kalbos, kuria jis buvo parašytas. Turime ir psalmių knygą. Problema, rodos, tik rasti laiko ramiai atsisėsti ir pasiskaityti. Bet iš tikro nėra taip visai paprasta. Tikrai įsigilinti į Dievo žodį — jį tikrai *išgirsti* ir protu, ir širdimi — mums kliudo du dalykai:

1. kai kas jau per dažnai girdėta, atrodo nublankę ir atsibodę,

2. kai kas — pvz. Pauliaus laiškai — sunkokai įkandama, mintys mums svetimos, išsireiškimai neaiškūs.

Taigi reikia kokio nors vadovo, kuris paaiškintų, padrąsintų, naujai ir šviežiai nušviestų Dievo žodžio turtus taip, kad būtų medžiagos protui ir širdžiai. Todėl kun. Antanas Rubšys užsimojo rašyti dvitomį veikalą *Raktas į Naująjį Testamentą*. Abu tomai jau atspausdinti.

Šis dvitomis veikalas, kuris daugiau mažiau chronologiškai apžvelgia visus 27 NT raštus, yra ne tiek komentaras, kiek suglausta NT studija, panaudojant modernius šventraštinių studijų metodus. Nuo arkiv. Skvirecko Senojo ir Naujojo Testamento vertimų su pla-

LIETUVOS NACIONALINĖ MARIJOS BIBLIOTEKA

čiais paaiškinimais, kurie buvo padaryti prieš trisdešimtį su viršum metų, nieko rimto nebuvo išleista šioje srityje. Kun. Rubšio veikalas pralaužia ledus.

Nors *Raktas į NT* yra mokslinis veikalas, jis nėra skirtas vien specialistams, ar dvasiškiams, bet ir kiekvienam mąstančiam tikinčiajam, kuris nori sugrįžti prie savo krikščioniško tikėjimo šaknų. Autorius gerbia mūsų savitą lietuvišką protą, kuris linkęs dalykus nuodugniai išnagrinėti. Bet nors knyga yra rimta studija, ji nėra sausa ar nuobodi. Žinių gausybė, bet lengvas ir jaukus jų sunkiavimas ir atpasakojimas kiekvieną patrauks. Kun. Yla pasisakė, kad skaitęs kaip romaną... Paties autoriaus trauktos nuotraukos mus priartina prie vietovių, kur vyko mūsų išganymo drama. Įvairūs brėžiniai ir p. J. Andriaus žemėlapiai vaizdžiai pailiustruoja tai, apie ką kalbama tekste.

Dabar šiek tiek apie modernius biblinių studijų metodus ir jų naudojimo istoriją. Tai duos, tikiuos, tam tikrą perspektyvą *Rakto į NT* skaitymui ir tinkamam šios studijos įvertinimui.

Katalikų Bažnyčioje pažiūros į moderniasias biblines studijas sukrenta į maždaug tris tarpsnius nuo šio šimtmečio pradžios.

1. Nepasitikėjimo tarpsnis – nuo 1900 iki 1940

Modernios biblinės studijos buvo daromos protestantų tarpe daug anksčiau negu pas mus. 19-tame šimtmety jos jau buvo gerokai įsibangavusios. 19-to šimt. pabaigoje ir šio šimt. pradžioje katalikų dauguma ir pati Bažnyčios hierarchija gerokai jomis nepasitikėjo, nes daugelis šių studijų pradininkų buvo liberalai ir skeptikai. Jie darė savo išvadas, kurios nebuvo priimtinos tikintiesiems arba visą studijų kryptį nuspalvino savo filosofinėmis prielaidomis. Tačiau patys *metodai* buvo vertingi, tik reikėjo atskirti pelus nuo grūdų. Ligi 1940 tačiau, katalikų Bažnyčioje vyravo priešiška nuotaika, suplakant šios rūšies tyrinėjimus su „modernizmu“, kurį pop. Pijus IX pasmerkė.

2. Įsipilietinimo ir didelių laimėjimų tarpsnis – 1940–1970

Ilgainiui patirta, kad šis naujas priėjimas prie Dievo žodžio – vadinamas kritiško istorinio nagrinėjimo metodu – iš tikro nėra žalingas savyje, anaiptol, labai naudingas įrankis geriau suprasti istorinį šv. Rašto foną ir patį užrašytąjį žodį. Popiežius Pijus XII, popiežius intelektualas, kaip jis buvo pramintas, 1943 m. savo enciklika *Divino Afflante Spiritu* leido katalikams šv. Rašto tyrinėtojams naudotis kritiško istorinio nagrinėjimo metodu. II Vatikano Susirinkimas tai užtvirtino ir dar plačiau atvėrė duris tyrinėtojams. 1964 m. pop. Paulius VI sudarė naują Potifikalinę Biblinę komisiją, kuri išleido labai svarbų dokumentą: Instrukciją apie Evangelijų Istoriškumą. Ši instrukcija davė bendras gaires egzegetams ir mokslininkams, bet paliko jiems daug laisvės vystyti savo studijas.

Per paskutinius 30 metų katalikai mokslininkai labai pasivarė biblinių studijų srityje, kai kur net pralenkdami savo konfratrus protestantus. Išleista daug mokslinių knygų ir taip pat populiarių ir lengviau skaitomų veikalų supažindinti visuomenę su naujomis biblinėmis studijomis. Jų tikslas ir duomenys tampa labiau suprantami ir plačiau priimtini. Tačiau tebėra ir šiek tiek įtampos tarp tų, kurie joms pritaria ir tų, kurie baidosi.

3. Dabar esame trečiame – asimiliacijos – laikotarpyje. Dabar vyksta biblinių studijų duomenų suderinimas su katalikų doktrina, teologija ir kasdieniu gyvenimu.

Dabar, manau, jums kyla klausimas, kas tai yra tas kritiško istorinio nagrinėjimo metodas.

Kritiško istorinio nagrinėjimo metodas vyksta *trimis šuoliais*. Kiekvienas priartina prie teksto esminės prasmės, bet iš skirtingos perspektyvos.

1. *Šuolis į praeitį*, į tuos laikus, kai šv. Rašto knyga buvo parašyta. Tikslas yra suprasti autoriaus gyvenamą aplinką, jo galvoseną, įžvelgti *kam* jis rašė ir *kodėl* ir *ką* norėjo pasakyti.

Tam panaudojami įvairūs mokslai – archeologija, senovinių kalbų pažinimas, senovinės raštijos studijos, senovės istorija ir pan.

Pirmiausia stengiamasi nustatyti knygos datą, paskui surišti ją su žinomais istoriniais įvykiais ir pamažu atskleidžiamas kultūrinis ir istorinis laikmetis. Gilinamasi ir į naudojamų žodžių prasmę ir į literatūrinę formą, kada būtų ko aiškiau suprasta, kas, iš tikro yra parašyta.

Aišku, bandoma susekti ir kiekvienos knygos autorių, nors tai dažnai yra labai sunkus dalykas, ypač su ST knygomis. Šventraščio autoriai tikri slapukai! Jie nebuvo linkę pasirašinėti po savo veikalais, net prisimdavo kitų svarbių asmenų vardus. Buvo visai kitokia autoriaus samprata – kun. Rubšys tai išaiškina plačiau. NT autoriai kiek lengviau atkasami, bet ir čia daugybė problemų.

Tačiau vis viena tyrinėtojams pasiseka vis tiksliau ir pilniau kiekvieną Šventraščio knygą įstatyti į jos savitus istorinius rėmus įvairių anksčiau minėtų mokslų pagalba. Tai nušviečia *pirminę* rašto prasmę. Tik po to galima daryti įvairias išvadas, aiškinti, derinti ir t.t., kada jau stovima ant tvirtesnio istorinio ir lingvistinio pagrindo.

Kritiško istorinio nagrinėjimo metodas turi dvi pagrindines šakas – formų istorijos tyrinėjimas ir redakcijų istorijos tyrinėjimas. Apie tai plačiau dėstoma *Rakte*.

Visą reikalą čia išryškins pavyzdys. Labai įdomi ST knyga yra pranašo Jono knyga. Jos aiškinimų būta įvairiausių! Didžiausia joje problema – tai Jonos viešnagė žuvies pilve! Kaip tai suprasti? Jei imame tą dalyką raidiškai, turime tikėti stebuklu. Bet jei, išstudijavę to meto literatūrines formas, suprantame, kad čia yra satyrinė apysaka, visas reikalas atsistoja kitoje šviesoje. Tai svarbu, ne todėl, kad norima paneigti stebuklus, bet todėl, kad prasilenkus su autoriaus pasirinktu žanru ir rašymo tikslu, aplenkiame knygos pirminę prasmę bei nuotaiką. Tai būtų maždaug tas pats kaip paimti į rankas istorinį romaną ir stebėtis arba pykti, kad jam ne viskas atitinka tai, kas parašyta grynai moksliniame istorijos veikale. Literatūrinis žanras sudaro didelį skirtumą, *kaip* prieiname prie paskiro veikalo ir kaip vertiname jo istorinį tikslumą.

Jonos knyga yra sąmojingas potremtinių žydų patraukimas per dantį dėl jų siaurumo. Jie buvo linkę manyti, kad Dievo malonės skirtis tik jiems vieniems, o autorius jiems primena, kad Dievas išlieja savo gerumą kur ir kada nori – pasigailėdamas net ir žydų priešų!

2. Antras šuolis, tai *šuolis į prasmės gelmę*. Tekstas yra kritiškai įvertinamas – t.y. stengiamasi atskirti tai, kas priklauso tam laikui, kada buvo rašoma, nuo to, kas tinka visiems laikams. Pvz. Paulius savo laiškuose kalba apie didelę problemą jo įkurtose mišriose krikščionių bendrijose, kur žydai krikščionys norėjo apsikrikštijusius pagonis priversti priimti apipiaustymą. Tais laikais tas klausimas buvo labai opus. Mūsų laikais jau ne. Tačiau *principai*, pagal kuriuos Paulius argumentavo už tai, kad pagonys krikščionys yra visiškai laisvi nuo Mozės įstatymo ir su juo surištų papročių, yra pamokantys ir mums.

3. Trečias šuolis yra atgal į mūsų gyvenamą kasdienybę. Stengiamasi tekstą išaiškinti taip, kad jis būtų mums dabar suprantamas ir kad jame išgirstume Dievo žodį kalbamą mums *šiandien*. Pauliaus žodžiai galatams, gąsdinamiems apipiaustymu, tinka ir mums, plačia prasme, kad būtume tikrai laisvi Kristuje: „Kristus mus išvadavo, kad būtume laisvi. Tad stovėkite tvirtai ir nesiduokite vėl įkinkomi į vergystės jungą...“ Ir šiais laikais ar nesame pavojuje apsikaustyti visai nereikalingais pančiais?!

Tikėjimas Dievo žodžiu mus išveda į plačius horizontus, kur nereikia atsižadėti savo žmogiško proto, bet jį panaudoti, kaip Dievo dovaną geriau suprasti, širdin įsidėti ir gyventi pagal mus nuolat iš savęs iššaukiantį Dievo žodį.

Tikėjimas, pagal biblinę teologiją, yra *pokalbis* tarp Dievo ir žmogaus. Dievas žmogų kalbina per jo gyvenimo įvykius; Jis kviečia žmogų atrasti jo pėdsakus ypač tam tikruose istoriniuose įvykiuose, kuriais Jis išreiškia savo rūpestį žmogaus likimu. Senajame Testamente toks tikėjimą iššaukiąs įvykis yra žydų išėjimas iš nelaisvės Egipte ir įėjimas į Pažadėtąją žemę. Naujame Testamente centrinis įvykis yra Jėzaus Kristaus mirtis ir prisikėlimas. Pirmųjų krikščionių galvosenoje, šie du įvykiai jungia visą išganymo istoriją – pirmasis egzodas tai Dievo išganingosios veiklos pradžia, antrasis egzodas – Kristaus išėjimas per kryžiaus kančią ir įėjimas į prisikėlimo garbę – yra galutinė Dievo išganingosios meilės apraiška, skirta jau nebe vienai tautai bet visai žmonijai. Pirmasis egzodas simboliška prasme parodė Dievo rūpestį nelaisvėje vargstančiu žmogumi, o antrasis realiai kiekvienam atidaro duris į Dievo gailestingumą.

Tokia galvosena mums yra gerokai svetima. Iš viso, ne vienam kyla klausimas ir net pasipiktinimas kaip žydų istorija mums gali būti Dievo žodžio apraiška. Ir krikščionybė mums suprantama labiau savo *skirtingumu* nuo žydų tikėjimo, negu panašumu į jį. Dauguma iš mūsų turbūt nuoširdžiai pritartume antrojo amžiaus krikščioniui eretikui Marcijonui, kuris siūlė Senąjį Testamentą visiškai atmesti ir taip pat didelę dalį Naujojo, pasilaikant tik Luko evangeliją ir kai kuriuos Pauliaus laiškus. Tačiau pirminė krikščionių Bendrija su Marcijonu nesutiko. Ji paskelbė šventųjų knygų sąrašą, kurio mes laikomės ir šiandien. Tame sąraše arba kanone liko žydiškasis tikėjimo kraitis, išreikštas Senojo Testamento knygose, ir Naujajame Testamente liko raštai, kurie atspindi daugelį žydiškos teologijos bruožų. Kodėl?

Todėl, kad pirmųjų krikščionių Bendrija, kuri Marcijono laikais jau buvo išaugusi iš savo žydiškojo rūbo ir geografine, ir teologine prasme, vis dėlto giliai jautė, kad Senasis ir Naujasis Testamentas yra vientisa dieviškosios veiklos juosta. Nukirpus pirmąją jos dalį, kaip suprasti ir patį Kristų, t.y. Dievo Mesiją, Dievo atsiųstą kalbėti ir savo gyvenimu įrodyti, kad Dievas laikosi savo žodžio, kad jam rūpi žmogus, kad jo gailestingumui nėra ribų. Neįsigilindami, kaip Dievas praeity kalbėjo per patriarchus, per pranašus, per išminčius ir per savo meilingą globą tautai, kuri buvo ruošiama ypatingai misijai, bet kuri, dėl žmogiško silpnumo ir neištikimybės patyrė ir Dievo bausmę, kaip tuomet su tinkama nuostaba įvertinsime Dievo veiklos kulminacinį tašką? *Laiškas žydams* pradedamas šiais svariais žodžiais: „Daugel kartų ir įvairiais būdais praeityje Dievas yra kalbėjęs mūsų protėviams per pranašus, o galiausiai šiomis dienomis Jis prabilo į mus per Sūnų“ (Žyd 1, 1—2).

Rakte į NT gana daug dėmesio kreipiama į žydų tautos istoriją bei teologiją. Autoriaus mintis yra mus švelniai įvesti į Šventraščiui būdingą semitinę pasaulėžiūrą bei pasaulėjautą, ne todėl, kad ji semitinė, bet todėl, kad Dievas visa tai panaudojo į mus prabilti. Už Švento Rašto stovi ne tik žydas, bet aplamai *žmogus,* į kurio istorinį tikrovės lopinėlį įžengia Dievas.

Bažnyčios Tėvų įžvalgi mintis išreikšta prieš daugelį šimtmečių labai naudinga ir mums šiandien. Yra 2 Dievo žodžio įsikūnijimai: žmogaus žodžiu ir taip pat kūnu ir krauju. Dievo Sūnus, pasiėmęs žmogišką prigimtį pasidarė visais atžvilgiais panašus į žmogų, išskyrus nuodėmę Dievo žodis išreikštas žmogaus žodžiu, taip pat tampa pilnai žmogiškas, tik kad jis neklaidingai išreiškia *Dievo* mintį. Iš tikro, Kristus tapo ne tik *panašus* į žmogų, bet tikru žmogumi, su visais žmogiškais ribotumais bei ypatybėmis. Jis buvo pirmojo šimtmečio žydas, gyvenęs ir miręs romėnų okupuotoje Palestinoje. Bet jo gyvenimas, mirtis ir prisikėlimas visiems žmonėms ir visiems laikams atvėrė duris į Dievo širdį: „Žodis tapo kūnu ir gyveno tarp mūsų“...

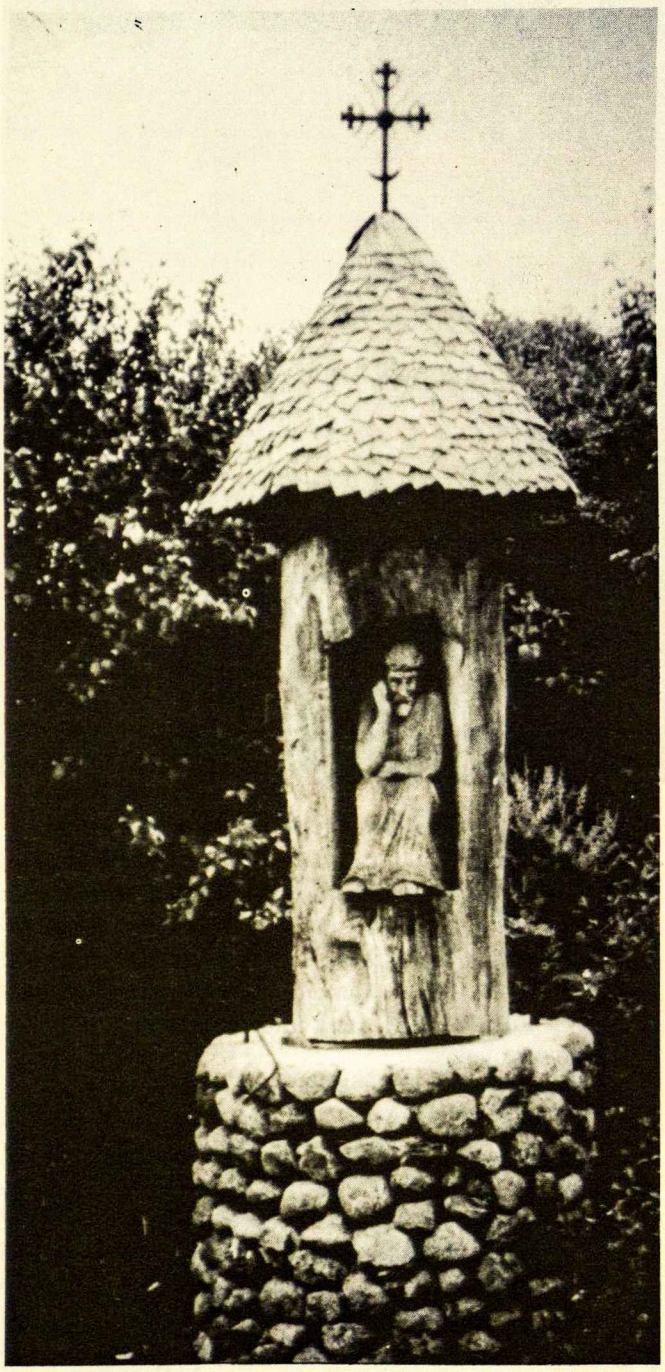

Iš okupuotos Lietuvos:

ŠIŲ LAIKŲ LIETUVOS DIDVYRIAI

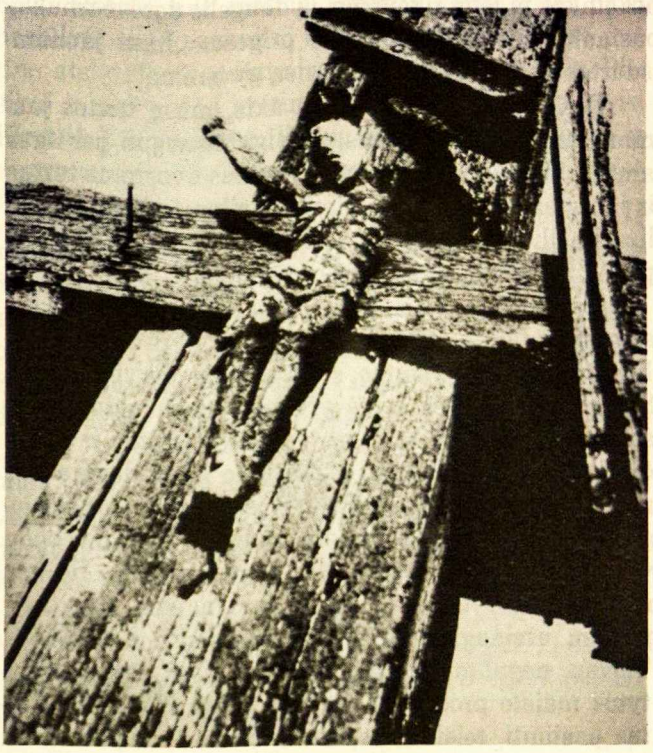

„Jums kankinių vainikas, mums tautos garbė“ — „Jų plieninė valia buvo galingesnė už mirtį“ — „Žuvo begindamos mergaitės garbę ir palikdamos didžiųjų lietuvaičių paveikslą savo tautai...“ Parašas ant kankinės kapo paminklo. Panašių paminklų Lietuvoje yra ir daugiau ir vis atsiranda naujų: Burbaitės Danutės Kapčiamiestyje, vienuolės sesers Lukšaitės Stasės Viduklėje ir daug kitų, žuvusių nuo palaidūnų, kartais nuo atsakingų pareigūnų sūnų rankos, kurių žuvimo aplinkybės iki šiol rūpestingai slepiamos.

Lietuvos himnas skelbia, kad Lietuva yra didvyrių žemė. Lietuvos valstybės teritorija yra tapusi nuolatinių kovų arena. Kovos sudaro palankias sąlygas pasireikšti didvyriams. Senovės Lietuva turėjo pagrindo didžiuotis savo ginklo jėgos didvyriais: Mindaugas su savo narsia kariuomene pajėgė sumušti siaubą kėlusias totorių ordas ir taip išgelbėjo Europą nuo jų antplūdžio. Vytautas ties Žalgiriu sutriuškino kryžiuočių galybę ir išgelbėjo nuo sunaikinimo Rytų Europos tautas. Lietuvą mūšio lauke išgarsino savo laimėjimais ir Jonas Katkevičius, su savo nedidele lietuvių kariuomene sumušęs daug gausesnius Švedus. Daug didvyriškumo parodė Kapčiamiestyje palaidota Emilija Pliaterytė per 1831 m. sukilimą ir kun. A. Mackevičius per 1863 m. sukilimo mūšius su caro kariuomene. Sunku bus istorikams aprašyti parodytą Lietuvos partizanų didvyriškumą 1944-1955 m. Jis apdainuotas gausiose partizaniškose dainose. Pagarsėjo savo didvyriškumu partizanė mokytoja „Eglė“, kuri ir sužeista per abi kojas nenustojo atrėmusi enkavedistų puolimo. Lietuvos ir Sibiro žemė yra priglaudusi šimtus ir tūkstančius didvyrių, žuvusių sunkioje kovoje, pasiryžusių verčiau mirti negu vergauti, troškusių savo auka ir kova ruošti kelią Lietuvos laimingai ateičiai.

Pakilus Lietuvos dvasinei ir dorovinei kultūrai mūsų tauta davė daug naujų ir dorovinio gyvenimo didvyrių. Jau toli pažengusi Dievo Tarno arkivysk. Jurgio Matulaičio beatifikacijos byla. Laukia savo eilės ir kitos beatifikacijos bylos, kaip arkivyskupo Teofilio Matulionio, arkivysk. M. Reinio, vysk. V. Borisevičiaus, kunigų Petrikos, Balsio, Dambrilos ir daugelio kitų, kurių didvyriškumo išryškinimo laukia mūsų rašytojų plunksna. Tarp šios rūšies didvyrių yra daug kuklių mergaičių, kurios savo didvyriškumą parodė begindamos savo sielos skaistumą, tą dorybę, kuri šių laikų išlepusiame, subedievėjusiame ir sumaterialėjusiame pasaulyje vis rečiau besutinkama. Tačiau ji savo žavumo nenustoja ir mūsų laikais. Prieš mokytą lenkiama galva, prieš šventą klaupiama ant kelių. Net ir paklydusi mūsų jaunimo dalis negali savo širdies gelmėse atsigėrėti tomis nekaltumo lelijomis, pajėgiančiomis skleisti savo baltus tyrumo žiedus palaidumo pelkėje.

Lietuvos partizanų dainos žodžiai sako: „Mums nereikia aksomo nei aukso, mūs šalis ir be perlų graži...“ Tautos laiminga ateitis priklauso ne tiek nuo aukso ir medžiaginių turtų, kiek nuo jos dorovinio lygio. Apie tai gausiais pavyzdžiais liudija pasaulio ir Lietuvos istorija.

Senovės lietuviai išlaikę savo prigimtąją dorą šeimos ir visuomenės gyvenime, pajėgė atlikti nuostabius karo žygius. Lietuvos bajorų palaidumas, sumedžiagėjimas ir aklas savanaudiškumas pražudė Lietuvos laisvę. Vyskupo Valančiaus laikų gilus liaudies religingumas ir aukšta dora apsaugojo juos nuo jų demoralizavimo ir surusinimo per 120 nelaisvės metų. Okupantai rusai ne tik nepajėgė lietuvių surusinti, bet ir neturėjo jėgų sulaikyti kylančio tautinio susipratimo, kuris paruošė kelią Lietuvos nepriklausomybei. Ir šiandien Lietuva yra atsidūrusi labai dideliame pavojuje. Nuolat kalama ateistinė, kad ir nemokšiška, propaganda nemažą Lietuvos jaunimo dalį tiek paveikė, kad jų praktiniam gyvenimui nebedaro giles-

nės įtakos jų tėvų tikėjimas, jų daugelio dorovė smuko, pasiaukojanti tėvynės meilė prigeso. „Kam jaunam išdurtos akys, tas bus aklas visą gyvenimą".

Turint šiuos faktus prieš akis, mūsų tautos jaunimo, mūsų tautos vilties, pareiga išsaugoti per ilgus amžius sukauptus ir mums perduotus dvasinius turtus ir juos dar padidinti, į šių laikų susilpusią Vakarų civilizaciją įlieti naujų gyvybinių jėgų. To pasiekti daug padės ir skaistumo dorybės ugdymas.

Lietuviai nuo seniausių laikų skaistumą laikė tiesiog savo tautine dorybe. Skaistumas yra labai svarbus žmogaus gyvenime susivaldymo dorybės dalis. Skaistumo dorybės esmė yra pajėgti suvaldyti savo seksualinį polinkį, kaip to reikalauja protas ir krikščioniškoji teisinga sąžinė. Žmoguje glūdi daugiau ar mažiau galingas lytinis instinktas. Jis nėra savyje blogas. Tik jis turi būti tinkamu laiku ir tinkamu būdu vartojamas, panašiai kaip ir noras valgyti. Jie kas nori valgyti yra deramas būdas maistui įsigyti: jį pačiam užsiauginti ar nuėjus nusipirkti į krautuvę. Tačiau negalima, pamačius krautuvės lange išstatytus maisto produktus, išmušti langą ir tuos produktus pasiimti, teisinantis, kad mums reikia patenkinti alkio instinktą. Panašiai yra ir su lytiniu instinktu. Kas jo deramai nesuvaldo, kenkia sau ir savo tautai, kas sugeba išlaikyti ir ugdyti skaistumo dorybę, tas ne tik pats savo sielos gelmėse išgyvena tyrą džiaugsmą, bet ir kituose sukelia tam asmeniui gilią pagarbą. Be pagarbos neįmanoma kilniai ir pastoviai mylėti. Be pastovios meilės negali būti tikrai laimingo šeimos gyvenimo. Žlungant šeimoms, pranyksta ištisos tautos. Žmonijos istorija tai liudija gausiais pavyzdžiais. Smukus dorovei, žuvo net pasaulinė Romos imperija.

Nuo seniausių laikų lietuviai labai brangino šią skaistumo dorybę. Apie tai kalba seniausi istoriniai dokumentai, mūsų liaudies dainos, papročiai ir seniausi teisiniai nuostatai.

Seniausių laikų istorikai negaili gražiausių pagyrimų bendrai apie lietuvių dorą ir apie lietuvių griežtą skaistumo dorovę.

XI amžiaus istorikas, kuris vienas iš pirmųjų mini Lietuvą, Adomas Bremenietis lietuvius vadino „populus humanissimus", t.y. labai humaniška, žmoniška tauta. XVI amž. rašytojai pasakoja, kad senovės lietuvaitės mergaitės, prie savo rūbų nešiodavusios pritvirtintus skambučius, kurie nurodydavo jų motinoms, kur yra jų dukros. Vakare joms būdavo draudžiama iš namų išeiti be žibinto, kad jų buvimo vieta būtų visų matoma. XVII amž. Šv. Tėvo nuncijai savo pranešimuose Šv. Tėvui lietuvius vadina „populus candidissimus", t.y. labai tyra tauta.

Istorikų nuomonių teisingumą patvirtina ir lietuvių tautos papročiai ir teisiniai nuostatai. Lietuvių jaunuomenės pasilinksminimuose nebuvo orgijų, viešo viso būrio palaidumo pasireiškimo, kurių galima buvo užtikti senovės slavų papročiuose. Lietuvių griežtumas, saugojant skaistumo dorovę, atsispindi ir 1588 m. išleistame įstatymų rinkinyje, Lietuvos statute. Pagal jį suvedžiotojas tiek vyras, tiek moteris pirmą kartą už įvykdytą nusikaltimą baudžiamas nosies, ausų ir lūpų nupiovimu ir išvarymu iš gyvenvietės. Už pakartotą tokį nusikaltimą buvo skiriama mirties bausmė (14 sk. 29 srt.). Už neištikimybę šeimoje tiek vyras, tiek moteris buvo baudžiami mirties bausme. „Gorlo karati" 14 sk. 30 str.

Ypač lietuvių skaistumo branginimas atsispindi lietuvių liaudies dainose. Kuo tos dainos senesnės, tuo ryškesnis skaistumo vertinimas. Mergaitės didžiausias turtas jos rūtų darželis ir rūtų vainikas: „Visas mano turtelis, tai rūtelių darželis. Su rūtų vainiku ji pasi-puošusi eina į pasilinksminimus. Kai ištinka pavojus jos skaistumui, kai pakyla šiaurus vėjas, tai bernelis, rizikuodamas savo gyvybe, stengiasi jį išgelbėti. Šeši septintadaliai visų liaudies dainų kalba apie rūtų vainiko išsaugojimą ir tik vienas septintadalis apie jo praradimą.

Ar žinai, berneli, kuriuo keliu joti,
Prie kurių vartelių tau reikės sustoti.
Josiu, kur daržely rūtelės žaliuoja,
Kur jauna mergelė daineles dainuoja.

Vėlesnių laikų lietuviai poetai, persisunkę liaudies kūrybos dvasia, sukūrė eilėraščius, muzikai pritaikė liaudies dainų melodijas, ir atsirado tokios skaistumo grožių ir tyru džiaugsmu trykštančios dainos:

Kaip gi gražus, gražus rūtelių darželis,
Pilnas prisėtas žalių žolynų,
Dailiai jį aptvėrė jaunasis brolelis,
Už tai jam vainiką nupint ketinu.
Mano žolynėliai žydėti pradėjo,
Kas per linksmybė, kas gal apsakyt...

Didžiausias lietuvaitės neištekėjusios mergaitės pasididžiavimas būti palaidotai su rūtų vainiku, didžiausia tragedija — prarasti rūtų vainiką: „Palaužta rūtelė daugiau nežaliuosi, tu jauna mergelė daugiau nedainuosi".

Lietuviai, ypač kaimo jaunimas, tokią aukštą dorovę pajėgė išlaikyti iki pat vysk. Valančiaus laikų. Rašydamas savo vyskupijos valdymo ataskaitą 19 amž. viduryje Šv. Tėvui, jis džiaugiasi, kad jo vyskupijoje nėra tokios ydos, dėl kurios reiktų skųstis Šv. Tėvui. Ir nepriklausomoje Lietuvoje jaunimo dora buvo gana aukšta. Didelė dalis jaunimo skaistumo dorybę aukštai vertino. Didelė dauguma mergaičių, eidamos prie altoriaus tuoktis, turėjo pilną teisę puoštis rūtų vainiku. Karai, bolševikų okupacija Lietuvoje, kitų kraštų papročių įtaka užsienyje, tikėjimo susilpnėjimas labai neigiamai atsiliepė ir lietuvių tautos dorovės lygiui. Mūsų tautos jaunimo uždavinys išsaugoti ir net padidinti per amžius kauptus dvasinius turtus, būti lietuviais ne tik savo kilme, bet ir savo dvasia. Lietuvis ne tik tas, kurs lietuviškai kalba, šoka tautinius šokius, dainuoja lietuviškas dainas, bet ypač tas, kuris išlaiko savo tautos dvasinius turtus. „Tas ne lietuvis, kurs tėvynę bailiai kaip kūdikis apleis, kuris negins, ką bočiai gynė per amžius milžinų keliais..."

Nenuostabu, kad nuo seniausių iki dabartinių laikų tikrieji, ne iš vardo, lietuviai taip brangindavo savo skaistumo dorybę, kad sutikdavo verčiau mirti, negu ją prarasti. Sunku suskaičiuoti visas lietuvaites

skaistumo kankines ir baudžiauninkų dukras, dvarininkų užplaktas, beginant savo skaistumą, vėlesnių laikų paprastas kaimo mergaites, kurių kuklūs kapai puošia daugelį mūsų bažnytkaimių kapus ir paskutinių laikų daug lietuvių moksleivių ir studenčių. Viena iš jų, pasižymėjusi sąmoninga drąsia auka, yra kankinė už sielos skaistumą studentė Elena Spirgevičiūtė.

Ji gimė Kaune 1925 m. Gyveno Žaliame Kalne, Basanavičiaus gatvėje. Jos tėvelis buvo ugniagesys, mirė dar jai jaunai esant. Kaune ji lankė seserų vienuolių kazimieriečių vadovaujamą „Saulės" gimnaziją. Ją baigė 1942 m. vykstant karui. Paskui įstojo į Kauno Universiteto Medicinos fakultetą. Ten ji mokėsi vos vienerius metus. Kadangi Lietuvos jaunimas nestojo į nacių vokiečių smogikų SS dalinius, vokiečių valdžia uždarė Kauno Universitetą. Apie metus ji dirbo kaip vienos įstaigos tarnautoja.

1944 sausio mėn. 2 d. naktį į jos butą įsibrovė 4 plėšikai, kurių dauguma buvo svetimtaučiai. Surinkę jos tėvų rūbus į maišus, apsižiūrėjo, kad tame bute yra jauna simpatiška mergaitė Elenutė. Vienas iš plėšikų bandė versti ją atsiduoti jam, grasindamas ją nušauti, jei nepaklausys. Bandė ją gerumu ir piktumu įtikinti, kad nusileistų. Mergaitės nusistatymas liko kietas kaip plienas: verčiau mirti, bet nenusidėti. Toks jos buvo viso gyvenimo šūkis, jos nuolat kartojama malda. Ją atvedė kelis kartus pas jos motiną, kad ji paveiktų savo dukrą nusileisti. Tačiau visi bandymai nepavyko. Stud. Elenutės nusistatymas liko kietas: „Verčiau mirti, bet nenusidėti". Pasigirdo dar greiztesni plėšiko žodžiai: „Mes nejuokaujame. Tavo teta Stasė Žukaitė jau guli nušauta kieme. Ir tavęs laukia toks pat likimas". Tačiau Elenutės nusistatymas liko tvirtas: „Verčiau mirti, negu prarasti nekaltybę". Plėšikų įtikinėjimai nusileisti, nors jie truko apie pusę valandos, nedavė laukiamų rezultatų. Pagaliau Elenutė buvo atvesta pas motiną ketvirtą kartą ir jai buvo pasiūlyta su ja paskutinį kartą atsisveikinti. Ji su motina atsisveikino, palaimindama kryžiaus ženklu. Plėšikai ją nusivedė į gretimą kambarį. Pasigirdo šūvis. Elenutė krito negyva, išsaugojusi savo nekaltumą ir apgynusi gyvybės auka mergaitės garbę.

Tokiu būdu Lietuva susilaukė naujos didvyrės ir kankinės. Ji paliko labai įdomų daugelio metų savo dienoraštį. Jis apima laikotarpį nuo jos 3 gimnazijos klasės iki jos studijų laikų. Ji su kūdikišku mergaitės paprastumu aprašo laiko įvykius ir savo išgyvenimus. Elenutė buvo giliai religinga ir pamaldi mergaitė. Jos dienoraščio pagrindinė mintis nuolat kartojama: „Leisk, Viešpatie, verčiau mirti, negu prarasti nekaltumą". Jo netekti Kaune karo metu buvo daug pavojų. Netrūko ir blogų draugių, kurios bandydavo jai daryti nedoros įtakos. Ir ji kartais padarydavo smulkių klaidų, kurias ji nuoširdžiai apverkdavo. Visi ją pažinojusieji kaimynai teigė, kad Elenutė Spirgevičiūtė buvo pamaldi, ,aukštos doros mergaitė. Lietuvoje apie ją yra parašytos kelios platesnės biografijos, dar iki šiol nepasiekusios užsienio.

Elenutės didvyriška mirtis nebuvo minutinis pasikarščiavimas ar paprastas užsispyrimas, bet galingas pasiryžimas, išplaukęs iš jos gyvenimo. Lietuvos šių dienų jaunimas turi naują gražų pavyzdį, kaip branginti tautos ir sielos dvasios turtus. Savo sunkenybių valandomis turime teisės prašyti Viešpatį, kad jis, atsižvelgdamas į šios kilnios mergaitės dorumą, globotų Lietuvos jaunimą. Tikime, kad žinia apie šios naujos kankinės mirtį už nekaltumą ir jos didvyriškumą pasklis plačiai Lietuvos katalikų, ypač jaunimo tarpe ir visoje Bažnyčioje. Tikimės, kad Lietuva susilauks naujos šventosios kankinės, kurios dorybių didvyriškumas bus patvirtintas Bažnyčios autoriteto.

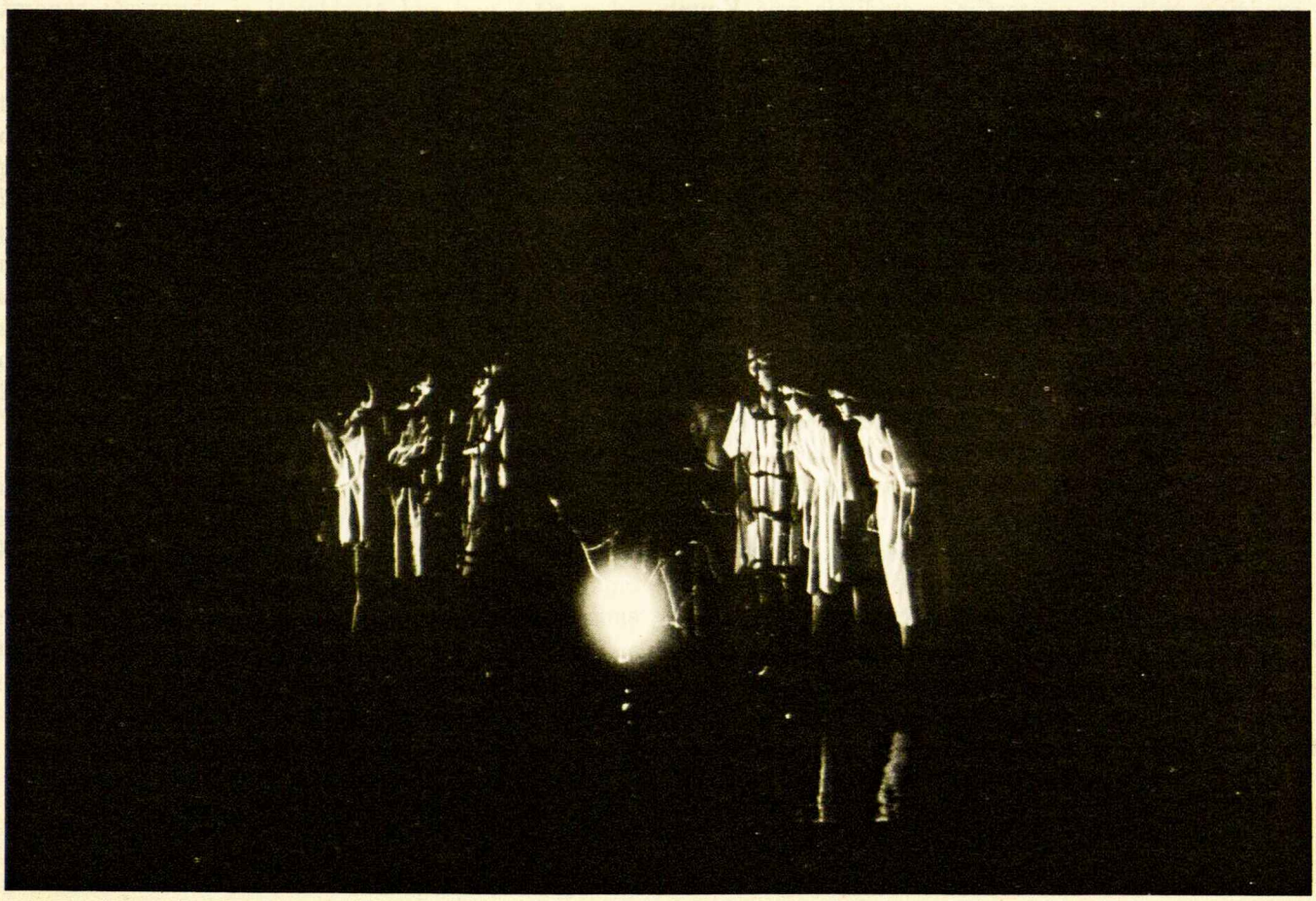

RAŠO ARKADIJUS VINOKURAS:

KLAUSIAT APIE MANE

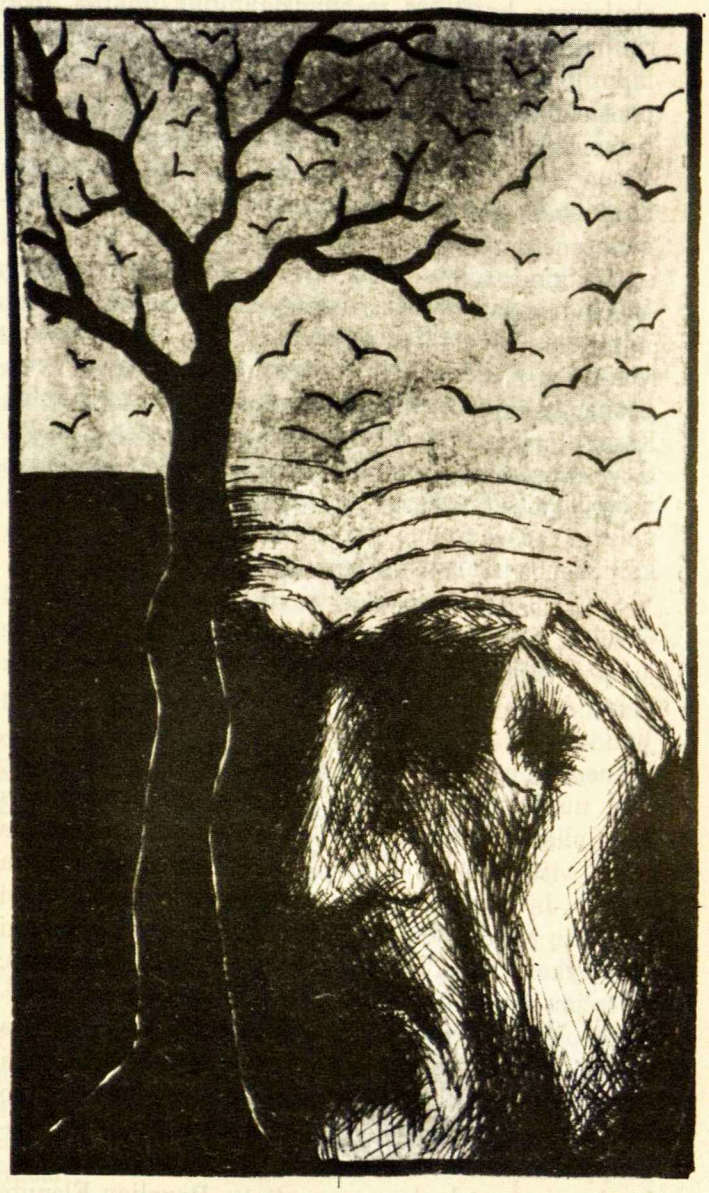

Mielas Kęstuti,

Ką tik gavau du Tavo laiškus už kuriuos labai dėkoju, nes jų nekantriai laukiau.

Nenorėdamas pavėluoti su savo darbais, išsiunčiau juos kelias dienas prieš Tavo laiškų gavimą. Aš (kaip, tikriausiai, ir Tu) labai išsiblaškęs, tad nors ir galvojau parašyt kiek apie save, kažkodėl neparašiau... Nežinau ar šį laišką gausi laiku, bet vis viena rašau ir siunčiu.

Klausiat apie mane. Apie save jau kartą esu rašęs *Draugui* — biografija buvo atspausdinta *Draugo* literatūriniame priede kartu su mano eilėraščiais 1976.V.1. Kaip ten bebūtų:

Gimiau 1952 metais Kauno mieste, senamiesčio pabaigoje (Nemuno gatvėje), mokiausi buvusioje mergaičių gimnazijoje (dabar 2 vidurinė mokykla). Nuo 16 metų išėjau dirbti, o nuo 17 pradėjau keliauti po Sovietus. Pervažiavau 10 respublikų ir dalį Rusijos. Važinėjau pakeleivinėmis mašinomis arba „zuikiu" traukiniais. Pinigus užsidirbdavau traukinių stotyse bekraudamas vagonus, o kartais pardavinėdavau savo eilėraščius praeiviams (išversdavau rusų kalbon). Tarpuose tarp kelionių dirbdavau fabrikuose, o 1970 pradėjau mokytis pantomimos studijoje prie Kauno muzikinio teatro. Mokiausi pas vieną puikiausių žmonių — Modrį Tenisoną, latvis. Jis buvo sukūręs pantomimos teatrą 1966 metais, kuris tikrai buvo mėgiamas jaunimo, nes teatro trupė dirbo labai avangardiškai ir įdomiai. Jie paliesdavo tokias temas, kaip kūrėjas ir kūrybos laisvė su gilia potekste arba žmogus ir susvetimėjimas. Kaip ir turėjo būti, šis teatras ilgai neišsilaikė; po R. Kalantos susideginimo jis buvo uždarytas... Taip baigėsi mano studijos. 1974 metais įstojau į J. Gruodžio muzikos mokyklą, į chorvedybą, ir taip pat sukūriau pantomimos trupę, su kuria pasirodėm Vilniuje saviveiklininkų konkurse, gavom pirmą premiją, bet dovanos ir diplomo neteko palaikyti rankose, nes kažkas nenorėjo mums suteikti tokios laimės. Buvau išmestas iš mokyklos po pusės metų... 1975 metais emigravau Izraelin, iš ten — Švedijon, kur dabar ir gyvenu, studijuoju švedų literatūrą, anglų kalbą ir dirbu pantomimos mokytoju Švedijos Muzikos ir artistų mokykloje, Stokcholme; taipgi važinėju po Švediją su spektakliais vaikams ir suaugusiems.

Daug kam, gal būt, kilo klausimas, kodėl aš, žydas, taip užsiangažavęs lietuviška veikla. Noriai paaiškinsiu:

„... noras išlikti žmogum Pirmoj eilėj — išlikti žmogum!"

Daugumas mano draugų buvo lietuviai. Be paprasto draugiškumo mus rišo ir bendros idėjos, viena iš jų — noras išlikti žmogum. Pirmoj eilėj — išlikti žmogum! O išlikti žmogumi galima tik per kovą už laisvą Lietuvą. Kokias priemones mes pasirinkom tokiai kovai? Komunistinės vadovybės akyse pačią pavojingiausią: atvirus susirinkimus ir grupių kūrimą. Aš nenoriu teigti, kad mūsų grupės kūrimas buvo sąmoningas; tiesiog atsirado poreikis nesislėpti ir parodyti visuomenei, kad egzistuoja kitas jaunimas, su visai kita galvosena. Mūsų tarpe buvo ir darbininkų jaunimas, ir moksleiviai, ir studentai. Niekas iš mūsų nekomentavo politikos, niekas nekalbėjo apie laisvą Lietuvą... Mes dalinomės savo sukurta poezija, muzika, paveikslais. Mes ėjom į teatrus ir muziejus, o tuo tarpu Kauno spauda apšaukinėjo mus ilgaplaukiais parazitais, nenorinčiais mokytis ir dirbti, kaltino gėrimu ir ištvirkavimu. Tas pats buvo ir Vilniuje. (Aš kalbu apie 1969—1972 m. laikotarpį). Mes nekreipėm dėmesio ir toliau rinkomės Kauno miesto sode. Tada prasidėjo persekiojimai. Kokį vakarą mus, apie dvidešimt žmonių, apsupdavo ir vesdavo arba vežDavo į saugumą ar komjaunimo komitetą, kur gąsdindavo, kai kuriuos mušdavo ir vėl paleisdavo. Kartą, kai vėl buvau suimtas (mane išvežė iš namų be jokios sankcijos areštui) ir nuvežtas į saugumą, man pasakė, kad ant mūsų užsiundys chuliganus... Jiems nieko neišėjo, nes ta chuliganų grupė mums simpatizavo! Viskas baigėsi po R. Kalantos susideginimo... Atviras susirinkimas dabar tebuvo įmanomas tik namuose. O saugumas griebėsi griežtesnių priemonių: labai paplito apkaltinimai chuliganizmu, t.y. pagal 93 baudžiamojo kodekso straipsnį — penkiolika parų... Aš pats, po penkių minučių teismo, nematęs „nukentėjusių", nes jie „dirbo", buvau pasodintas kalėjiman po saugumo rūmais... Po to, kai saugumas sugebėjo paleisti gandą, kad tarp mūsų yra išdavikai, (o tokių tikrai buvo), žmonės išsigando ir išsiskirstė kas sau... Daug ką paėmė kariuomenėn, prasidėjo depresija... Ypač po demonstracijos numalšinimo ji sustiprėjo; prasidėjo tablečių vartojimas, gėrimas arba visiškas užsidarymas savyje. Bet tada atsirado naujas būdas parodyti nepasitenkinimą. Bažnyčia. Tikintis ar ne, bet Kalėdas ar Velykas, ar šiaip šeštadienį, jaunimas pradėjo ten lankytis. Tokiai daugybei žmonių reikėjo maldaknygių ir Biblijų, o komunistai tikrai nesiskubina daryti pažangos. Teko ieškoti kelių jas surasti, o suradus — platinti. Man ir mano draugui, dabar gyvenančiam Izraelyje, dailininkui Jurgiui Penkinskui, pavyko gauti Biblijas kišeninio formato iš Vakarų Vokietijos, kurias atidavėm tikintiesiems. Tarp kitko, kai Jurgis buvo Brežnevo gimtinėj Novorosijske (aš buvau kartu su juo), mus suėmė ir, kai iškratė, rado Bibliją rusų kalba; jį pasodino mėnesiui į kalėjimą dėl „neaiškumo pase"...

Taip, Lietuva man tapo Laisvės ir Žmogiškumo simboliu ir tol, kol ji neatgaus Laisvės, tol man nebus ramybės.

Arkadijus Vinokūras
Stokholmas, Švedija

„... kai Jurgis buvo Brežnevo gimtinėje ... mus suėmė".

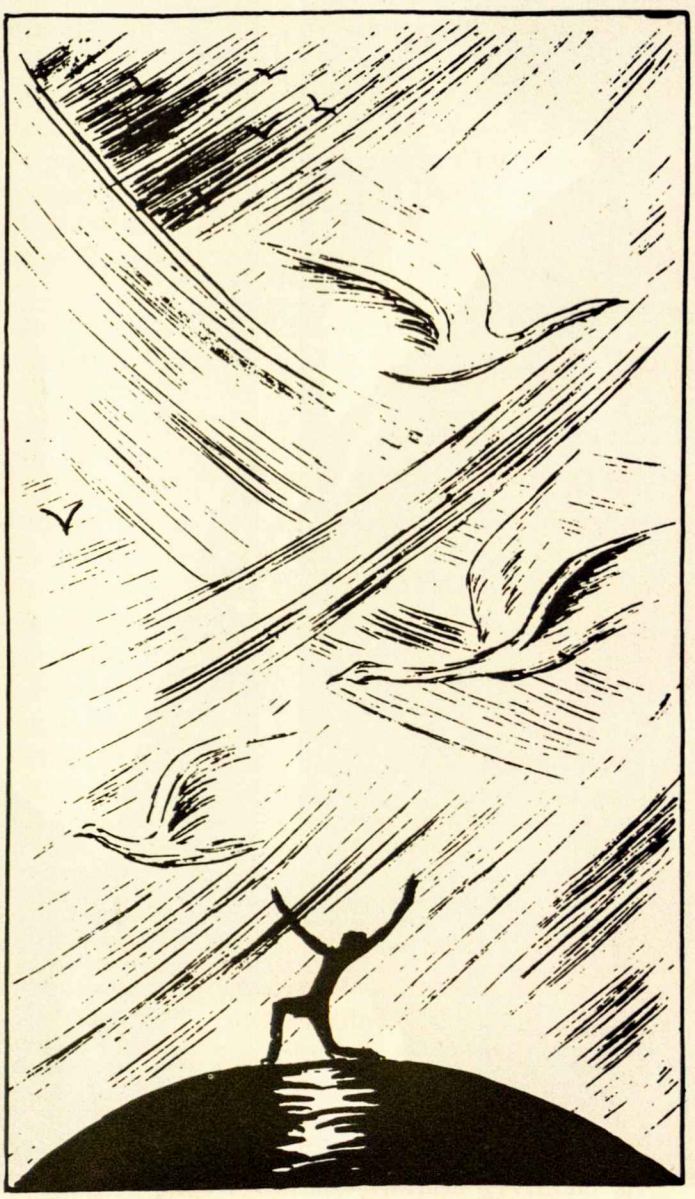

Knygos

PROF V. VARDŽIO VEIKALAS APIE LIETUVĄ

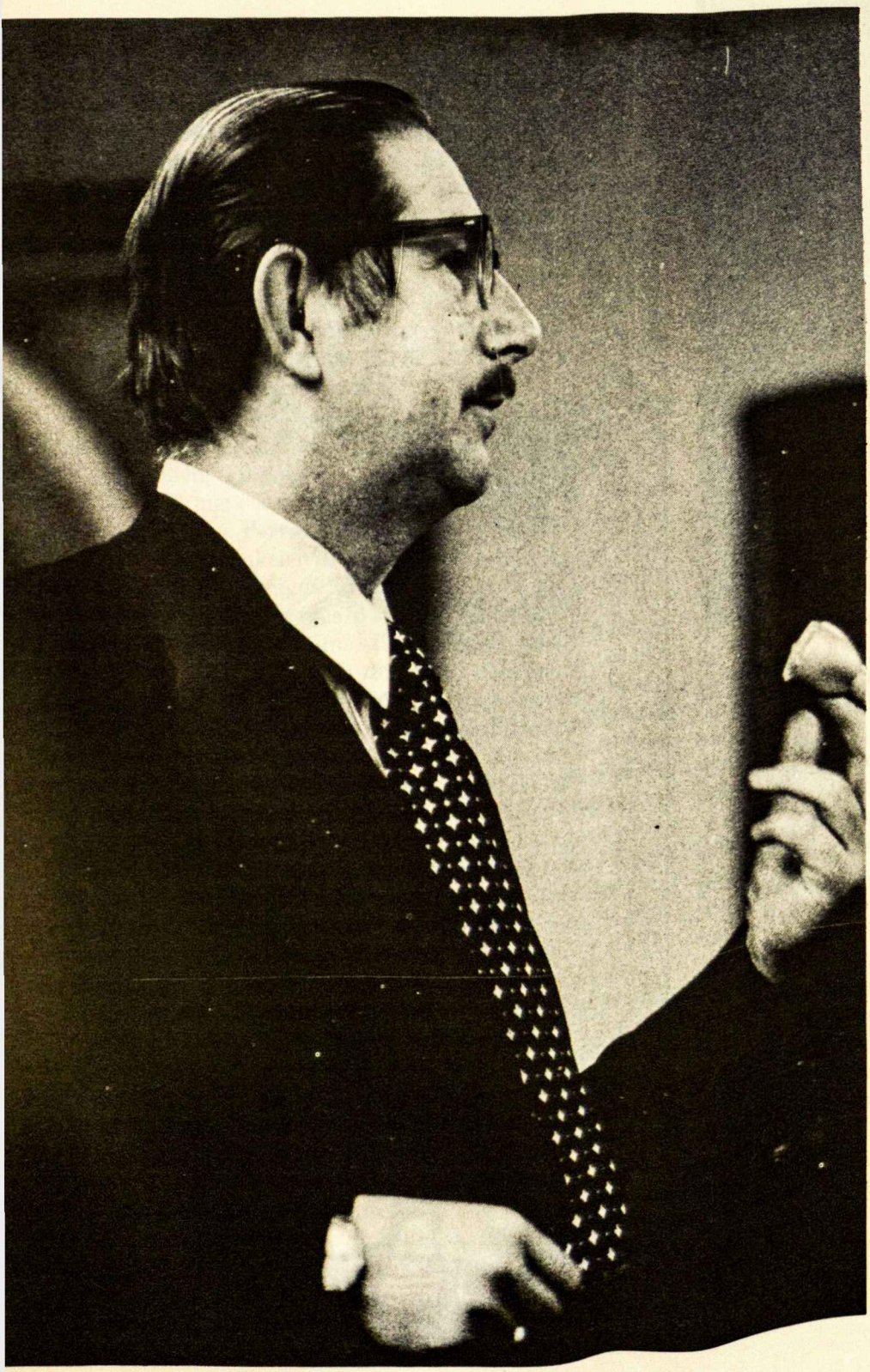

V. Stanley Vardys. *The Catholic Church, Dissent and Nationality in Soviet Lithuania.* East European Quarterly, Boulder. Distributed by Columbia University Press. New York. 1978

Anglų kalba knygų pasaulis 1978 m. pabaigoj praturtėjo stambiu dr. Vytauto Vardžio veikalu. Naujoji knyga mums visiems ypač brangi trim atžvilgiais. Visų pirma, tai didžiulis įnašas į literatūrą apie Lietuvą. Antra, tai patraukliai ir moksliškai išdėstyta Katalikų bažnyčios reikšmė lietuvių tautos gyvenime. Trečia, veikalo autorius, Oklahomos universiteto politinių mokslų profesorius, mums visiems labai artimas asmuo, aktyvus Ateitininkijos sąjūdžio dalyvis nuo pat mažumės dienų.

Dr. Vardys savo beveik 350 puslapių veikalą suskirsto į penkiolika skyrių, dokumentinį priedą, panaudotų šaltinių išnašas, bibliografiją ir vardyną.

Profesorius Vardys pasisako iš pradžių mėginęs paruošti studiją apie dabartines lietuvių pastangas kovoje už religijos išpažinimo teises Lietuvoje, tačiau jam tuojau išryškėję, kad katalikų pastangos laimėti visas pagrindines teises išnagrinėtinos platesne apimtimi. Toks nagrinėjimas esąs būtinas, sako Vardys, nes Lietuvos katalikų kova dėl savo teisių iš vienos pusės yra susijusi su tautiniu disidentizmu, o

iš kitos — su bendru sovietinių piliečių sąjūdžiu Rusijoje ir jos kaimyninėse respublikose. Sutelkdamas savo dėmesį aplink Lietuvos katalikų disidentizmo apimtį ir dinamiką, autorius žvelgia iš istorinės perspektyvos, rodančios, kad modernus Lietuvos vystymasis yra susijęs su katalikybės ir tautiškumo sąlyčiu. Dėl šio glaudumo religinių teisių gynimas dažnai sutapęs su tautinių siekimų ir net politinio suverenumo puoselėjimu. Todėl autorius, žengdamas atsargiu moksliininko darbo metodu, santūriai verčia tautos istorinių įvykių puslapius nuo Mindaugo iki dabartinių dienų.

Palietęs Lenkijos ir sulenkėjusių Lietuvos bajorų ir dvasiškių pastangas įsigalėti anų laikų Lietuvoje su Bažnyčios pagalba, kai Lietuva ir Lenkija bendradarbiavo federacijos ryšiais, autorius išryškina Rusijos carų politiką Lietuvoje nuo 1795 metų, Lietuvai atsidūrus carinės Rusijos nasruose. Jo pateikiamų faktų grandinė akivaizdžiai liudija, kad carų vestą Bažnyčios atžvilgiu politiką paveldėjo jų įpėdiniai, dabartiniai vadovai Kremliuje. Autorius išsamiai dėsto, kaip carienė Kotryna nepaisė kanonų teisės, kuria rėmėsi Bažnyčia Lietuvos—Lenkijos bendruomenėje. Kotryna nusavino bažnyčių nuosavybes, pakeitė vyskupijų ribas, suvaržė kunigų teises. Jos sūnus Povilas įsteigė teisingumo ministerijoje bažnytinių reikalų administraciją, kurią dabar atitinka prie ministerių tarybos veikianti religijos reikalams taryba. Caras Aleksandras sudarė Petrapilyje katalikų bažnyčioms tvarkyti tarybą ir jai pavaldžias tarybas vyskupijose, kurių sekretoriai turėjo veto teisę skiriant klebonus, profesorius ir kitus bažnyčių pareigūnus. Įvesta kunigų pamokslų cenzūra, uždrausta pakelėse statyti kryžius, seminarijų profesoriai turėjo būti valdžios tvirtinamai. Toliau Vardys nurodo, kaip Kauno gubernatorius Obolenskis siekė tautos rusinimo — rusų kalba brukta ne tik į mokyklas, bet ir į bažnytinę liturgiją. Draustos religinės eisenos už bažnyčios sienų. Kunigams neleista lankytis kaimyninėse parapijose, varžytas klierikų priėmimas į seminarijas, bažnyčių taisymams reikėjo leidimų, uždarinėtos bažnyčios... Ir be ypatingų aiškinimų labai aišku, kad dabartiniai Maskvos nuostatai religinio gyvenimo tvarkymo atžvilgiu dažnai atrodo tartum žodis žodin nurašyti iš carų įsakų.

Rašydamas apie lietuvių dorojimąsi su carų kėslais, pažeidusiais lietuvių tautines ir religines teises, Vardys kiek plačiau nagrinėja vyskupo Motiejaus Valančiaus veiklą, ypač lietuviškų knygų leidimą, tautos blaivinimą, dorovės skleidimą. Autorius nurodo, kad Valančius su savo veiklos programa ugdė katalikybę ir lietuvybę.

Apžvelgdamas Katalikų Bažnyčios padėtį Lietuvoje, Sovietų Sąjungai užgrobus kraštą, dr. Vardys išsamiai nurodo, beveik chronologiškai, sovietinės valdžios veiksmus, pažeidusius tikinčiųjų teises beveik nuo pat pirmųjų okupacijos dienų. Supažindinama su Lietuvos vyskupų (Brizgio, Borisevičiaus, Matulionio, Paltaroko, Reinio, Kuktos) žygiais, ginant pagrindines tikinčiųjų teises. Vyskupų raštuose sovietiniams pareigūnams nuolatos pabrėžti Bažnyčios artimi saitai su tauta. Beveik visi tie pareiškimai buvo grindžiami Jungtinių Tautų charta, tarptautine teise ir sovietinės konstitucijos nuostatais. Painformuojama knygoje ir apie tragišką kelių vyskupų likimą.

Platesnio visuomenės religinio protesto sąjūdį autorius sieja su Lietuvos katalikų laišku popiežiui Pijui XII-jam 1948 metais. Vėliau pasirodė keturių lietuvaičių Sibire laiškas, plačiai paskleistas pasaulyje keliomis kalbomis — Marija, gelbėki mus. Organizuotas nusiskundimų reiškimas prasiveržė tik 1968 m. Tarp pirmųjų nusiskundimus siuntusių autorius įrikiuoja kun. Vladą Ševą iš Telšių vyskupijos, 1968 metais parašiusį laišką Sovietų ministerių tarybos pirmininkui Kosyginui, kuris prašytas atkreipti dėmesį į didesnio skaičiaus kunigų būtinumą, į liturginių knygų stoką ir į bažnyčių diskriminavimą elektros kainose. Panašų laišką parašęs ir kun. Adolfas Pridotkas.

Nagrinėdamas toliau Lietuvos tikinčiųjų viešas pastangas siekiant religijos laisvės, Vardys kiek plačiau aprašo kunigų Juozo Šeškevičiaus, Juozo Zdebskio ir Prospero Bubnio teismus, kuriuose jie buvo nuteisti kalėjimu už ruošimą vaikų Pirmajai Komunijai. Į tuos teismus tikintieji reagavę masinėmis peticijomis. 350 Prienų parapiečių pasirašė peticiją pareigūnams Vilniuje ir Maskvoje, prašydami paleisti kun. Zdebskį iš kalėjimo. Nesulaukdami savo kunigo, 2,010 tikinčiųjų parašė raštą kompartijos centro komitetui, pasmerkdami Zdebskio įkalinimą. 1971 metų gruodžio mėnesį pradėti rinkti parašai po peticija Brežnevui apie religijos laisvės paneigimą Lietuvoje. Per trumpą laiką šią peticiją pasirašė 17,054 asmenys. Jis siųstas per Jungtinių Tautų generalinę sekretorių Waldheimą. Kitais metais peticiją švietimo ministerijai pasirašė 14,004 asmenys, o įgaliotiniui religijos reikalams — 16,800. Po to sekė keliolika prašymų iš įvairių vietovių — Vilniaus, Klaipėdos, Adutiškio ir kitur. Valdžia reagavo vyskupų ir vyskupijų valdytojų laišku, kuris buvęs paruoštas susitikime su įgaliotiniu Rugienium ir iš Maskvos atsiųstu pareigūnu Orlovu. Tačiau dauguma kunigų atsisakę skaityti tą raštą, kuriuo tikintieji raginti nepasirašinėti pareiškimą, galinčių sukelti nesusipratimus Bažnyčios ir valstybės santykiuose...

Profesoriaus Vardžio teigimu, 1972 metų kovo 19 dieną savilaidos būdu išėjusi *Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika* Tapo pagrindiniu Lietuvos pilietinių teisių sąjūdžio balsu. Pasirodžius Kronikai išnykęs masinis peticijų rašymas. Kronikos išleidimas parodęs lietuvių solidarumą su rusų disidentais, kurie jau leido rusiškąją Kroniką. Sergejaus Kovaliovo teismas Vilniuje taip pat patvirtinęs Lietuvos ir Rusijos disidentų ryšius. Vardžio knyga taip pat supažindina skaitytoją ir su Helsinkio Baigiamojo akto nuostatų vykdymui stebėti Lietuvos grupę, įsisteigusią 1976 metų lapkričio mėnesį Vilniuje.

Skyriuje apie katalikybę ir nacionalizmą aštuntame šio amžiaus dešimtmetyje prof. Vardys peržvelgia tautinio pasipriešinimo apraiškas įvairiose gyvenimo sri-

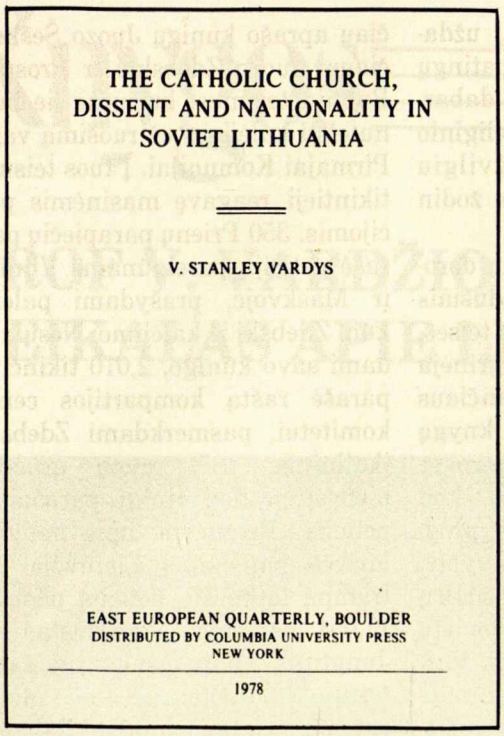

tyse. Paliečiami tokie įvykiai, kaip Simo Kudirkos teismas, kuriame kaltinamasis reikalavo Lietuvai politinio suverenumo, prof. Juozo Kazlausko tragiška mirtis, Romo Kalantos susideginimas ir po to Kaune vykusios masinės jaunimo demonstracijos, kompartijos sekretoriaus Sniečkaus mirtis, tautinių nuotaikų ir įtakų šalinimas iš Lietuvos kompartijos vadovybės ir spaudos, Justo Paleckio atsiminimų kritika, tautotyrininkų persekiojimas.

Skyriuje apie asmenybes protesto sąjūdyje Vardys supažindina su kratomis ir suėmimais, kagebistams beieškant Kronikos ir kitų pogrindžio spaudinių. Čia susitinkame su tokiais asmenimis, kaip Petras Pluira-Plumpa, Juozas Gražys, Nijolė Sadūnaitė, Patriubevičius, Virgilijus Jaugelis, Povilas Petronis, Juozas Stašaitis, Sergejus Kovaliovas, Matulionis, Vladas Lapienis, Ona Pranckūnaitė... Minimas ir tragiškas Mindaugo Tamonio žuvimas.

Skyriuje apie Sovietų religinės politikos poveikį Bažnyčiai Lietuvoje autorius paduoda bažnyčių ir kunigų statistiką, paminėdamas uždarytas labiau žinomas bažnyčias Kaune ir Vilniuje. Štai 1940 metais Lietuvoje kunigų buvo 1,451, 65 metais — 869, o 74 metais — 772. Drauge pažymima, kad Bažnyčia veikianti ir pogrindyje — gyvuojančios slaptos vienuolijos, Šventrasčio studijų grupės, maldaknygių spausdintojai, religinės literatūros skaitytojai ir skleidėjai. Nurodoma, kad tebesitęsianti vyskupų Steponavičiaus ir Sladkevičiaus tremtis yra didelė rakštis valdžios ir Bažnyčios santykiuose. Pažiūrėjęs į krikštų, vedybų ir laidotuvių statistiką, dr. Vardys teigia, kad komunistai yra apsivylę savo pastangomis laimėti jaunimą ateizmui, o katalikai baiminasi galį pralaimėti jaunimą visiškai ar iš dalies ateizmui ir indiferentizmui. Bažnyčia vis dėlto atrodo tvirta, sako Vardys, jei nelyginsi jos su jos padėtimi praeityje, tačiau sąlygos galinčios staiga pablogėti.

Paskutinis dr. Vardžio veikalo skyrius nagrinėja komunizmo ir katalikybės sambūvio galimumą sovietinėje valstybėje. Kaip autorius pastebi, visi žinomi duomenys liudija, kad komunistų partija nepakeitė savo neigiamo ir kovingo nusistatymo religijos atžvilgiu. Iš kitos pusės, nemažėja ir Lietuvos katalikų pastangos išlaikyti savo religinius ir tautinius įsitikinimus gyvais. 1977 metais Lietuvoje leisti septyni pogrindžio žurnalai — *Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika, Aušra, Varpas, Tiesos Kelias, Dievas ir Tėvynė, Laisvės Šauklys, Rūpintojėlis.* Kalantos susideginimo įvykiai Kaune 1972 metų vasarą parodę katalikybės ir tautiškumo tvirtą ryšį, paveldėtą iš ankstesnių tautos kartų. Bažnyčiai svarbu ir liturgijos, ir komunikacijos laisvė — tiek viduje, tiek ir už Bažnyčios ribų, o šių dviejų svarbių laisvių Kremlius jokiu būdu nežada. Istorinė Rusijos patirtis, sako Vardys, neduoda pagrindo laukti lygių teisių ateistams ir tikintiesiems. Kremlius atrodo esąs pasiryžęs verčiau rizikuoti konfrontacija, negu padaryti nuolaidų, kurios užtikrintų Bažnyčiai, kaip sakė kunigas Zdebskis teisme, gimimo teisę.

Tokia išvada profesorius Vardys baigia savo veikalo penkioliktąjį ir paskutinį skyrių. Po to paskelbtas dokumentų rinkinys — ištraukos iš sovietinių konstitucijų, įstatymų ir įsakų, Lietuvos tikinčiųjų memorandumai, veikale panaudotų šaltinių išnašos (40 puslapių), įspūdinga 13-kos puslapių bibliografija ir išsamus vardynas.

Profesoriaus Vardžio veikalo tonas labai santūrus. Visa dokumentinė medžiaga svari. Nagrinėjamų klausimų analizė pateikta ramiai, metodiškai, nevarginant skaitytojo „iš šalies“ argumentavimais. Netikslumų nematyti. Gal per korektūros neapsižiūrėjimą atspausdinta, kad Lietuvos Steigiamajame seime buvo 150 atstovų (iš tikrųjų jame buvo 112 atstovų). Turiu pagundą priekaištauti autoriui dėl knygos pavadinimo — jos patrauklumas ir objektyvumas nebūtų nukentėję, jei žodis „Soviet“ ir būtų buvęs praleistas. Jei būdvardis „occupied“ galėtų kai kam atsiduoti propaganda, tai gal būtų pravertę pasakyti „Lithuania under the Soviets“, kaip dr. Vardys ir yra padaręs savo kito veikalo atveju. Jungtinės Amerikos Valstybės nepripažįsta „Soviet Lithuania“. Visi mūsų veiksniai rūpinasi, kad šalies oficialiuose leidiniuose (žemėlapiuose ir įvairiuose dokumentuose) Lietuvai nebūtų prikergiamas sovietinis priedas. Veikale ir jo viršelyje įdėtame žemėlapyje Lietuva pavadinta be jokio priedo — Lithuania.

Dar kartą — naujoji profesoriaus dr. Vytauto Vardžio, mums visiems artimo ir brangaus mokslininko, knyga — didelės svarbos veikalas, paskleistinas kiek galima plačiau. Darbščiajam autoriui ir padėka, ir pagarba.

Juozas B. Laučka

Lietuvių Katalikų Susivienijimas steigia Kultūros Fondą

Šiais 1980 metais Lietuvių Katalikų Susivienijimas, viena seniausių Amerikos lietuvių organizacijų, steigia Kultūros Fondą, veiksiantį Susivienijimo rėmuose, tačiau nesiribosiantį vien tik savo narių gretomis. Kultūros Fondu Susivienijimas pagerbia savo keturis įžymius narius, palikusius svarų įnašą tiek Susivienijimo, tiek visos tautos gyvenime. Tie pagerbiami veikėjai yra kun. Aleksandras Burba, Leonardas Šimutis, Matas Zujus ir prel. Jonas Baltusevičius-Boll.

LKS Kultūros Fondo pagrindinis tikslas — skatinti, puoselėti ir išlaikyti lietuvių kultūrinę veiklą ir kūrybą. Jis galės skirti premijas, stipendijas ir vienkartines paramos sumas asmenim ir organizacijom, kurių veikla religinėj, tautinėj ar visuomeninėj srity turtina ir stiprina lietuvybę. Apskritai, Fondas rūpinsis švietimo, literatūros, labdaros ir religijos reikalais, kaip tai numato Vidaus pajamų 1954 metų įstatymas.

LKS Kultūros Fondas inkorporuojamas Illinois valstijoj. Inkorporavimo dokumentus pasirašyti įgalioti trys Susivienijimo direktorių tarybos nariai, gyveną Chicagoj: adv. Saulius V. Kuprys, Albina Poškienė ir dr. Vladas Šimaitis. Fondo direktoriatan išrinkti: prel. Jonas Balkūnas, Saulius Kuprys, Juozas B. Laučka, Susiv. pirm. Thomas E. Mack ir dr. Leonardas Šimutis.

Fondo lėšas sudarys direktorių tarybos paskirtos sumos, narių ir prijaučiančių aukos, palikimai, Susivienijimo direktorių taryba Fondui nutarė paskirti iki 10,000 dolerių.

Fondas pradės veikti, kai ti jo inkorporavimas bus galutinai sutvarkytas. Fondo vardas angliškai — Lithuanian Catholic Alliance Foundation. Fondo direktorius renka LK Susivienijimo direktorių taryba. Jų veiklos terminas sutampa su Susivienijimo direktorių tarybos kadencija. Dabartinė Susiv. direktorių taryba veiks iki 1981 liepos mėnesio, kai įvyks organizacijos trimetinis seimas, kviečiamas Rochestery, N.Y. (j.b.l.)

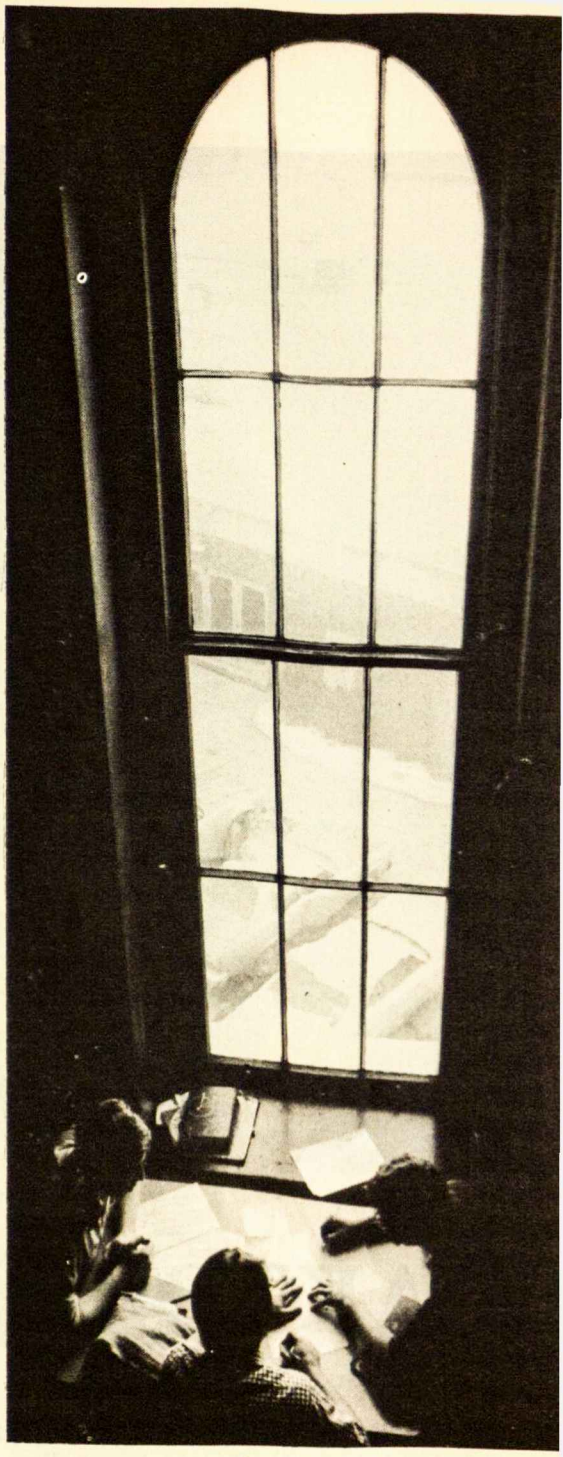

Laiškai

Linkiu nepavargti

Įvertindamas Jūsų didelį darbą taip gražiai ir turiningai redaguojant *Ateitį*, siunčiu jos paramai 100 dolerių čekį.

Jums ir visiems redakcijos nariams linkiu nepavargti skleidžiant jaunimo tarpe šūkį: „Viską atnaujinti Kristuje“, nes tik jo įgyvendinimas neša visai žmonijai ir kiekvienam žmogui gyvenimo prasmę ir džiaugsmą.

Petras Kaladė
Boston, Mass., JAV

Konkurso laimėtojai dėkoja

Labai nuoširdžiai dėkoju Jums ir visai *Ateities* redakcijai už man netikėtai suteiktą *Ateities* konkurso premiją, nors ir negalėjau dalyvauti žurnalo vakare, įvertinu tą garbę ir jaučiuos paskatinta toliau rašyti. Dar kartą ačiū!

Vida Kazlauskaitė
Oak Lawn, IL., JAV

Ačiū labai, (labai), kad vėl paskyrėte man premiją už iliustravimą. Man tikrai smagu pritaikyti iliustracijas prie įdomių rašinių, kuriuos spausdinate *Ateityje*. Ačiū dar kartą.

Rima Valiulytė
Chicago, IL., JAV

AKTORĖ

Daiva Markelytė

Teatras buvo tuščias. Ji stovėjo viena scenoje ir kas keletą minučių ištardavo žodį, ar pakeldavo ranką, ar su nerimu pažvelgdavo į senas teatro sienas. Sienose buvo nupaišyti vaidmenys iš Šekspyro dramų. Dažai jau buvo seniai išblukę. Romeo atrodė mirtinai išvargęs, Julietta raukšlėta. Ofelijos veidas buvo beveik nusilupęs. Vargšė Ofelija! Tai buvo jos pirma rolė. Jos mėgiamiausia rolė. Ji vaidino Ofeliją kaip jauną, labai naivią, visiškai įsimylėjusią mergaitę — ne kaip kokią pakrikusiais nervais ligonę, ne kaip isterikę. Ji buvo graži Ofelija: aukšta, ilgais garbanotais plaukais ir didelėmis akimis. Žiūrėdama į Ofelijos vitražą Lina galvojo, kad turbūt jos pačios naivumas, pati jos jaunystė jai padėjo taip įtikinamai išpildyti rolę.

Prieš savaitę Lina nusikirpo savo ilgus, garbanotus plaukus. Trumpai ji juos nukirpo, verkdama ji juos nukirpo. Ji turėjo pasikeisti į modernią Orleano Mergelę mderniam vaidinimui. Per tris savaites ji numetė dešimt svarų. Buvo sunku apseiti be pyragaičių, be ledų, be skanaus raudono vyno. Dabar ji atrodė kaip Orleano Mergelė. Bet ji nesijautė kaip Orleano Mergelė.

— Aš negaliu. Aš negaliu ir aš nenoriu, — ji jau dabar šnabždėjo atsisėsdama ant kietų scenos grindų. Vakar jai režisorius tarė:

— Linute, mano mieloji, tu nesi viena scenoje. Yra čia scenoje ir kitų aktorių. Atrodo, kad tu jų nelabai pastebi. Būtų tikrai labai malonu, jeigu tu į juos reaguotum. —

— Būtų tikrai labai malonu jeigu aš neturėčiau šitam vaidinime vaidinti, — ji galvojo.

Lina negalėjo suprasti kas jai atsitiko. Vaidinimas buvo įdomus, jos rolė pagrindinė. Ji bandė savyje atgaivinti tą jėgą, tą gyvumą, kurį ji seniau, kituose vaidinimuose jautė, bet šį rytą ji buvo lyg tuščia, be jausmų, šalta kaip ledo gabalas.

— Gal aš savo visus jausmus išeikvojau vaidindama ta prakeiktą Madame Arcadina? — ji galvojo.

Bet jai ta rolė patiko. Ji mėgo tą arogantišką, dramatišką Čechovo ponią. Lina buvo girdėjusi apie aktorius, kurie įsigilinę į savo rolę save prarasdavo.

Gal ji negalėjo atsikratyti Madame Arcadinos šaltumo ir mandrumo? O gal ji per baugi buvo vaidinti tą narsią Orleano Mergelę? Lina bandė įsivaizduot tą drąsią karžygę, degančią ant laužo. Ji galvojo apie vargšę Ofeliją su gėlių vainiku ant galvos, su ilgais garbanotais plaukais, Ofeliją paskendusią upėje. Ji galvojo apie Hamletą, liūdną, melancholišką Hamletą, praradusį Ofeliją, nužudžiusį karalių. Linos buvo toks ramus, palyginamai lengvas gyvenimas, gyvenimas be didelių sunkumų, be nuostabių nelaimių. — Patys geriausi aktoriai, patys didžiausi, įdomiausi literatūros charakteriai turi daug iškentėti. Aš esu per daug patenkinta gyvenimu, patenkinta savimi, — ji galvojo ir nulipusi nuo scenos nutarė eit pasivaikščioti.

Lauke buvo šilta ir tvanku. Vaikai žaidė, triukšmavo gatvėse. Seni vyrai vaikščiojo lėtai, pasiremdami lazdomis, sustodami kas keletą minučių pailsėti, pasižiūrėti į vaikus, į vasarinėmis sukniomis apsirengusias mergaites. Moterys stumdėsi vaisių krautuvėje. Juodas, nelaimingas šuo bandė įsmukti į mėsinę. Lina nekreipė dėmesio į juos. Ji vaikščiojo pamaži ir galvojo. Galvojo apie liūdnus įvykius, nelaimingus žmones. Apie nukankintus kačiukus. Apie užmirštus senelius. — Tiek pasaulyje nuskriaustų žmonių. Ji bandė susigraudinti, bet ašaros nebėgo. — Praeitą savaitę devyni žmonės žuvo Ispanijoj teroristų bombardavime. Praeitą dieną visa šeimyna žuvo gaisre Chicagos gete. Ji galvojo apie šiuos įvykius, ji smarkiai galvojo, bet jai atrodė, kad jie nieko bendro su ja neturėjo, jie jos nelietė. Ji norėjo verkti ir įtikinti save, ir režisorių, ir visus aktorius, kad ji buvo narsi ir jautri, kad ji aktorė, kad ji Orleano Mergelė.

Lina praėjo rūbų krautuvę. Manekenai su plastikiniais, nuobodžiais veidais buvo aprengti blizgančiomis suknelėmis ir kailiniais, nors dienos buvo vis dar karštos, nors ruduo dar nebuvo prasidėjęs. Lina pažvelgė į manekeną, kuris buvo apvilktas tamsiu bebro kailiu. Ji manė, kad visai neblogai toks kailis atrodytų ant jos. Blondiniai plaukai ir tamsus kailis. Puikus kontrastas. Bet yra svarbesnių dalykų pasaulyje. Galiu apseit ir be kailinių, — ji sau rimtai sakė. — Ir tie vargšai bebriukai...

Ji toliau vaikščiojo, galvodama apie narsumą, apie tamsų bebro kailį, apie režisorių. Gale bloko stovėjo kepykla. Lange buvo išstatyti visokie skanumynai: riešutiniai tortai, obuoliniai pyragai, šokoladiniai pyragaičiai, bandelės su baltu kremu, su riešutais, su uogiene. Lina sustojo minutę. Toks gražus vaizdas! Ji negalėjo susilaikyti. Viduje moterys nekantriai laukė eilėje. Lina pastebėjo, kad jos visos gana sočios atrodė. Ji pati užsakė gabalą riešutinio torto ir tuziną šokoladinių pyragaičių.

Lina valgė pyragaičius pasigardžiuodama. Pamaži ji juos valgė, vieną po kito. Senas šuo, suuosdamas skanų kvapą bandė taikintis prie Linos. Ji davė jam pyragaitį. Vizgindamas uodegą jis sekė paskui ją.

Praeidama dar kitą rūbų krautuvę, Lina sustojo prieš langą. Žiūrėdama į naujas sukneles, ji pastebėjo savo atspindį stikle. Ji matė gražią mergaitę ilgakojį, didelėmis akimis ir trumpais plaukais, traukiančią pyragaičius iš dėžės vieną po kito, kemšančią į burną kaip penkių metų vaikas. Jos veidas buvo murzinas, ji neatrodė laiminga.

— Linute, katyte, dramblių scenoje mums tikrai nereikia. O jei reikėtų, zoologijos sodas visai nuo čia netoli.

Lina paraudo prisiminus režisoriaus žodžius. Nors ji su juo nelabai sugyveno, jį diktatorium vadino, pripažino kad, turbūt, jis tiesą sakė. Iš aktorių ji nebuvo pati grakščiausia.

Praeidama valgyklą, Lina nutarė įeiti. Suvalgiusi tuziną pyragaičių, ji vis dar buvo išalkusi. Šokoladiniai ledai buvo jos mėgiamiausi, ir ji paprašė padavėjo, kad jai dvigubą porciją atneštų. Bet ne dviguba porcija nepajėgė pralinksminti Linos. Ji buvo savim nepatenkinta, nepatenkinta savo ilgomis kojomis, savo nepaprastu apetitu, savo baigštumu.

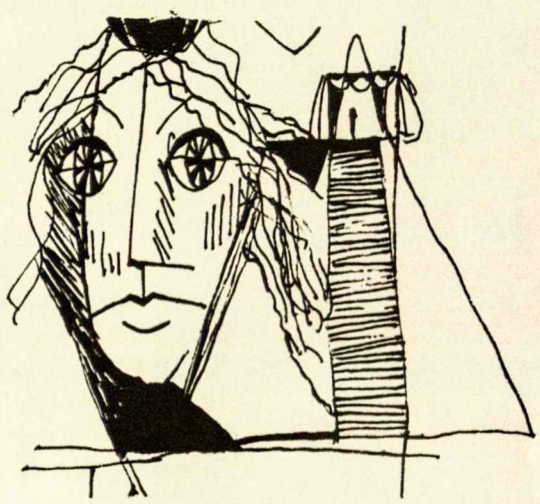

— Lina, Linute, Orleano Mergelė turi būti narsi! Ko tu taip scenoje bijai? — Linai pasirodė, kad ji girdėjo režisoriaus balsą šalia jos. Jai atrodė, kad jis visą rytą ją sekiojo.

— Iš tikrųjų, ko aš bijau? Ko aš taip bijau?

Ji galvojo apie režisorių, kuris ją kartais pajuokdavo, kuris drambliu ją vadino. Ji pasipiktino. Dramblys ji tikrai nebuvo! Kuo daugiau ji apie jį galvojo, tuo daugiau ji piktinosi. Prakaitas bėgo nuo jos kaktos. Ledai prarado visą gardumą. Atrodė, kad ji pradės verkti. Žmonės laikė ją gabia, įdomia aktore. Studentai universitete, mokytojai, teatro mėgėjai gyrė ją.

— Aš jam parodysiu, — ji šnabždėjo. Ilgą laiką ji sėdėjo valgykloje. — Aš jam parodysiu... — Ji pamažu nusiramino.

Lina užmokėjo už ledus ir išėjo iš valgyklos teatro pusėn. — Viskas bus gerai, — ji kalbėjo. — Viskas bus gerai, — ji kartojo eidama greičiau ir greičiau. Tada pradėjo pamaži bėgti galvodama, kad gal iš tikrųjų šį sykį viskas bus gerai.

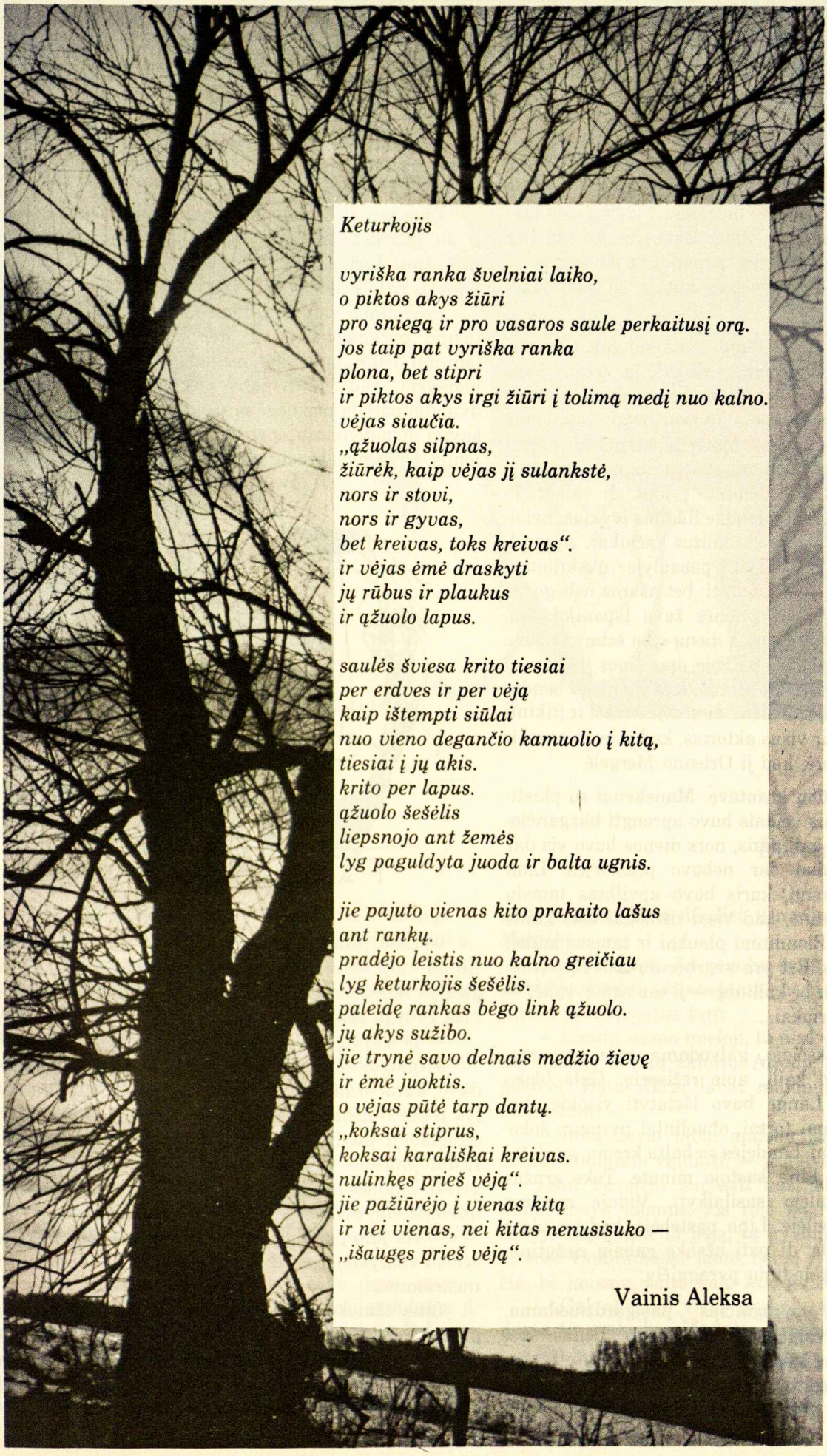

Keturkojis

vyriška ranka švelniai laiko,
o piktos akys žiūri
pro sniegą ir pro vasaros saule perkaitusį orą.
jos taip pat vyriška ranka
plona, bet stipri
ir piktos akys irgi žiūri į tolimą medį nuo kalno.
vėjas siaučia.
„ąžuolas silpnas,
žiūrėk, kaip vėjas jį sulankstė,
nors ir stovi,
nors ir gyvas,
bet kreivas, toks kreivas“.
ir vėjas ėmė draskyti
jų rūbus ir plaukus
ir ąžuolo lapus.

saulės šviesa krito tiesiai
per erdves ir per vėją
kaip ištempti siūlai
nuo vieno degančio kamuolio į kitą,
tiesiai į jų akis.
krito per lapus.
ąžuolo šešėlis
liepsnojo ant žemės
lyg paguldyta juoda ir balta ugnis.

jie pajuto vienas kito prakaito lašus
ant rankų.
pradėjo leistis nuo kalno greičiau
lyg keturkojis šešėlis.
paleidę rankas bėgo link ąžuolo.
jų akys sužibo.
jie trynė savo delnais medžio žievę
ir ėmė juoktis.
o vėjas pūtė tarp dantų.
„koksai stiprus,
koksai karališkai kreivas.
nulinkęs prieš vėją“.
jie pažiūrėjo į vienas kitą
ir nei vienas, nei kitas nenusisuko —
„išaugęs prieš vėją“.

Vainis Aleksa

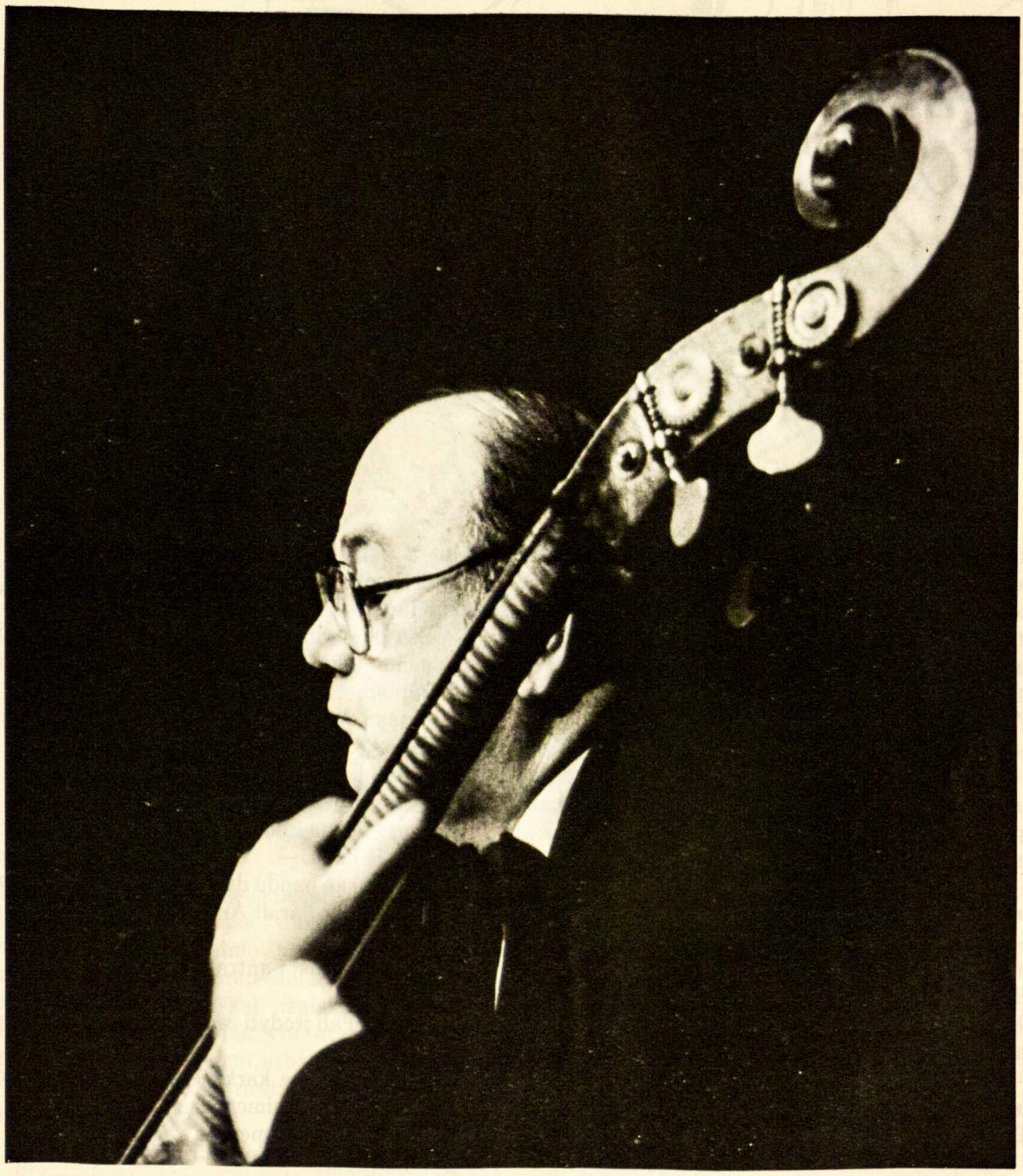

Ritmas ir metai

Sėdi žmogus tarp tūkstančių tuščių kėdžių,
Vidury tamsaus stadijono.
Tarp dantų liepsnoja liežuvis.
Savo šūkiam pritaria smuiku,
O ritmą laiko su kojom,
Apmautom senais nuplyšusiais batais.

Sūnus nusipurto artėdamas tvirtais ir lygiais žingsniais.
Metalinės lubos vos laiko stadijono juodą erdvę,
Šviežiai pripūstą nesuprantamų paslapčių.
Žmogus vis groja, šaukia ir lygiai išlaiko ritmą:
„... Kitų bėga nuo rankos į kišenę, jų kraujas
Žalias. Kitų teka iš širdies, kaip nesulaikomos
Upės, kada karūna ant galvos...“
Sūnus suvaldo norą apsisukti
Ir lipti pro kėdes į stadijono kampą,
Kur dienos šviesa slysta
Pro suplyšusių užuolaidų tarpus:
„Žmogau! Tėvai! Klausyk, turiu laišką.
Motina miršta!“
Bet jis toliau groja ir šaukia
Ir kojos nei vieno takto nepraleidžia:
„... O mano kraujas
Bėga iš sielos
Iki žemės.
Mano kraujas
Raudonas“.

Vainis Aleksa

DIDŽIAUSIO TINGINIO VARŽYBOS

Vitas Laniauskas

(Veiksmas vyksta prie Spyglio ežero. Jei veiksmas vyksta scenoje, Spyglį pavaduoja Kibiras su plakatu „Spyglio ežeras“. Ant žemės guli trys jaunuoliai. Prie pirmojo padėtas duonos kepalas, prie antrojo įsmeigtas plakatas, vaizduojantis saulė, prie trečiojo atsigėrimui puodukas.)

Praeinantis, kuris atlieka pranešėjo vaidmenį sako:

— Ir ką aš matau! Jau kelios dienos Jūs drybsot kaip paršai. Ar nežinote, kad gyvenimas Dainavoje verda? Net ir zuikiai pamiškėje sustoję galvas kraipo, nesuprasdami kas čia darosi. —

Pirmas tinginys:

— Mes į Dainavą atvykome su svarbiu tikslu. —

Antras tinginys:

— Norime įrodyti, kuris iš mūsų didžiausias tinginys. —

Trečias tinginys:

— Malonėkite pabūti varžybų teisėju. —

Pranešėjas:

— Ar iš galvos išsikraustėt? Baisu ir pagalvoti. Dar kas nors į *Draugą* parašys. (Pranešėjas atsisukęs į publiką sako:)

— Tikrai nuostabus gyvenimas Dainavoje. Čia visokių dalykų pasitaiko. Kad ir šiandien pirmieji dar mano sutikti draugai lietuviškai pasisveikino.

— Labas Jonai! —

— O, yes, hello, labas, labas. Augi didelis. —

(Pranešėjas kreipiasi į gulinčius:)

— Pagaliau, taip negali būti. Kelkitės! O jei ne, aš išversiu visą Spyglį ant jūsų galvos! (Tinginiai nė krust). Ir ką man daryti?

(Pranešėjas staiga puola ant kelių ir maldauja:)

— Juozeli, Antanėli, Pranukai, kelkitės, negąsdinkite žmonių! Ko gero stovyklą uždarys! Laikraščiai rašys, kad ateitininkų sąjunga Amerikoje užsidarė, visi prigėrė Spyglio ežere! —

(Pranešėjas atsistoja ir kreipiasi į žiūrovus:)

— Na, matote, jie nė krust. Baisi situacija! Sakykite, kas daryti? —

Balsas iš publikos:

— Siūlau pravesti varžybas! —

Antras balsas iš publikos:

— Esu didelio fondo valdytojas. Mano kišenėj didelė pinigų suma. Laimėtojas bus apdovanotas. —

Pranešėjas:

— Prašau dėmesio! Varžybos prasideda. —

(Pranešėjas kreipiasi į pirmąjį tinginį:)

— Sakyk kas per tinginys Tu esi? —

Pirmas tinginys:

— Kuris laikas guliu čia prie ežero, esu labai išalkęs. Mirštu iš bado. —

(Įbėgęs berniukas bando duonos gabalą įkišti į burną.)

— Palauk, ką darai! Ar Tu nežinai, kad aš tingiu kramtyti? —

(Pranešėjas kreipiasi į antrą tinginį:)

Pranešėjas:

— Kuo Tu gali įrodyti esąs didžiausias tinginys. —

Antras tinginys:

— Senai guliu čia karštoje saulėje. Baigia išdegti mano akys. Tingiu užsimerkti.

(Įbėgęs berniukas ar mergaitė su dideliu lapu nori uždegnti jam akis).

— Oi baisu! Bėkim, bėkim, dangus griūva! —

(pranešėjas kreipiasi į trečią tinginį:)

Pranešėjas:

— Kuo Tu gali pasigirti esąs didžiausias tinginys? —

Trečias tinginys:

— Jau savaitė kai guliu prie vandens. Baigiu ištrokšti. Tingiu atsigerti. —

(Berniukas bando įpilti vandens į tinginio burną.)

— Palauk! Ką darai? Turėk kantrybės. Aplaistytsi. Nuvažiuok į „McDonald's“. Atvežk šiauduką! —

Pranešėjas:

— Tikrai puikūs tinginiai. Ir kuris iš jų didesnis nesiimu spręsti. Balsuojame. Pakelkit rankas už pirmą tinginį. —

(Suskaičiuoja balsus ir užsirašo).

— Kas už antrąjį? —

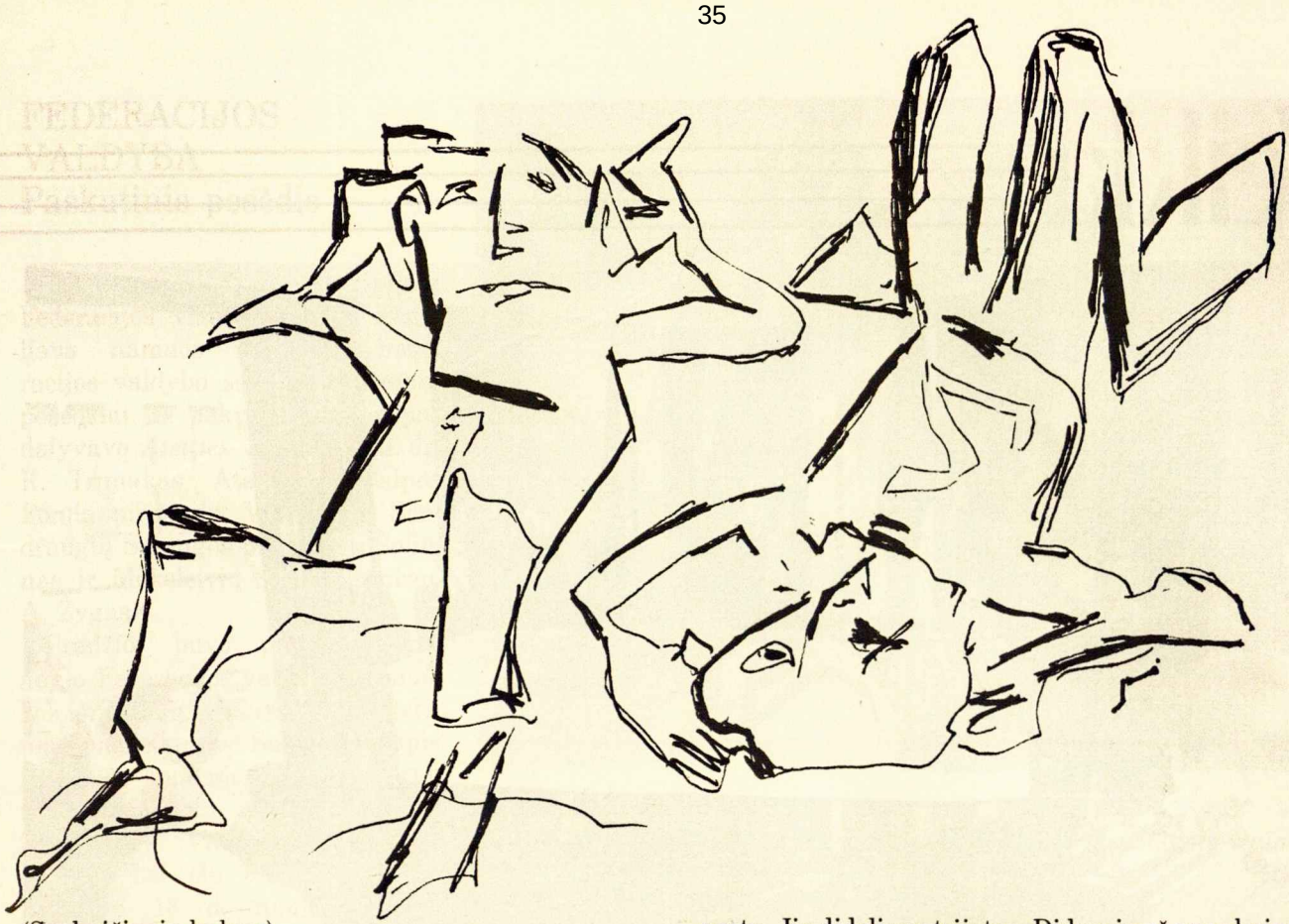

(Suskaičiuoja balsus).

— Kas už trečiąjį? —

(Suskaičiavęs balsus pareiškia:)

— Šių varžybų laimėtojas antrasis tinginys. —

— Ponai ir ponios, turiu garbės pranešti, pas mus yra atvykęs didelis žmogus, didelio fondo valdytojas. Šiam dideliam kultūriniam įvykiui atžymėti, įteiks laimėtojui premiją.

Nors keliais žodžiais leiskite pristatyti gerbiamą svečią. Jis riestainio išradėjas. Po kelių metų kieto darbo užpatentavo kitą riestainio varijantą, pasinaudodamas, kitaip sakant, pratęsdamas Einsteino reletyvumo teoriją. Moksliškai išaiškinta. Riestainio apskritimo tuštumos plotas yra atvirkščiai proporcingas panaudotai medžiagai, arba iš pirmykštės masės išvysto dvigubai didesnį riestainį, ne vienu gramu nepakeldamas jo svorio.

Pasipuošia kulinarijos doktoratu, cum laude laipsniu. Eidamas atsakingas pareigas pieno apdirbimo įmonėje, pieną panaudojo namų statybai. Sukonstruktavo sūriais dengtą stogą (Life-time guarantee). Panaudoja liesą pieną, kad paukščiai ir kiti vabalai jo nesugadintų. Jis didelis grybų žinovas. Nepaliaujantis grybautojas, bei valgytojas. Grybautojų sąjungos steigėjas. Sąjungoje per eilę metų ėjęs įvairias pareigas, ypač finansų. Mokslinio veikalo autorius apie grybus. Knyga rekomenduojama visiems, ypač jaunimui. Nėra sekso. Kontrastas *Saujai skatikų*. Tačiau, nors keliais sakiniais reikėjo paaiškinti, kaip grybai atsiranda. Kai kas gali pagalvoti, kad grybai auga „Marquette Delicatessen" krautuvėje. Už nuopelnus grybų sąjungai apdovanojamas penkių svarų medaliu. Vyksta jo gyvenime lūžis; nebeskiria kur jis pats, kur grybas ir medalis.

Jis niekad neperžengia Dešimt Dievo Įsakymų; atsilankiusiems aukų rinkėjams visad paaukoja dešimtį centų. Jis didelis patrijotas. Didesnis už savo kaimyną. Turi didelius, su bokštais namus, pavadinęs Trakų pilimi. Jis visada pasiruošęs grįžti į Lietuvą. Visada nešiojasi Maceinos tremtino lazdą; net miegodamas pasistato prie lovos. Lagaminai pilnai paruošti. Plieno žirgai pabalnoti. Jis taip nori važiuoti namo. Laukia ir sielvartauja, tik kada išdžius Atlanto vandenynas. Jo „hobby" — foto menas. Mėgsta fotografuoti, o ypač būti fotografuojamas. Ir fotogeniškiausiai išeina stovįs patriarchų paminklų pašonėje.

Tai tik dalis jo nueito kelio, tik viena detalė jo kilnios asmenybės. O dabar gerbiamą svečią prašau įteikti laimėjusiam premiją. —

(Įeina fondo valdytojas. Ant krūtinės trys medaliai, geriausiai natūralūs — sūris, baravykas ir riestainis, parišti ant virvučių.)

(Fondo valdytojas žemai nusilenkia, taip, kad medaliai pakimba ore.)

Fondo valdytojas:

— Labas vakaras, gerbiamieji! Esu sujaudintas. Buvau apibūdintas gana tiksliai. Tačiau vieną turiu priminti — pranešėjas nežinojo. Sudariau testamentą. Visuomenė, kuri be abejo rūpinsis mano palaikų pakasimu, prašyčiau neatskirti manęs nuo medalių — sudėkitį karstą. Sužinojęs apie vykstančią stovyklą Dainavoje ryžausi apsilankyti. Atvykęs neapsivyliau. Todėl nepaprastiems kultūriniams darbams atžymėti, fondo vardu įteikiu laimėjusiam 250 ..... centų.

Linkiu neužmigti ant laurų. Ši premija tebūna paskatinimas kilti toliau į dar didesnes tingėjimo aukštumas. —

(Fondo atstovas tiesia ranką. Nosinėje įrišta pundelis smulkių pinigų).

— Priimk šią dovaną. —

Premijos laimėtojas:

— Tingiu ištiesti ranką. Įdėkit į kišenę.

Veikla

Dr. Petras Kisielius skaito atsisveikinimo žodį Federacijos Vado pareigų perdavimo susirinkime. Prie garbės stalo sėdi, iš kairės: V. Kleiza, dr. A. Damušis, At-kų tarybos pirm., inž. V. Kamantas PLB pirm., J. E. Vyskupas V. Brizgys, B. Laučka, naujai išrinktas Federacijos pirmininkas, dr. J. Meškauskas Pasaulio Lietuvių Katalikų Bendrijos pirm. ir kun. S. Yla Federacijos Dvasios Vadas.

FEDERACIJOS VADO RINKIMAI

1979 m. vasario 21 d. Ateitininkų Federacijos valdyba paskelbė Federacijos vado ir Kontrolės komisijos rinkimus. Rinkimus pravedė vyriausia rinkimų komisija, kurią sudarė Los Angeles ir jos apylinkėse gyvenantieji sendraugiai: pirm. J. Valukonis, sekr., D. Polikaitienė, ižd., I. Medziukas, E. Bandžiulytė ir V. Kazlauskas. Vasaros gale buvo išiuntinėti balsavimo lapeliai. Į Federacijos vadus kandidatavo Juozas B. Laučka (gyv. Bethesda, Md., JAV); į kontrolės komisiją Philadelphijoj, Pa, JAV ir jos apylinkėse gyvenų: K. Gasparėnas, Teresė Gečienė, Cezaris Surdokas ir Vytautas Volertas. Viso buvo išsiųsta 1716 balsavimo laiškai (iš jų 66 grįžo dėl blogo adreso).

Supažindinti su kandidatuojančiu į Federacijos vadus *Drauge* ateitininkų skyriuje „Iš ateitininkų gyvenimo“ buvo atspausdintas platus pasikalbėjimas su Juozu B. Laučka. Ateitininkų Federacijoj vadovaujančias pareigas einantieji — Federacijos vadas dr. Petras Kisielius, Federacijos dvasios vadas kun. Stasys Yla, Federacijos Tarybos pirmininkas dr. Adolfas Damušis, *Ateities* vyriausias redaktorius kun. dr. Kęstutis Trimakas ir AF generalinis sekretorius Vacys Kleiza pasirašė atsišaukimą, kuriame sakoma: „Džiaugiamės sulaukę kandidatuojančio į Federacijos vadus — Juozo B. Laučkos, dabartinio Ateitininkų Tarybos nario bei buvusio MAS, SAS ir ASS pirmininko, t.y. praėjusio visų sąjungų aukštąsias pozicijas, savy sukaupusio gausią ateitininkiškos veiklos patirtį tiek Lietuvoj, tiek išeivijoj ir dabar galinčio savo pilną laiką pašvęsti Federacijos vadovavimui. Visiems suprantama, kad šiose sąlygose įsipareigojimas ilgoms Federacijos vado pareigoms reikalauja didelio asmeninio pasišventimo. Kiekvieno-os ateitininko-ės dalyvavimas tokiuose rinkimuose bus ne tik formalinis pasisakymas už, bet ir moralinė parama būsimam Federacijos vadui“ (*Draugas*, 1979 m. rugsėjo 1 d.).

Balsavimo terminas buvo 1979 m. spalio 20 d. (pratęsus iš rugsėjo 20 d.). Iš viso balsavo 736 (44%). Už J. B. Laučią balsavo 695 (94% balsus sugrąžinusiųjų). Prieš balsavo 23, susilaikė 13, du balsavo už kitą asmenį, o 3 balsai dėl netikslumų buvo neužskaityti. Tokiu būdu J. B. Laučka buvo išrinktas naujuoju Federacijos vadu.

Kontrolės komisijon buvo išrinkti: T. Gečienė (590 balsų), Vyt. Volertas (564) ir C. Surdokas (459). K. Gasparėnas (407) liko kandidatu.

FEDERACIJOS VALDYBA
Paskutinis posėdis

1979 m. spalio 31 d., Ateitininkų Federacijos vado dr. Petro Kisieliaus namuos susirinko Federacijos valdyba savo paskutiniam posėdžiui. Iš pakviestųjų taip pat dalyvavo *Ateities* vyr. red. kun. dr. K. Trimakas, Ateitinnkų Šalpos Fondo pirm. dr. V. Šaulys, Sendraugių Sąjungos pirm. Vyt. Šoliūnas ir Moksleivių Sąjungos pirm. A. Žygas.

Pradžioj buvo pranešta apie naujo Federacijos vado J. B. Laučkos išrinkimą, kuris tuoj buvo telefonu pasveikintas. Sužinota ir apie kontrolės komisijos rinkimų rezultatus. Pasitarta apie Ateitininkų Federacijos Vado pareigų perdavimą bei šio renginio pobūdį lapkričio 18 d. naujuose Ateitininkų namuose.

Kalba nukrypo prie Dainavos stovyklavietės reikalų. Kiek vėliau plačiau apžvelgta praėjusi veikla, prisiminta svarbieji darbai: *Ateities* žurnalo suklestėjimas, jubiliejinė Ateitininkų stovykla Dainavoj, IX Ateitininkų Kongresas Clevelande, pastangos paremti užsienio ateitininkus ir kt.

AF ižd. J. Pabedinskas pranešė apie iždo stovį. Padaryti keli siūlymai naujajai Federacijos valdybai.

Susirinkimo pabaigoje visi išreiškė padėką Federacijos vadui dr. P. Kisieliui bei vieni kitiems už darnų bendradarbiavimą beveik šešerių metų laikotarpyje.

Moksleiviai Dainavoj.

MINDAUGO KUOPA
Detroite

Karaliaus Mindaugo Detroito Moksleivių ateitininkų kuopos pirmas susirinkimas įvyko spalio 21 d., 3 val. p.p. ponų Smalinskų namuose.

Šiais metais, mūsų valdybą sudaro: Kuopos globėjas — studentas Saulius Jankauskas, pirmininkė — Alma Lelytė, vicepirmininkė — Rasa Veselkaitė, iždininkė — Eglė Baltrušaitytė, sekretorė — Rūta Kuraitė, socialinius reikalus tvarko — Arūnas Keblys, laikraštėlio redaktorės — Violeta Doveinytė, Nata Zarankaitė.

Susirinkimą pradėjo malda Alma Lelytė (dalyvavo 13 narių iš 18). Susirinkimo metu diskutavome kada būtų geriausiai turėti rekolekcijas, kur bus ir kas dalyvaus Studijų dienose ir Kalakursuose. Išrinkome Paulių Gražulį ir Marių Gražulį, kad sekančiam susirinkimui laisva tema paruoštų pokalbį. Kalbėjome apie „Fuksų" priėmimą į mūsų kuopą, apie įžodį, socialinę veiklą ir bandėm nuspręsti mūsų veiklos planą. Nutarėme dalyvauti ateitininkų arbatėlėje. Toliau, Eglė Baltrušaitytė papasakojo apie ateitininkų stovyklą Neringoje. Mūsų globėjas, Saulius Jankauskas ragino mus dalyvauti *Ateities* rašymo konkurse.

Baigėm susirinkimą malda. Po to, ponia Smalinskienė mus skaniai pavaišino.

Rūta Kuraitė

Dr. Petras Kisielius, sveikina Lietuvos Vyčių seimą, ateitininkų vardu. Seimas įvyko Chicagoje pr. metų rugpiūčio mėn.

MAIRONIO KUOPA
Clevelande

Šių metų Clevelando Moksleivių ateitininkų pirmas susirinkimas įvyko rugsėjo 16 d., Naujosios parapijos mažojoje salėje. Išsirinkom naują valdybą, kurią sudaro: Paulius Staniškis — pirmininkas, Rita Kazlauskaitė — vicepirmininkė, Alvydas Jasinevičius — sekretorius, Asta Puškoriūtė — iždininkė, Linas Vyšnionis — fotografas ir Lina Žiedonytė — korespondentė. Ponia Nijolė Balčiūnienė ir panelė Onytė Kliorytė pasiliko globėjom ir kun. Gediminas Kijauskas, S.J., dvasios vadu. Rita Kazlauskaitė papasakojo apie Vermonto Neringos stovyklą, o Alvydas Jasinevičius ir Paulius Staniškis apie Dainavos. Toliau buvo einamieji reikalai ir vaišės.

Spalio 1 d. valdyba pirmą kartą susirinko posėdžiui. Nutarė, kad per susirinkimus reikia daugiau ateitininkiškos dvasios ir turėti daugiau prasmingesnių susirinkimų. Šiais metais moksleiviai ateitininkai organizuoja susikaupimus vieną kartą į mėnesį, į kuriuos bus kviečiami visi gimnazistai.

Sekantis susirinkimas įvyko spalio 14 d., parapijos salėje. Andrius Kazlauskas skaidrėmis pristatė Jaunimo kongresą.

Paulius Staniškis savo pranešime ragino visus 10-to ir 9-to skyriaus moksleivius važiuoti į kursus.

Spalio 18 d. klebonijoje įvyko pirmas Moksleivių susikaupimas. Buvo padaryta „Collage", kuriame Kristus buvo centre, o aplinkui pavaizduoti gyvenimo įvykiai. Pradėjome tylos valandėlę, Švento Rašto skaitymu. Pasisakėme ką tas skaitymas mums reiškia ir kokios mintys iš to kilo. Tada sugiedojome giesmę.

Toliau kun. Kijauskas pravedė pasikalbėjimą, kuriame buvo pabrėžta, kad mes turim nebijoti būti individais ir laikyti Kristų savo gyvenimo centre. Užbaigėme giesme.

Spalio 21 d. visi užsidėjom kaukes ir važiavom į „Haunted House". Po to, susirinkom pas Ritą Kazlauskaitę „pizzai". Kadangi Paulius Staniškis šventė savo gimtadienį visi pasveikinom jį ir sugiedojom Ilgiausių metų.

Padėkos Dienos proga suruošėm šv. Mišias jaunimui, į kurias kvietėme visus gimnazistus.

Garbė Kristui,

Lina Žiedonytė

Clevelando Maironio kuopos valdyba: Onytė Kliorytė ir Nijolė Balčiūnienė — globėjos, Alvydas Jasinevičius — sekretorius, Paulius Staniškis — pirmininkas, Lina Žiedonytė — korespondentė, Asta Puškoriūtė — iždininkė, Rita Kazlauskaitė — vicepirmininkė. Trūksta kun. G. Kijausko, S.J., ir Lino Vyšnionio — fotografo.

STUDENTAI SVARSTO
Los Angeles

1979 m., lapkričio 3 dieną, įvyko Los Angeles Studentų Ateitininkų draugovės šių metų pirmasis susirinkimas. Susirinkę p.p. Polikaičių namuose, pirmiausia pasistiprinom kava ir sumuštiniais. Baigę valgius, penki studentai pravedė atidarymo maldą, kurią paruošė studentas Gintaras Grušas. Sekė veiklos pranešimai ir diskusijos apie šių metų temą. Nutarėme, kad šiais metais pažvelgsime į ateitininkų praeities tikslus, ir bandysim juos pritaikyti mūsų dabartiniam ir ateities gyvenimui. Baigę diskusijas, išgirdom apie penkių studentų kelionę į Lietuvą. Pranešimai buvo paįvairinti skaidrėmis.

Šių metų Los Angeles Studentų draugovės valdybą sudaro: Gintaras Grušas, Angelė Mičiulytė, Linas Polikaitis ir Vita Polikaitytė.

Vita Polikaitytė

GEGUŽINĖ
Los Angeles

Rugsėjo 30 d. Freemont parke, Glendale, buvo ateitininkų gegužinė, į kurią susirinko moksleiviai, studentai ir sendraugiai. Čia vaišinantis pokalbiavome, sportavome, žaidėme vėliavėles, futbolą, beisbolą, statėme piramidę. Žodžiu, labai smagiai ir įdomiai praleidome laiką, kad nė nepajutome, kai priartėjo vakaras, oras atvėso ir reikėjo skirstytis į namus, nes kitą dieną laukė mūsų kasdieniniai rūpesčiai ir darbai.

Atvykęs į savo tetos vestuves Los Angeles, MAS pirmininkas Žygas po pamaldų Šv. Kazimiero parapijos mažojoj salėj spalio 14 d. parodė skaidres ir paaiškino apie IV jaunimo kongreso delegaciją pas Šv. Tėvą Joną Paulių II ir įdomiai papasakojo apie savo kelionę į Punską, Suvalkų trikampyje.

Vėliau jis dalyvavo moksleivių ateitininkų Mačernio kuopos susirinkime pas. p.p. Raulinaičius, Glendale, ir susipažindino mus su Jaunimo kongreso nutarimais. ir MAS centro valdybos planais. Išklausė ir mūsų pageidavimų dėl ateities veiklos. Jis taip pat pademonstravo mums žaidimus, išmoktus Punsko apylinkėje.

Ateitininkai labai džiaugiasi pirmininko apsilankymu. Įgijome naujos paskatos organizaciniam darbe ir pageidautume daugiau tokių svečių apsilankant.

Rita Bureikaitė

STULGINSKIO KUOPA
Chicagos priemiesčiuos

Stulginskio moksleivių ateitininkų kuopos naujieji metai prasidėjo pirm. Eriko Vasiliausko namuose, rugsėjo 14 d. Erikas atidarė susirinkimą su malda ir pristatė naują šių metų valdybą: pirm. Erikas Vasiliauskas, Vicepirm. Daiva Grigaitytė; sekretorė Viktutė Venclovaitė; iždininkė Daina Kamantaitė; socialinių reikalų vadovės Alma Ostrauskaitė ir Dalia Pauliūtė ir korespondentas Vilius Dundzila. Mūsų dvasios vadas yra kun. A. Saulaitis, S.J. ir globėjai, dr. E. Vasiliauskas ir dr. G. Žukauskienė. Metinė tema yra „Kintati pasaulėžiūra".

Nutarėm, kad kiekviename susirinkime turėsime paskaitininką, diskusijas ir po to pabendravimą. Sekantis susirinkimas įvyko rugsėjo 30 d. Dalės Pauliūtės namuose. Šiame susirinkime kunigas Saulaitis kalbėjo apie popiežių, o nariai pasidalino įspūdžiais apie dabartinį popiežių. Po įdomių diskusijų, prasidėjo naujų narių krikštynos.

Jau valdyba pradėjo planuoti įvairias iškylas. Bus slidinėjimas, čiuožimas, arklių jodinėjimas ir tarpkuopinės sporto rungtynės.

Viktutė Venclovaitė

STUDENTŲ ĮŽODIS
Detroite

Detroito SAS draugovėje 1979 m. pavasarį, septyni kandidatai pradėjo ruoštis įžodžiui. Saulius Jankauskas pasisiūlė suorganizuoti kandidatams pasiruošimo programą. Buvo pakviesti trys paskaitininkai plačiau apibūdint kelias svarbias temas. Dr. Damušis kalbėjo apie laisvės kovotojus dabartinėje Lietuvoje. Dr. Keblys vedė diskusijas apie tikėjimo apgynimą Lietuvoj, duodamas pasiūlymų kaip kandidatai, nuvykę į Lietuvą, galėtų apginti savo tikėjimą. Taip pat buvo pakviesta p. L. Gražulienė. Be to, nei vienas kandidatas neišvengė rašymo darbo pasirinkta tema. Po šių pasiruošimų, birželio 10 d., 1979 vyko egzaminas žodžiu. Egzamino komisiją sudarė dr. K. Keblys, Kristina Veselkaitė ir Saulius Jankauskas, kurie rado visus kandidatus: Virgilijų Kasputį, Eligijų Lelį, Taurą Majauską, Vidą Nakaitę, Vidą Neverauską, Rimą ir Algį Vaitus ir Taurą Zarankaitę, pasiruošusius duot studentų ateitininkų įžodį. Įžodį davė spalio 28 d. po šv. Mišių, Dievo Apvaizdos parapijoj.

Rita Neverauskaitė

Los Angeles ateitininkų gegužinė. Gyvoji piramidė.

Detroito ateitininkų metinėje šventėje studentai ateitininkai duoda įžodį, iš dešinės: V. Neverauskas, T. Majauskas, V. Kasputis, T. Zarankaitė, V. Nakaitė, V. Vaitas, R. Vaitas, E. Lelis. Įžodį priima dvasios vadas kun. V. Kriščiūnevičius.

Toronto moksleivės ateitininkės iškylos metu: L. Vaitonytė, L. Podolskytė, B. Abromaitytė ir D. Čepaitė.

TRUMPAI

Los Angeles ateitininkų metinė šventė įvyko rugsėjo 30 d. Po pamaldų visi dalyviai rinkosi Freemont parke, Glendale, kur vyko įvairūs sporto žaidimai.

MAS CV pirm. Arvydas Žygas spalio 14 d. Šv. Kazimiero parapijos patalpose (Los Angeles) rodė skaidres, iš jaunimo kongreso delegacijos susitikimo su popiežium Jonu Paulium II.

Toronto ateitininkų tradicinis Havajų vakaras įvyko spalio 20 d., Prisikėlimo parapijos salėje.

Detroito ateitininkai spalio 28 d. organizuotai dalyvavo šv. Mišiose, kurios buvo aukojamos už Žmogaus teisių kovotojus Lietuvoje. Po šv. Mišių naujieji nariai davė įžodį.

Hamiltono ateitininkų metinė šventė įvyko lapkričio 18 d. Iš Chicagos atvykęs MAS CV pirm. Arvydas Žygas skaitė paskaitą. Meninę dalį atliko Ottawos mergaičių choras „Ramunėlė".

Ateitininkų federacijos vado pareigų perdavimas įvyko lapkričio 18 d. Ateitininkų namuose, Lemont, IL. Dr. Petras Kisielius, po šešių metų kadencijos, perdavė pareigas Juozui Laučkai. Kalbėjo buvusios valdybos gen. sekretorius Vaclovas Kleiza, Ateitininkų federacijos tarybos pirm. dr. Adolfas Damušis, PLB pirm. inž. Vytautas Kamantas, vysk. Vincentas Brizgys, Pasaulio Lietuvių katalikų bendrijos pirm. dr. Juozas Meškauskas ir Ateitininkų namų tarybos pirm. Aldona Prapuolenytė. Po iškilmingo posėdžio susirinkusieji vyko į De Andreis seminarijos bažnyčią, kur koncelebracines šv. Mišias atnašavo vysk. Vincentas Brizgys, kun. Viktoras Rimšelis ir kun. Stasys Yla. Po pamaldų visi grįžo į Ateitininkų namus užkandžiams.

Kęstučio korp. sueiga įvyko lapkričio 18 d. Ateitininkų namuose. Apie „vienybę" ateitininkų tarpe kalbėjo kun. Vytautas Bagdanavičius, dr. Kazys Ambrozaitis ir

Pranas Povilaitis. Moderavo Jonas Pabedinskas. Naująją korporacijos valdybą sudarė: Jonas Pabedinskas, Vincas Simanavičius ir Algis Žukauskas.

Toronto moksleiviai ir studentai užkandžiauja žygio metu į High Parką.

JAUNIAI, JAUNUČIAI

Chicagos Pr. Dielininkaičio kuopos gegužinės įvyko spalio 21 d. Ateitininkų namuose. Kun. Jonas Borevičius, S.J., atnašavo šv. Mišias. Po šv. Mišių, susirinkusiems tėveliams, buvo parodyti naujieji namai. Kuopos globėjai yra: Daiva Barškėtytė, Lionė Bradūnaitė, Lidija Dudėnaitė, Balys Lukošiūnas, Vida Momkutė, Vita Reinytė ir Ramona Repšytė.

Chicagos Pr. Dielininkaičio jaunųjų moksleivių kuopos nariai, vėlinių proga lapkričio 2 d. organizuotai dalyvavo šv. Mišiose už mirusiuosius.

Cicero vysk. M. Valančiaus kuopos jaunųjų moksleivių susirinkimas įvyko lapkričio 21 d. pas Rasa Šulaitytę. Susirinkime buvo diskutuojama, apie draugiškumą šeimoje. Po to sekė rankdarbiai.

Philadelphijos jaunųjų ateitininkų globėja yra Jūra Viesulienė.

Toronto St. Šalkauskio kuopos moksleiviai ir jaunieji ateitininkai spalio 14 d. turėjo žygį, nuo Prisikėlimo parapijos iki High Park. Aukos, kurios buvo surinktos už kiekvieną nueitą mylią, buvo paskirtos Vietnamo pabėgėlių šalpai.

Chicagos vakarinių apylinkių A. Stulginskio kuopos nariai spalio 19 d. dalyvavo Jaunimo kongreso vakaronėje, Jaunimo centre ir spalio 27 d. turėjo savo kuopos susirinkimą. Susirinkime Rasa Šoliūnaitė pravedė pokalbį apie ateitininkų idealus. Po susirinkimo, užgavėnių kaukėmis apsirengę dalyviai linksminosi prie laužo.

Detroito karaliaus Mindaugo kuopos nariai spalio 21 d. susirinko Smalinskų namuose. Susirinkimo metu buvo aptarta numatytos rekolekcijos, naujų narių priėmimas į kuopą, veiklos planas ir socialinė veikla. Glob. Saulius Jankauskas ragino susirinkusius dalyvauti *Ateities* rašymo konkurse. Buvo priimtas globėjo pasiūlymas, kad už kiekvieną anglišką žodį, pasakytą susirinkimo metu, būtų baudžiama vieno cento pabauda. Kuopos valdybą sudaro: Saulius Jankauskas (globėjas), Alma Lelytė (pirm.), Rasa Veselkaitė (vicepirm.), Eglė Baltrušaitytė (ižd.), Rūta Kuraitė (sekr.), Arūnas Keblys (socialinių reikalų vedėjas), Violeta Doveinytė ir Nata Zarankaitė (laikraštėlio redaktorės).

MOKSLEIVIAI

Chicagos vakarinių apylinkių A. Stulginskio kuopos narių susirinkimas įvyko rugsėjo 28 d. pas Dalią Pauliūtę. Apie kuopos metinę temą — Kintanti pasaulėžiūra — kalbėjo kuopos kapelionas kun. Antanas Saulaitis, S.J.

Los Angeles Maironio kuopos narių susirinkimas įvyko spalio 14 d. Raulinaičių bute. Iš Chicagos atvykęs MAS CV pirm. Arvydas Žygas kalbėjo susirinkusiems apie jaunimo kongreso nutarimus ir MAS CV veiklos planus.

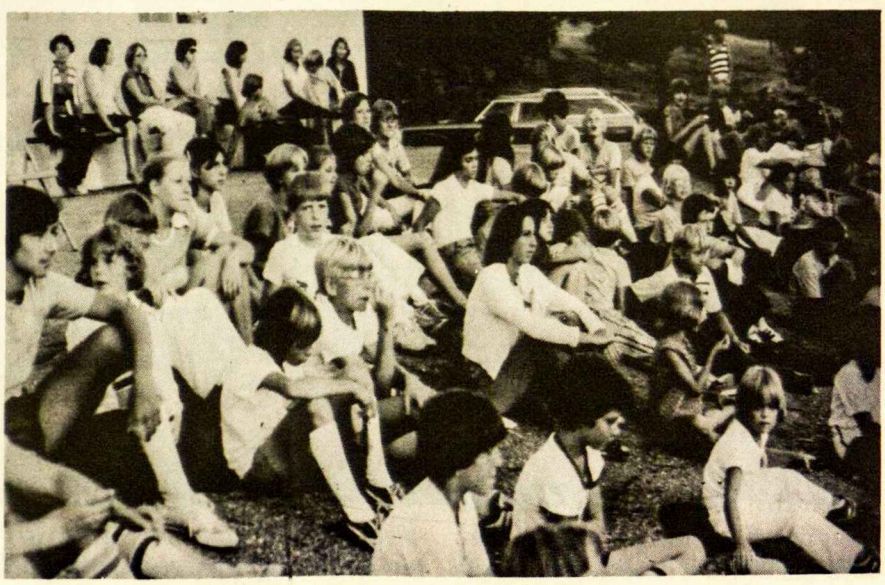

Jaunučiai stovyklauja

Toronto St. Šalkauskio kuopos narių susirinkimas įvyko spalio 28 d., Prisikėlimo parapijos salėje.

MAS centro valdybos posėdis įvyko spalio 29 d. Daina Kojelytė pranešė apie Brazilijos ateitininkus. Posėdyje buvo kalbama apie aplinkraščio paruošimą bei Kalakursų ruošą. Į MAS CV įeina nauja valdybos narė — Daina Sidrytė.

Chicagos kun. Alf. Lipniūno kuopos susirinkimas įvyko lapkričio 4 d. Jaunimo centre. Rūta Musonytė pranešė apie moksleivių kursus Dainavoje. Susirinkimo metu buvo diskutuojamas metinės veiklos planas. Kuopos valdybą sudaro sekantys nariai: Giedrius Sodonis (pirm.), Rūta Musonytė (vicepirm.), Vida Momkutė (sekr.), Rimas Kučėnas (ižd.) ir Darius Polikaitis (koresp.).

Toronto St. Šalkauskio kuopos narių susirinkimas įvyko lapkričio 10 d. seselių namuose. „Teen Challenge" atstovai padarė pranešimą apie savo organizacijos veiklą.

MAS ideologiniai kursai įvyko lapkričio 21—25 d. Dainavoje. Buvo sekantys pokalbiai: ateitininkų kilmė ir istorija, ateitininkų ideologija, ateitininkų vienetai ir bendroji ir ateitininkiškoji aplinka. Lektoriai buvo: Saulius Čyvas, Saulius Girnius, Petras Kisielius, jr., Rasa Šoliūnaitė, kun. Jonas Staškus ir dr. Vytautas Vygantas. Dalyvavo 37 kursantai.

MAS ideologiniai kursai įvyko lapkričio 22—25 d. Putname. Buvo sekantys pokalbiai: išraiška ateitininkų organizacijoje, veiklos sritys ir forma, saviaukla ir ką ateitininkai davė tautai? Lektoriai buvo: Ses. Margarita Bareikaitė, kun. dr. Valdemaras Cukuras, Tomas Girnius, inž. Antanas Sabalis, Jūra Viesulienė ir kun. dr. Stasys Yla. Vadovai buvo: Arūnas Čiuberskis, Paulius Gudelis, Ritonė Ivaškaitė, Danutė Norvilaitė ir Dalia Sakaitė. Suvažiavo 20 kursantai.

Philadelphijos moksleivių kuopos pirmininkė yra Aušra Gečytė, globėjas Virgus Volertas.

Toronto moksleivių ir studentų dalis, kuri dalyvavo eitynėse į vietinį parką.

Cicero Moksleiviai ateitininkai religinio atsinaujinimo savaitgalio metu. Savaitgalį pravedė kun. A. Saulaitis, SJ ir kun. K. Trimakas. Pirmoj eil.: kun. A. Saulaitis, V. Žukauskaitė, D. Kamantaitė, kun. K. Trimakas. Antroj eilė. V. Radvilas, V. Kuprytė, A. Padleckas, I. Mickutė, V. Laniauskas, A. Vailokaitytė. Trečioj eil.: V. Mickus, M. Kuprienė, A. Prapuolenytė, E. Radvilienė (globėjos) ir E. Šulaitis.

STUDENTAI

Toronto studentų draugovės susirinkimas įvyko spalio 14 d. Prisikėlimo parapijos salėje.

Clevelando studentai susirinko spalio 20 d. Lietuvių namuose. Susirinkime buvo diskutuota SAS veiklos kryptis. Susirinkimo tikslas buvo pasiruošti ateinančiam SAS suvažiavimui.

Detroito studentai lapkričio 3 d. susirinko Nakų namuose. Vida Nakaitė ir Taura Zarankaitė pranešė apie studentų vasaros stovyklą Rochesteryje. Susirinkimo metu taip pat buvo diskutuojami nauji veiklos planai. Draugovės valdybą sudaro: Darius Mičiūnas (koordinatorius), Kristina Veselkaitė (sekr.) ir Kęstutis Smalinskas (ižd.).

Los Angeles studentų lapkričio 3 d. susirinkimas įvyko Polikaičių namuose. Susirinkimo programoje: veiklos pranešimai, diskusijos apie šių metų temą ir penkių studentų pokalbis apie jų kelionę į Lietuvą. Sekantys nariai sudaro naują draugovės valdybą: Gintaras Grušas, Angelė Mičiulytė, Linas Polikaitis ir Vita Polikaitytė.

Chicagos studentų draugovės susirinkimas įvyko lapkričio 4 d. Jaunimo centre. Susirinkusieji buvo supažindinti su SAS suvažiavimo programa. Taip pat buvo išrinkti atstovai į suvažiavimą.

Studentų ateitininkų sąjungos suvažiavimas įvyko lapkričio 10 - 11 d. Clevelande, Lietuvių namuose. Naujas SAS CV pirm. Edis Razma.

Toronto studentai suruošė susikaupimo savaitgalį gruodžio 7 - 9 d. Sharron, Ont., Gerojo Ganytojo seserų patalpose. Savaitgaliui vadovavo kun. Jonas Bacevičius ir ses. Ignė.

SENDRAUGIAI

Philadelphijos sendraugių visuotinas skyriaus susirinkimas įvyko lapkričio 4 d. Šv. Andriejaus parapijos salėje. Programoje: šv. Mišios, veiklos apžvalga, valdybos bei revizijos komisijos pranešimai ir kun. Sakalausko paskaita apie Kristologiją. Į naująją valdybą įeina: Antanas Gailiušis, Kazimiera Juzaitienė, Juozas Kananevičius, Danutė Muraškaitė ir Kazys Razgaitis.

Chicagos sendraugių rudeninis subuvimas įvyko lapkričio 11 d. Ateitininkų namuose. Skyriaus dvasios vadas kun. Jonas Borevičius, S.J., atnašavo šv. Mišias už ateitininkus-kankinius ir mirusius skyriaus narius. Po šv. Mišių sekė pabendravimas, pranešimai ir diskusijos.

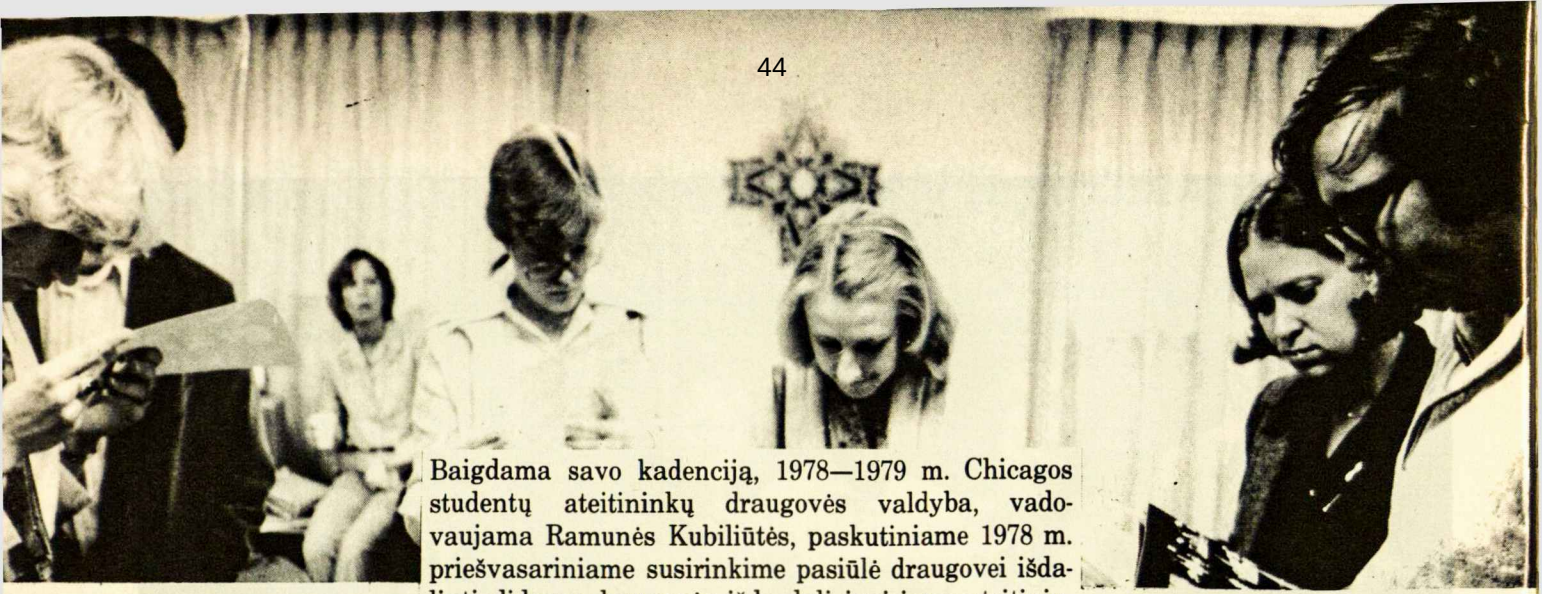

CHICAGOS SAS DRAUGOVĖ

Baigdama savo kadenciją, 1978—1979 m. Chicagos studentų ateitininkų draugovės valdyba, vadovaujama Ramunės Kubiliūtės, paskutiniame 1978 m. priešvasariniame susirinkime pasiūlė draugovei išdalinti didesnę draugovės iždo dalį įvairiems ateitininkiškiems bei visuomeniniams reikalams. Tarp įvairių kitų aukų, draugovės nariai nubalsavo paskirti 500 dolerių *Ateities*“ žurnalui. Ši suma yra naudojama šiam žurnalo numeriui išleisti. Chicagos studentų ateitininkų draugovė yra skelbiama šio numerio mecenate.

Šiuo metu Chicagos studentai ateitininkai sudaro didžiausią draugovę išeivijoje. Susirinkimus lankančių narių yra bent 40. Be mėnesinių susirinkimų draugovė kasmet ruošia krikščioniško atsinaujinimo savaitgalį, viešą renginį visuomenei — ar tai meno parodą, ar dainų vakarą, o jaunimui — Velykinius šokius; prisideda prie Chicagos ateitininkų bendrų Kūčių, Šeimos šventės, kartais suruošia susikaupimo vakarą saviems nariams. Du tris kartus į metus norintieji susiburia pasaulėžiūriniams pokalbiams su dvasios vadu kun. dr. K. Trimaku. Šiuo metu organizuojamas draugovės chorelis bei kiti būreliai. Kas mėnesį draugovė susirenka Šv. Eucharistijos aukai Jaunimo centre.

ATEITIES MECENATĖ

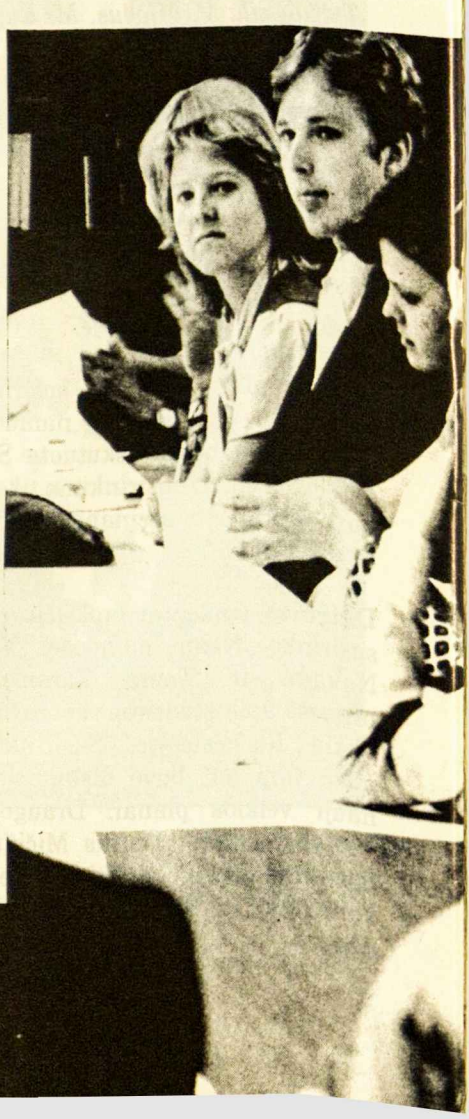

Nemaža draugovės narių dalyvauja įvairiose kitose jaunimo bei visuomeninėse organizacijose. Visa eilė studentų globoja jaunučius, jaunius bei dirba su moksleiviais ateitininkais. Jau antri metai, kaip iš draugovės narių yra sudaryta Moksleivių ateitininkų sąjungos centro valdyba (1978—1979 m. vadovavo Rasa Šoliūnaitė, o 1979—1980 m. vadovauja Arvydas Žygas), o taip pat pernai čia Studentų ateitininkų sąjungai vadovavo Tado A. Klimo vadovaujama valdyba. Nevienas draugovės narys dirba *Ateities* žurnalo redakciniame kolektyve. Draugovės narių visuomeninį aktyvumą parodo ir tas faktas, kad JAV-ių jaunimo atstovais į IV Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresą buvo išrinkti 13 draugovės narių, t.y. daugiau negu iš bet kokio kito organizuoto jaunimo vieneto visame pasaulyje. Jie sudarė beveik vieną trečdalį visų atstovų iš JAV. Jų įtaka Kongrese buvo žymi.

1978—1979 m. draugovės valdybą sudarė: pirm. Ramunė Kubiliūtė, vicepirm. Jonas Kuprys, sekr. Danutė Saliklytė, ižd. Vitas Underys, Andrius Alšėnas, Lionė Bradūnaitė ir Irena Pranckevičiūtė. Šiais veiklos metais draugovei vadovauja pirm. Linas Rimkus, kiti valdybos nariai — ižd. Vitas Underys, Lionė Bradūnaitė, Daiva Barškėtytė, Irena Pranckevičiūtė ir Birutė Šontaitė. Draugovės ilgamečių dvasios vadu yra kun. dr. Kęstutis Trimakas.

„Ateities“ adresai

Medžiaga *Ateities* redakcijai (rankraščiai, fotografijos, iliustracijos, knygos, stovyklų bei kuopų laikraštėliai) siunčiam vyriausiam redaktoriui adresu: „ATEITIS“, c.o. *Kun. K. Trimakas,* 850 DesPlaines Ave., Apt. 409, Forest Park, IL. 60130. USA.

Kitų redaktorių adresai: *Saulius Kuprys,* 1806 S. 49th Ct., Cicero, IL., 60650 USA, *dr. Arūnas Liulevičius,* 7430 S. Maplewood Ave., Chicago, IL. 60629 USA, *dr. Linas Sidrys,* 6642 S. Fairfield Ave., Chicago, IL. 60629 USA ir *Aldona Zailskaitė,* 1836 S. 49th Ct., Cicero, IL. 60650 USA.

Prenumeratos ir kitais administraciniais žurnalo reikalais prašome kreiptis administracijos adresu: „ATEITIS“, c.o. *Juozas Polikaitis,* 7235 S. Sacramento Ave., Chicago, IL. 60629 USA.

Ateities konkursas jaunimui

„Ateities“ žurnalo konkursas jauniems kūrėjams yra tapęs kasmetine tradicija. 1976 m. buvo apdovanoti 24 jaunuoliai 650 dol. vertės premijomis, 1977 m. — 22 jauni autoriai 700 dol., 1978 m. — 30 jaunų kūrėjų 750 dol., o 1979 m. — 29 1000 dol.

Konkursas apima visą eilę sričių: 1. beletristiką (novelę, apsakymą, apysaką ir pan.), 2. poeziją, 3. straipsnį-rašinį, 4. veiklos (stovyklos, kursų, susirinkimo ir kt.) aprašymą, 5. veiklos fotografiją, 6. meno fotografiją ir 7. iliustraciją.

Redakcija vertins visus 1979 m. rugsėjo 16 d.—1980 m. rugsėjo 15 d. laikotarpiu „Ateičiai“ atsiųstus kūrinius, kruie nebuvo atspausdinti periodinėje spaudoje (stovyklų ir kuopų laikraštėliui į periodinę spaudą neįskaitomi). Moksleiviams (iki 19 m. amžiaus jaunimui) ir vyresniajam jaunimui (19—30 m. amžiaus) premijos skiriamos atskirai. Mecenatai ir premijų sumos bus paskelbtos vėliau.

Redakcija ieško konkurso mecenatų, galinčių paaukoti didesnę ar mažesnę sumą pinigų premijoms.

Atsiųsta paminėti

LITHUANIAN WRITERS IN THE WEST. Lietuvių rašytojų Vakaruose antologija. Redagavo Alina Skrupskelienė. Įvadinis žodis Michael Novak. Įvadas dr. Rimvydo Šilbajorio. Iliustracijos G. Žumbakienės. Fotografijų vedėjas Alg. Kezys, S.J. Meninis apipavidalinimas Petro Aleksos ir Vinco Luko. Peoziją atstovauja J. Aistis, V. Ališas, L. Andriekus, J. Augustaitytė-Vaičiūnienė, J. Baltrušaitis, J. Blekaitis, V. Bogutaitė, K. Bradūnas, B. Brazdžionis, A. Gustaitis, A. Jasmantas, K. Jurgelionis, J. Kėkštas, A. Mackus, J. Mekas, H. Nagys, A. Nyka-Niliūnas, H. Radauskas, D. Sadūnaitė, St. Santvaras, M. Saulaitytė, L. Sutema, Vl. Šlaitas, J. Švabaitė-Gylienė, Gr. Tulauskaitė, M. Vaitkus, T. Venclova, Pr. Visvydis, L. Žitkevičius. Ištraukos iš A. Kairio, Alg. Landsbergio, K. Ostrausko ir Ant. ŠkČmos dramų. Proza — Vyt. Alanto, K. K. Almeno, P. Andriušio, K. Barėno, A. Barono, Ed. Cinzo, L. Dovydėno, J. Gliaudos, K. Grigaitytės, C. Grincevičiaus, J. Jankaus, M. Katiliškio, J. V. Kaupo, J. Kralikausko, V. Krėvės, Alg. Landsbergio, A. Lukšytės, N. Mazelaitės, I. Mero, P. Orintaitės, B. Pūkelevičiūtės, V. Ramono, A. Rūtos, J. Savickio, I. Šeiniaus, Ant. Škėmos, J. Švaisto, Ant. Tulio, Ant. Vaičiulaičio, Vyt. P. Volerto ir St. Zobarsko. Knyga išleista liuksusiniai. Puikus apipavidalinimas. Didelis formatas. Reprezentacinis Lietuvių Bibliotekos Leidyklos ir Lojolos Universiteto Leidyklos leidinys, 1979, Chicaga. 387 psl. Kaina 20 dol.

Zenta Tenisonaitė. VIENIŠI VĖJO VAIKAI. Eilėraščiai. Išleido Nidos leidykla. Viršelį piešė autorė. 47 psl. 1979 m.

ALp(LKA)1786
1980, Nr.2

90.725.256